

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE
KATEDRA SOCIOLOGIE

Diplomová práce

Anna Čížinská

„Pravá maskulinita“ z ženské perspektivy
(*„The Real Masculinity“ from Woman's Point of View*)

Vedoucí diplomové práce:

doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu.

V Praze dne 30.7. 2008

Anna Čížková.....

OBSAH:

Úvod.....	5
1. Teoretická východiska	7
1.1 Sociobiologický přístup	7
1.2 Psychoanalytický přístup	9
1.3 Frommova teorie svobody	
- kombinace psychoanalýzy a sociologie.....	14
1.4 Rovnost v České republice?.....	16
1.5 Násilí mezi partnery	18
1.6 „Správná“ maskulnita	23
2. Metodologie výzkumu	26
2.1 Kvalitativní výzkum a <i>grounded theory</i>	26
2.2 Metodologie výzkumu v této diplomové práci	27
3. Výsledky výzkumu	29
3.1 Fyzické požadavky	29
3.2 Psychické vlastnosti.....	32
3.2.1 Chytrý	32
3.2.2 Hodný.....	34
3.2.3 „Trochu zlý“	37
3.2.4 Vlastní názor.....	38
3.2.5 Slušný	39
3.2.6 Společenský a zábavný.....	40
3.2.7 Ví, co chce, vzhlížím k němu	41
3.2.8 Ochránce	43
3.2.9 Starší.....	44
3.3 Aktivita.....	48
3.4 Finance	51
3.5 Domácí práce.....	55

3.6 Emoce	58
3.6.1 Emoce v hádkách.....	58
3.6.2 Citlivost	60
3.7 Slabost	62
3.8 Projevy lásky.....	62
3.9 Sexuální stránka	64
3.10 Rodiče	66
3.11 Partnerské vztahy	70
3.12 Kdo jsem já?	71
4. Závěr	76
Seznam literatury.....	78
Shrnutí.....	80
Summary.....	81
Příloha č.1:	
Seznam a stručná charakteristika respondentek	82
Příloha č.2:	
Přepis rozhovoru s Jitkou	83

ÚVOD

K námětu této diplomové práce mě přivedla moje kamarádka, když mi v rozhovoru na téma muži řekla: „Chlap nesmí být moc hodný, to je s ním potom nuda. Prostě musí být trochu zlý.“ To mě zaujalo natolik, že jsem si začala více všímat, jak ženy v mém okolí hodnotí muže a jestli zastávají stejný názor. Překvapivě jsem zjistila, že žen a dívek, které se na muže dívají podobným způsobem, není málo.

Co však přesně takové pojetí pro tyto ženy znamená a co se za ním skrývá? Výroky tohoto typu vypovídají něco o způsobu, jakým je společnost nastavena v pojetí „správné“ a žádané maskulinity. V současné době se diskutuje stále víc o „krizi maskulinity“, o tom, že muži ztrácí své jednoznačné postavení ve společnosti i v rodině a musí si budovat novou identitu. Tento proces je však postupný a společenské změny probíhají pomalu. Ve společenském klimatu, ovlivňovaným médií jako jsou nejrůznější ženské časopisy životního stylu, by se mohlo zdát samozřejmostí, že současná žena chce dnes už úplně jiný typ muže než její předchůdkyně z dřívějších generací. S tím se pojí předpoklad, že si důvěřuje, prosazuje se ve společnosti a vybírá si partnera, který bude jejím rovnocenným protějškem. Je však skutečnost opravdu taková? Mají ženy v České republice už nyní dostatek sebevědomí na to, aby vytvářely rovnocenné partnerské vztahy?

Problematika, která s tímto tématem úzce souvisí, je násilí mezi partnery. Názor, že moc hodný muž je nudný, může poukazovat na určité společenské nastavení, které vlastně považuje jistou míru agresivity u mužů za žádoucí. Pokud by byla společnost takto nastavena, bylo by vůbec možné násilí ve vztazích úplně vymýtit?

Ve své diplomové práci jsem provedla analýzu hloubkových rozhovorů, kde jsem se zaměřila na názory žen týkající se požadavků na muže, především jsem se soustředila na to, zda a jakým způsobem fungují zažitá stereotypy o rolích mezi pohlavími. Zajímaly mě

představy žen, jak má vypadat a jak se má chovat ideální partner, a pokusila jsem se na základě jejich výpovědí zmapovat určitý žádaný typ maskulinity.

1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Na základě čeho si ženy vybírají své partnery, můžeme vysvětlovat z různých hledisek. Ke zkoumání společenských jevů je podle mého názoru potřeba multidisciplinárního přístupu.

1.1 Sociobiologický přístup

Sociobiologie hledá analogie lidského chování ve zvířecí říši. Podle Jareda Diamonda samičky většiny zvířecích druhů investují do reprodukce mnohem více energie než samečci, a proto musejí být mnohem náročnější při volbě svého protějšku. Měly by si vybírat partnera podle kvality jeho genů, které by tak předaly svému potomstvu. Aby samice tyto dobré geny rozpoznala, musí pátrat po nějakých indikátorech, které jejich přítomnost prozrazují. Těmi bývají obvykle opeření, zpěv a chování. To, které znaky jsou považovány samicemi za žádoucí, je výsledkem evoluce, protože ti samci, kteří oplývají určitými kvalitami, jsou samicemi vybráni k páření a jejich geny jsou potom předány dalším generacím. Některé žádané znaky ve zvířecí říši jsou například obrovská barevná pera, která ztěžují pohyb jejich majiteli, nebo hlasitý zpěv a předvádění se, což všechno upozorňuje a přivolává predátory. Tento paradox může být vysvětlován tak, že zvíře, které si může dovolit tento svůj „handicap“ ukazovat, dokazuje své nesporné kvality, když i s tímto omezením dokáže přežít, tj. nalézat potravu, odolávat nemocem a uniknout predátorovi. Tato teorie může být převedena i na určité způsoby nákladných a nebezpečných typů lidského chování. Muž, který chce upoutat ženu tím, že jí kupuje drahé dary a vozí ji v krásném sportovním autě, jí chce ukázat, že ji může zabezpečit na celý život, když si dovolí jen tak rozhazovat peníze, aniž by hnul brvou. „Lidé, kteří dávají na odiv drahé šperky, sportovní auta nebo umělecká díla, postavení nakonec získají,

protože tyto signály nemohou být falešné.“¹ Jinými slovy, lidé, kteří si mohou dovolit tento přepych, působí dojmem, že musí mít kvalitní geny a tím snadněji dosáhnou významného postavení a sexuálních výhod. Podobně lze demonstrovat osobní kvality nebezpečnými adrenalinovými sporty nebo rychlou jízdou autem.²

Etolog Konrad Lorenz tvrdí, že vnitrodruhová agrese je nezbytná pro přežití druhu, neboť plní důležité regulační funkce. Lorenz se zabývá především zvířecím chováním, které ovšem vztahuje na chování člověka. Ukazuje, že agrese je přirozený a všem živočichům vlastní pud. V přírodě existují čtyři základní instinkty – agrese, útěk, hlad a sex, které se mohou v různých situacích podmiňovat nebo vylučovat. Autor popisuje sexuální chování jednoho druhu cichlid, u něhož se kombinace těchto základních instinktů liší u samičky a samečka. Sexualita samce, který má strach ze soupeře, je vyřazena. Samice, pokud má málo „respektu“ před partnerem, což se projevuje tím, že si dovolí na něj být agresivní, na partnera nemůže sexuálně reagovat. Naopak u samečka se agrese a sexualita snášejí dobře. Samec „může se svou nevěstou zacházet velmi hrubě, může ji honit po celé nádrži, a přesto se u něho mezitím projevují sexuální projevy stejně jako všechny myslitelné kombinace sexuality a agrese. Samička může mít před samečkem značný strach, aniž to potlačí její sexuálně motivované chování.“³

Právě tyto přechodné formy mezi útekem a sexualitou se v průběhu vývoje staly velmi rozšířeným ceremoniálem, který autor označuje jako upejpavé chování a který má zcela určitý výrazový význam. Na základě poměru tří velkých zdrojů podnětů, tj. agrese, útěk a sex v jejich kombinaci, která se liší podle pohlaví, „se může sameček spárovat pouze s partnerkou, která je v hodnotném žebříčku níže postavená a

¹ Diamond, J.: 2004, str. 196

² Diamond, J.: 2004, str. 194-197

³ Lorenz, K.: 2003, str. 94

kteřou tedy může zastrařovat; samička naproti tomu se spáruje pouze s výře postaveným partnerem, který je schopn ji zastrařit.“⁴

Hledání analogií lidského chování ve zvířecí říši je jistě diskutabilní a nejednoznačné, protože živočišných druhů je mnoho a chování mezi samci a samicemi se u některých druhů diametrálně liší, člověk je však také součástí přírody a proto je jistě vhodné brát jeho příslušnost k živočišné říši v úvahu.

1.2 Psychoanalytický přístup

Chování mužů a žen ve společnosti bylo v minulosti vždy jasně určené podle jejich pohlavní příslušnosti. Zakladatel psychoanalýzy Sigmund Freud a někteří jeho nástupci, např. Helene Deutschová, vysvětlovali rozdílné chování a postavení mužů a žen ve společnosti na základě jejich anatomických rozdílů. Tyto rozdíly jsou neměnné a proto by chování mužů a žen mělo být jasně dané. Podle těchto i jiných autorů je postavení ženy ve společnosti podřízené muži a její úloha je pouze pasivní, zatímco muži jsou přirozeně aktivní a dominantní. Raná psychoanalýza se zaměřuje hlavně na sexuální sféru. Pojem masochismus je i v obecném povědomí spojován pouze se sexualitou. Karen Horneyová, která se proti tomuto vysvětlení staví odmítavě, shrnuje dosavadní psychoanalytické názory takto: „Specifické uspokojení, jež ženy hledají a nacházejí v sexuálním životě, je masochistické povahy. Obsahem raných sexuálních přání a fantazií týkajících se otce je touha být zmrzačena, tedy vykastrována. Menstruace má skrytou konotaci masochistického zážitku. Žena při pohlavním styku tajně touží po znásilnění a hrubosti, na duševní úrovni po ponižování. Porod poskytuje ženě nevědomé masochistické uspokojení a stejně tak to je i ve vztahu matky k dítěti. A pokud se muži oddávají masochistickým

---

⁴ Lorenz, K.: 2003, str. 95

fantaziím nebo se masochisticky chovají, je to projevem jejich touhy hrát ženskou roli.“⁵

Tyto radikální názory působí v dnešní době už spíše úsměvně. Psychoanalytici vysvětlovali zdroje veškerého lidského chování skrze sexualitu, což už je dnes překonaný předpoklad. Přesto je sexualita důležitou součástí partnerských vztahů.

Zakladatelé psychoanalýzy hovořili o masochistické ženě jako o samozřejmosti dané anatomickým uspořádáním jejího těla, které je uzpůsobeno k pasivnímu přijímání mužského těla. Karen Horneyová, která začala publikovat ve 40. letech 20. století, se vůči tradiční psychoanalýze vyhraňovala. Nesouhlasí s označením masochistických tendencí pouze pro oblast sexuality, jedná se podle ní o celkový přístup k partnerským vztahům. Pro masochistické osoby má náklonnost a soucit druhých lidí zásadní význam a výsledkem je, že se často stávají závislí na ostatních. „Snadno se připoutají k druhému člověku, protože očekávají, že jim poskytne nezbytné ujištění, a snadno se také zklamou, protože nikdy nedostanou a ani nemohou dostat to, co očekávají. Očekávání nebo iluze o ‚velké lásce‘ hraje často velmi důležitou roli.“⁶ Problém ženského masochismu nelze podle autorky dávat do spojitosti s faktory spojenými s anatomicko-fyziologickými charakteristikami žen, ale je třeba hledat jejich zdroje v kulturním prostředí, v němž se konkrétní masochistická žena vyvíjela.⁷

Reinhard Gödtel vysvětluje psychologickou podstatu masochismu takto: „...masochistický člověk se pokouší ohraničit se vůči jiným lidem až po samu hranici sebepohrdání. Snášením bolesti a trýzně překonává svou závislost. Jedině vztahem k silnému a krutému partnerovi se ženě podaří prožít povznesení své osoby...“⁸ Podle něj se dosud nepodařilo v psychoanalýze jednoznačně objasnit, „...zda žena

⁵ Horneyová, K.: 2004, str. 207-208

⁶ Horneyová, K.: 2000, str.219

⁷ tamtéž, str. 224

⁸ Gödtel, R.: 1994, str. 41

ve svém nitru skutečně touží po mužské síle a po tom, aby byla uchopena.⁹ Avšak u žen obecně lze stále znovu zjišťovat závislost a nesamostatnost, která je jim stále vštěpována od útlého dětství jako součást normální ženské role. Mnoho žen se ze strachu před osamělostí a opuštěností vzdává své osobní autonomie a samostatnosti a vyhledává vztahy plné závislosti. „Stále více jich však již zvládá posun k individualizaci a směřuje od existence pro ostatní k určitému kousku práva na svůj vlastní život.“ Překážky na této cestě k novému pojetí života ženy stojí uvnitř jejich vlastní psychiky. Jejich překonání „...ovšem vyžaduje vnitřní svobodu a nezávislost, která se u mnoha žen nerozvinula díky výchově k podřízenosti. Stále ještě převládá strach ze ztráty ochrany.“¹⁰

Karen Horneyová zdůrazňovala vliv společnosti na rozdílné chování mužů a žen. Inspirovala se myšlenkami Georga Simmela, který označuje společnost a její instituce jako výtvar mužů, ale to podle něj neznamena, jak sama zdůrazňuje, „ že ženy jsou méněcenné“, což bylo v její době zvykem tvrdit.¹¹ Horneyová se jako psychoanalytička zabývala především terapií lidí s psychickými problémy. Jedním z jejích hlavních témat jsou neurózy. Zabývá se však velkou měrou vlivem společnosti na vznik těchto onemocnění. Zdůrazňuje, že i odchylka od normy je závislá na uspořádání konkrétní společnosti. „Pojetí toho, co je normální, se liší nejen v různých kulturách, ale také uvnitř stejné kultury v průběhu času.“¹² V této souvislosti uvádí, že toto pojetí je různé i mezi společenskými vrstvami. Například bylo běžné chování aristokrata, jehož denní náplň spočívala spíše v nečinnosti a celé dny mu ubíhaly v příjemném nicnedělání, kromě času stráveného na lovu nebo ve válce. Naproti tomu osoba z buržoazní třídy by byla za stejný způsob chování odsuzována a považována rozhodně za „nenormální“.

---

⁹ Gödtel, R.: 1994, str. 94

¹⁰ tamtéž, str. 92-93

¹¹ Horneyová, K.: 2004, str. 56

¹² Horney, K.: 1977, str. 15

„Naše pojetí normality vzniká z uznání jistých standardů chování a pocitu určité skupiny, která vkládá tyto standardy do svých členů. Ale tyto standardy se liší v závislosti na kultuře, čase, třídě a pohlaví.“¹³

Horneyová dále zdůrazňuje nutnost spojení psychologického a sociologického přístupu ke zkoumání společenské reality, neboť psychologie nám dá informace o psychickém nitru člověka a sociologie nám zase poskytne informace o společenském pozadí, které chování člověka determinuje.¹⁴

Karen Horneyová se zabývala zkoumáním neurotických osobností, které jsou vytvořeny spolupůsobením společnosti. Jistě, že nelze poznatky o nemocných osobách vztahovat na celou společnost, ale jak píše Erich Fromm: „Jevy, jež pozorujeme u neurotické osoby, se v podstatě neliší od těch, které nacházíme u lidí normálních. U neurotické osoby jsou jen důraznější, zřetelnější, přístupnější uvědomění než u osoby normální, která si mnohdy problém, jež by zasluhoval studia, ani neuvědomuje.“¹⁵

Horneyová předpokládá, že zdroj způsobu chování lidí v dospělosti leží v jejich dětství. To, jakým způsobem se rodiče chovají ke svému dítěti, určí jeho pozdější vztah ke společnosti i k sobě samému. Jedním z typů neuróz, které rozlišuje, je chorobná závislost, charakteristická pro tzv. sebezapírající typ člověka. Tento typ člověka se necítí dostatečně jistý na to, aby nesl zodpovědnost za svůj život, a hledá protějšek, který by za něj tuto zodpovědnost převzal. V lásce vidí tento člověk nejvyšší naplnění. „Už žádná osamělost, už žádné pocity ztracenosti, viny a bezcennosti. Už žádná zodpovědnost za sebe, žádný další boj se zlým světem, pro který se člověk cítí trestuhodně nevybaven. Láska namísto toho slibuje ochranu, podporu, náklonnost, povzbuzení, soucit a porozumění. Dodává mu pocit ceny.“¹⁶

---

¹³ Horney, K.: 1977, str. 18

¹⁴ tamtéž, str.: 27-28

¹⁵ Fromm, E.: 1993, str.77-78

¹⁶ Horneyová, K.: 2000, str. 212

Takový člověk si tedy k sobě vybírá někoho, kdo mu tuto ochranu může poskytnout. Přirozeně ho okouzluje jisté typy lidí, které působí dojmem silné a nadřazené bytosti, což můžou být odtažití lidé, kteří pro něj „oplývají leskem v podobě peněz, postavení, dobré pověsti či zvláštního nadání.“ Nebo se snadno zamiluje „do arogantně mstivých typů, které se odvažují vznášet otevřené požadavky a je jim jedno, že jednají nadutě a agresivně.“ Důvodů, proč těmto typům snadno propadá, je víc. Může tyto lidi přeceňovat, protože se mu zdá, že mají vlastnosti, které on sám postrádá a kvůli jejichž nedostatku sebou pohrdá. Obdivuje tyto lidi za nezávislost, samostatnost, přesvědčení o vlastní nadřazenosti, smělost, s jakou staví tito lidé na odiv svou aroganci a agresivitu. Pouze tito silní, pro něj nadřazení lidé, mohou naplnit jeho potřeby a převzít za něj zodpovědnost. Horneyová zde uvádí jeden příklad fantazie její pacientky: „pouze muž se silnými pažemi ji dokáže vynést z hořícího domu, zachránit ji při ztroskotání nebo ji ochránit před lupiči.“¹⁷

Může se však stát, že v člověk průběhu vztahu zjistí, že „bůh má hliněné nohy“ a v tu chvíli o něj ztrácí zájem. Pokud by si sebezapírající typ člověka k sobě našel někoho se stejnými sklony, nebyl by pro něj takový partner sexuálně přitažlivý. „Může ho mít rád jako přítele, protože u něho nachází více soucitu, porozumění či oddanosti než u jiných lidí. Začne-li však vztah nabývat na intimitě, může cítit někdy i odpor. Vidí v tomto člověku jako v zrcadle svou vlastní slabost a pohrdá jím za to nebo mu to přinejmenším leze na nervy. Bojí se také, že na něm takový člověk bude lpět, protože pouhé pomyšlení, že on by měl být tím silnějším, ho děsí.“¹⁸

I když ve svých teoriích Horneyová většinou nerozlišuje mezi pohlavími, v tomto případě pro zjednodušení předpokládá, že „sebezapírajícím partnerem je žena a agresivním partnerem je muž. Oprav-

---

¹⁷ Horneyová, K.: 2000, str. 216

¹⁸ tamtéž, str. 217

du se zdá, že tato kombinace je v naší civilizaci častější, přestože, jak naznačuje množství případů, nemá sebeobětování nic co do činění výlučně se ženami a agresivní arogance s muži.¹⁹ Tento způsob chování se zdá být tedy blíže tradičnímu pojetí ženské role, v níž je žena slabým tvorem toužícím po ochraně a potřebuje silného a sebejistého muže, který jí tuto ochranu poskytne. Pasivita ženy byla dříve dána také její ekonomickou závislostí na muži. Dnešní doba ženy od této závislosti osvobodila. Jsou však už schopné svou nově nabytou svobodu plně využít?

1.3 Frommova teorie svobody – kombinace psychoanalýzy a sociologie

Erich Fromm ve svém díle „Strach ze svobody“ ukazuje na zajímavý fenomén, že moderní doba, na rozdíl od středověké společnosti, přinesla člověku naprostou svobodu, ale také zodpovědnost za vlastní život. Středověký stavovský systém zajišťoval lidem pevné místo ve společnosti, které bylo neměnné, člověk měl jen malou možnost překročit hranice své společenské vrstvy i překonat delší zeměpisnou vzdálenost. „Člověk byl zbaven jistoty, které dosud požíval, nesporného pocitu sounáležitosti a byl odtržen od světa, v němž nacházel ekonomickou a duchovní jistotu. Pociťoval osamělost a úzkost. Současně však byl svobodný jednat a myslet nezávisle, stal se svým vlastním pánem a se svým životem mohl nakládat tak, jak chtěl a ne, jak mu bylo řečeno, aby s ním nakládal.“²⁰

Ztrátě jistoty může podle Fromma člověk čelit různým způsobem. Jedním z nich je masochistické vzdání se svého já. Masochista se zbavuje nesnesitelného pocitu izolace a odloučení tím, že chce být součástí jiné osoby, která ho řídí, vede a ochraňuje. Tím, že se stává

---

¹⁹ Horneyová, K.: 2000, str. 219

²⁰ Fromm, E.: 1993, str. 60

jeho částí, podílí se na jeho velikosti, moci a jistotě. „Masochista se nemusí rozhodovat, nemusí riskovat, není nikdy sám – ale není nezávislý, nemá svou celistvost...proměňuje se v nástroj někoho či něčeho jiného mimo vlastní já: nemusí řešit problém života produktivní činností.“²¹ Fromm používá pojem morální masochismus, k němuž je komplementární morální sadismus. Masochistické i sadistické chování slouží jedinci k tomu, aby mu pomohly uniknout nesnesitelnému pocitu osamění a bezmocnosti. Smysl života člověka a jeho vlastní totožnost jsou určovány nějakým větším celkem, do něhož se ponořil celou svou osobností. „Je to vždy neschopnost unést samostatnost svého vlastního individuálního JÁ, co vede k touze vstoupit do symbiotického vztahu s někým jiným. Z toho je jasné, proč jsou masochistické a sadistické sklony vždy vzájemně propleteny...“²²

Fromm však zdůrazňuje hlavně mírnější formy těchto typů jednání, které se projevují u většiny lidí, a to je touha po vedení a ochraně. Mluví o tom, že lidé mají tendenci nechat se vést něčím „vyšším“, autoritou, protože dostatečně nevěří svým vlastním silám. Touto autoritou může být veřejné mínění, diktát módy a jiné projevy masové kultury, které mají společné to, že rozhodují za člověka, co je pro něj správné a jak má žít svůj vlastní život. Jedinec se proto chová tak, jak od něho očekávají jiní, nejen svými vnějšími projevy, ale i myšlením a cítěním. V tomto procesu postupně „ztrácí sám sebe“ a propadá se do začarovaného kruhu, neboť ztráta sama sebe způsobí, že se musí neustále ujišťovat o své hodnotě, kterou mu potvrzují nebo vyvracejí ostatní tím, zda ho přijímají. Nežije-li jedinec podle představy ostatních, riskuje nesouhlas a hlubší osamocení. Moderní člověk se domnívá, že ví, co chce, ale v tom se podle Fromma mýlí. „Je nutné si uvědomit, že vědět, co vlastně chceme, není tak lehké, jak si většina lidí myslí, ale že je to jeden z nejtěžších problémů, jaké musí člověk řešit. Je to úkol,

---

²¹ Fromm, E.: 1996, str. 25-26

²² tamtéž, str. 87

jemuž se snažíme křečovitě vyhnout tím, že přijmeme za své hotové cíle, jako by byly naše vlastní (touha po úspěchu, lepším autě, postavení, cestování...)“²³

Frommovy myšlenky jsou jistě aktuální i dnes. V době, kdy svá díla psal, se nově nabytá svoboda týkala především mužů, ženy měly stále danou určitou přesně vymezenou úlohu. Dnes se tato svoboda týká i jich. Můžeme se proto ptát, jestli jsou ženy už nyní schopné možnosti své svobody využít, když je k tomu zapotřebí tak silného pocitu jistoty a vědomí vlastní ceny.

1.4 Rovnost v České republice?

Česká republika je coby postkomunistická země v určitém zpoždění za západním světem ve většině oblastí, tedy i v případě přístupu k rovnosti pohlaví ve společnosti. Touto problematikou se zabývá i řada populárních článků a zde bych pro zajímavost zmínila dva, které vyšly na jaře 2008.

Redaktor Britských listů Jan Čulík zmiňuje v jednom ze svých mírně provokativních článků, nazvaném „Ženy nejsou méněcenné bytosti, pane Klausí!“, jak je Česká republika pozadu oproti západním zemím, kde rozhodně nepanuje taková benevolence, co se týče rodinného života veřejných činitelů. Autor hodnotí mimomanželské aféry v nejvyšších politických kruzích, které se staly v nedávné době a pozastavuje se nad reakcemi některých svých studentů, kteří toto chování neodsuzují, nespojují ho s politickými kvalitami a považují ho za soukromou věc. A někteří tyto úspěšné muže vlastně obdivují, protože podle nich úspěchy u mladých žen jen dokazují jejich obrovské kvality a schopnosti. Chování mediálně známých lidí bývá vzorem pro ostatní. Podle Čulíka to není lichotivá vizitka o postavení žen u nás, protože se tím mimo jiné dává najevo, že je normální lhát své manželce.

---

²³ Fromm, E.: 1993, str. 132-133

„Jsou to přece jenom ženské. Lhaní v politice může být možná problém - ale lhaní ženě? Kdo by to bral vážně?“²⁴

Autor dále popisuje chování studentů a studentek na genderovém semináři na Ostravské univerzitě, kde se setkal s tím, že přítomní muži se projevovali často a otevřeně, i když jejich názory nebyly zdaleka dobře promyšlené, na rozdíl od žen, které, i když byly vyzvány, cítily se jistě říct svůj názor, pouze pokud jej měly přesně zformulovaný. Autor přednáší i na univerzitě v Glasgow, kde prošel povinným psychologickým kurzem, kde mu mimo jiné kladli na srdce, aby dával stejný prostor k projevu mužům i ženám. Dozvěděl se, že studentky v seminářích vyjadřují zajímavé a inteligentní myšlenky, ale neprojevují se tak často jako muži, kteří se nebojí své názory veřejně prezentovat, i když je nemají dostatečně promyšlené.²⁵

Jiný článek, nazvaný „Češkám chybí větší sebevědomí“ se zabývá průzkumem, který si nechal zpracovat Slovensko-český ženský fond (SCWF). Tento průzkum ukázal, že ženy se skutečně necítí sebevědomě ve srovnání s muži, pokud projevují snahu se prosadit, samy to často považují za něco nepatřičného, mají pocit, že se vůči okolí nějak provinují, dělají něco, co se „nehodí“ a co narušuje zaběhnutý chod kolektivu i společnosti. „Řada z nich má dokonce výčitky svědomí, že usilují o role či pozice, které jsou připisovány mužům.“ Výzkum také ukázal, že velkou roli v sebevědomí ženy hraje partner, který ho může podpořit, nebo „udupat“ poznámkami o ženské neschopnosti, které se mohou tvářit i jako vtip. „Věty jako ‚to nikdy nepochopíš, na to nestačíš, to nikdy svým mozkiem nemůžeš pochopit,‘ vyprávění rádoby vtipných historek o tom, jak žena špatně zareagovala na určitou situaci (což je často pouze subjektivní hodnocení partnera), patří mezi osvědčené metody, kterými si chce partner ženu podrždit, učinit na sobě závislou,

---

²⁴ Čulík, J.: 2008

²⁵ *tamtéž*

zničit její sebevědomí.“ Pokud na podobného muže narazí žena i jako na kolegu nebo nadřízeného v zaměstnání, je to pro její sebevědomí obrovská zátěž. Zajímavé je, že i žena, která má vyšší vzdělání než partner, takovéto poznámky a shazování bere vážně a reaguje tím, že začne hledat chyby v sobě, pochybuje o svých schopnostech, raději se vzdává samostatného rozhodování a iniciativy a často se spokojuje v zaměstnání s podřízeným postavením.²⁶

Článek dále zmiňuje vliv, jaký má na utváření sebevědomí rodina. Vzor rodičů je jeden z nejsilnějších vzorů, které máme, a tak se zažité způsoby chování přenášejí z generace na generaci. Chování matky, která zastávala v rodině podřízené postavení, tak často automaticky přebírá její dcera, protože je to jediný pro ni srozumitelný vzorec chování. Tradiční stereotypy se silněji projevují na venkově, kde je také striktněji vyžadováno, aby se ženy i muži chovali určitým způsobem. Rovněž mužů, kteří přijímají rovnoprávné postavení žen, je více ve městech než na venkově.²⁷

1.5 Násilí mezi partnery

Za vyhocení společenské nerovnosti mezi muži a ženami můžeme považovat domácí násilí. Tento široký pojem je definován mnoha způsoby.²⁸ Zde se nyní zaměřím na případy, kdy je žena v pozici oběti. Podle British Crime Survey je v partnerství, kde si jsou obě strany rovny, menší riziko výskytu domácího násilí, než v partnerství, kde je jeden z partnerů závislý a kde je nedostatek ekonomických zdrojů. Z výzkumu vyplývá, že u žen, které byly nezaměstnané, je pravděpodobnost výskytu domácího násilí vyšší.²⁹ Rizikovým faktorem je také věk, nejrizikovější skupinou je věkové rozmezí 16-24 let, (podle

---

²⁶ Vavroň, J.: 2008

²⁷ *tamtéž*

²⁸ Pikálková, S.: 2004, str. 13

²⁹ Bílý kruh bezpečí: 2002, str. 48

výzkumu uvedlo 10,1% žen ve věku 16-19 let a 9,2% žen ve věku 20-24 let, že bylo v předchozím roce napadeno partnerem.)³⁰

Fenomén násilí mezi partnery je vysvětlován více způsoby. Otázkou zůstává, proč v některých případech ženy násilný vztah neopustí. Častý scénář domácího násilí popisuje tzv. cyklická teorie násilí, ve které se střídají tři na sebe navazující fáze. Nejprve ve vztahu narůstá napětí, protože se žena chová méně podrobně a projevuje i nesouhlas s partnerem. Muž takovou situaci vnímá jako svoje ohrožení a řeší ji násilím. Výbuch agrese mu přináší pocit obnovení rovnováhy a žena to do jisté míry přijímá. Po útoku přichází fáze usmiřování, která bývá někdy nazývána líbávkami. Po určité době však znovu ve vztahu dochází k nárůstu napětí. „Opakování vytvářejí nebezpečný cyklus chování, v němž násilí působí paradoxně jako prostředek dočasného sblížení a upevnění partnerství. Projevy nezávislosti partnerky však muže znejišťují a dochází opět k násilnému chování...toto propojení erotiky a násilí, které je pro ženu krajně nebezpečné, zároveň často ztěžuje ukončení svazku.“³¹ Některé ženy, které žijí s násilným partnerem, neuvažují o ukončení manželství, i když odmítají mužovo násilí. „Často jde o emočně intenzivní vztah, v němž partneri prožívají kromě nespokojenosti, beznaděje a obviňování také silně uspokojivá období.“³²

Jiným vysvětlením setrvávání v násilném vztahu je tzv. Stockholmský syndrom, který vzniká následkem dlouhodobého týrání. Ve vztahu, kde existuje silná pozitivní emocionální vazba a výrazná nerovnováha moci, vzniká silná závislost submisivního jedince na dominantním. Střídání násilných období a normálního chování má za následek vytvoření silné emocionální vazby, znemožňující opuštění násilného partnera.³³

³⁰ Bílý kruh bezpečí: 2002, str. 49

³¹ Gjuričová, Š.: 2000, str. 79

³² tamtéž, str. 81

³³ Buriánek, J.: 2006, str. 28

Ženy si však vědomě téměř nikdy nevybírají násilného partnera. Určité alarmující chování, které může ženu varovat, například to, že partner chce být stále s ní, přemlouvá ji, aby nechodila ven s kamarádkami nebo pořád kontroluje, kde byla, si žena často vysvětluje jako projevy lásky. Lze však najít některé charakteristiky, které by byly společné pro začátky takových vztahů? Gjuričová popisuje případ zamilovanosti jedné z týraných žen: „Helena vyprávěla, jak Jiřího obdivovala. Imponovala jí jeho převaha a mužnost, kterou se odlišoval od jejích nezralých vrstevníků. Jemu se líbilo, že byla půvabně křehká a že ho respektovala.“³⁴

Chování násilníka a oběti se zdá být komplementární, tj. z vnějšího pohledu působí tak, jako by se vzájemně doplňovala. Například žena se chová tak, že dochází ke snížení úzkosti muže. Jde samozřejmě i o způsob, jak se naučila ve svazku přežívat. Klinické studie ukazují, že partneři, kteří používají násilí, to dělají z důvodu určité nejistoty vůči své partnerce, kterou potřebují, aby jim jejich nadřazenost vlastně potvrzovala.³⁵

V Mezinárodním výzkumu násilí na ženách jsou uvedeny výpovědi některých respondentek o tom, proč zůstávají v násilném vztahu. Některé z nich považují násilí za normální součást života, pojmají ho tak, aby bylo pro ně snesitelné, jako „výbuch vzteku“ nebo „rozčílený dialog“. Normalizují ho slovy: „Takhle to chodí“. Některé ženy svou zkušenost s násilným partnerem spojovaly se „ženským osudem“ či „ženským údělem“, tedy s tím, „co to znamená a přináší být ženou. *„Nechci se rozvést, protože vím, že ho to brzo přejde a jinak se o mě dobře stará. Ženská musí něco vydržet, tak už je to na světě zařízeno.“* *„Myslím, že je to běžné, muž se odreaguje, žena si popláče a vše je zase v pořádku.“*³⁶

³⁴ Gjuričová, Š.: 2000, str. 80

³⁵ tamtéž, str. 81

³⁶ Pikálková, S.: 2004, str. 117

Výsledky tohoto a dalších výzkumů dále ukazují, že ženy cítí odpovědnost za udržení vztahu,³⁷ takže první známky nesouladu vnímají jako projev vlastní nedostatečnosti a situaci řeší změnou svého chování. Autorka zdůrazňuje, že tato tendence nepramení z „ženské patologie“ či nedostatku sebevědomí (i když tento fakt se může projevat). Naopak vypovídá pouze o úspěšné internalizaci určitého modelu ženské genderové role a snaze jí dosáhnout.³⁸ Tato genderová role však podle mého názoru úzce se sebevědomím žen souvisí, právě proto, že ženy chtějí změnit sebe a své chování, když nějaký nesoulad ve vztahu nastane. Pokud by si byly jisty samy sebou, budou chtít konflikt řešit kompromisem. Jinými slovy, tato genderová role už sama o sobě příliš velké sebevědomí ženám nepřipisuje.

Jedním ze zajímavých vysvětlení poutání žen k mužům v násilném vztahu je tzv. diskurs velké lásky (*perfect love discourse*). Autoři používají přirovnání k pohádkovým motivům. V jejich výzkumu z roku 2000 respondentky v rozhovorech popisovaly své partnery v intencích princ a zvíře, tak jako se tato dvojitá osobnost objevuje v některých pohádkách, např. Kráska a zvíře. Dobrá stránka osobnosti je v těchto příbězích považována za esenciální, kdežto špatná stránka je prezentována jako dočasné postižení. Partner je tedy vnímán jako dobrý s tím, že má své špatné stránky, které ale netvoří integrální součást jeho osobnosti.³⁹ Výpovědi respondentek v Mezinárodním výzkumu násilí na ženách to dokazují: „Vůbec jsme si nerozuměli, byli jsme vlastně každý jinde a to ho dráždilo a chtěl mě donutit, přitáhnout k sobě (duševně)...Jinak byl docela hodný, pomáhal doma, o děti se sice nestaral, ale vcelku nebyly problémy.“⁴⁰

---

³⁷ Pikálková, S.: 2004, str. 31, dále Goldner, V.: 1998, str. 356

³⁸ Pikálková, S.: 2004, str. 31

³⁹ tamtéž, str. 115, dle Towns and Adams, 2000, If I really loved him enough, he would be O.K. : Women's accounts of male partner violence In: Violence against Women, June 2000. Thousand Oaks

⁴⁰ tamtéž, str. 116

Jiný výzkum, který byl vytvořen na základě hloubkových rozhovorů se ženami ubytovanými ve dvou azylových domech pro matky s dětmi v tísní, poukazuje na to, jakou roli hraje v násilných vztazích ekonomická závislost ženy. Autorka provedla 9 rozhovorů. Ve všech případech byli partneři popisováni jako bezproblémoví na začátku vztahu a situace se začala měnit po svatbě nebo po narození prvního dítěte, kdy se žena stala na muži finančně závislou. „Tato skutečnost naznačuje, že k agresivním projevům dochází až ve chvíli, kdy muž cítí jistou ‚oprávněnost‘ k takovému jednání, která vyplývá především z jeho ekonomické role v rámci vztahu. Věta ‚já tě živím‘ byla také nejčastěji uváděným důvodem, kterým partner své chování ospravedlňoval.“⁴¹ Všechny respondentky uvedly, že v porovnání s jejich mužem měly v rodině mnohem menší rozhodovací pravomoc. Všechna důležitá rozhodnutí činil partner a zdůrazňoval své postavení v rodině rolí živitele. Respondentky tuto jeho roli přijímaly, i když v některých případech se muž na chodu domácnosti podílel finančně minimálně a uváděly ekonomickou závislost na partnerovi jako jeden z hlavních důvodů setrvání ve společné domácnosti. „Z této skutečnosti lze vyvozovat, že spíše než na svůj konkrétní ekonomický přínos se partneři v násilném vztahu odvolávali na svou genderovou roli, jejímž důležitým atributem byla právě ‚funkce živitele‘.“⁴²

Virginia Goldnerová se dívá na problém domácího násilí z trochu jiné perspektivy, než je obvyklé. Nechce brát muže pouze jako bezohledné agresory a ženy jako bezmocné oběti. Ve svém výzkumu pracovala s páry, které se chtěly pokusit zastavit násilné chování a znovu mezi sebou vybudovat zdravý vztah. Autorka popisuje, z jakých rodin její klienti pocházeli. Vesměs to byly děti rodičů, kteří zastávali tradiční názory na úlohu žen a mužů a podávali je svým dětem jako rigidní a neměnné. Obecně v těchto rodinách vládla spíše chladná

---

⁴¹ Marhánková, J.: 2007

⁴² *tamtéž*

atmosféra. Dcerám bylo od matek vštěpováno, že hlavní úloha ženy tkví v udržení vztahu, ať to stojí cokoliv. Dcery si tedy budují sebeúctu na základě toho, zda mají úspěch či neúspěch v partnerském vztahu, zda ho umí formovat a udržet, starat se o partnera apod. „Pokud žena není schopna opustit násilného partnera, vidíme v tom loajální dceru, která se chce chovat podle matčina vzoru a být jako ona věrná submisivnímu ženskému ideálu trpělivé pečovatelky.“⁴³ V rodinách násilných mužů byly synům vštěpovány tradiční názory na správnou maskulinitu, ve smyslu, že muži musejí být silnější než ženy a nesmí být smutní nebo mít strach, což ve skutečnosti není možné. Muži pak jako jediné východisko k obnovení vlastní rovnováhy, pokud začnou mít nepřipustné „nemužské“ pocity, použijí násilí.⁴⁴

1.6 „Správná“ maskulinita

Utváření mužské identity se zdá být složitější než ženské. Co je to vlastně „mužství“? Tak často okolo sebe slyšíme spojení „pravý muž“, ale jeho jednotná definice neexistuje. Americký mužský psychoterapeut Herb Goldberg shrnuje své zkušenosti a zároveň i důvody, proč muži vyhledávají jeho pomoc, do následujících zásad, jež často vedou k vývinu psychosomatických příznaků: „Jsem o to mužnější, o co potřebuji méně spánku, o co více vydržím frustrací, o co méně se starám o své tělo, o to, co jím a piji, o co více potlačuji a kontroluji své city a o co méně jsem na někom závislý či potřebuji od někoho pomoc.“⁴⁵

Obraz správného mužství je vštěpován dítěti od nejtělejšího věku. Je známo mnoho výzkumů, kdy byli dospělým ukazováni novorozenci stejné váhy a délky a chlapci byli častěji označováni jako velcí a silní a holčičky jako krásné a roztomilé. Sklon k stereotypnímu zařazování nemluvněte mají oba rodiče, ale z anket je patrné, že výraznější bývá

---

⁴³ Goldner, V.: 1998, str. 357-358

⁴⁴ tamtéž, str. 350

u otce.⁴⁶ Pojetí mužství stejně jako ženství je tedy předáváno rodiči a společností v průběhu socializace. V prvních dvou letech života je dítě těsně spjato s matkou, s níž nejprve v podstatě tvoří „jedno tělo“, a teprve postupem času si začne uvědomovat sebe jako samostatnou osobnost. Zatímco dívky mohou mít i nadále s matkou velice úzký vztah, který často pokračuje až do dospělosti, chlapci začnou být v určitém věku nabádáni, aby se přestali „držet máminy sukne“. Proto někteří autoři označují vývoj k maskulinitě za problematičtější, neboť se vytváří odtržením od matky a buduje se na základě potlačení některých emocí, které jsou všeobecně považovány za ženské, např. strach, úzkost, citlivost, touha po pasivitě. „Ženy mají nespornou výhodu, co se týče jistoty jejich pohlavní identity. Jejich přirozený identifikační vzor je matka. Naproti tomu chlapec, který též v prvých dvou letech do sebe vstřebává matku, se od ní coby identifikačního vzoru musí posléze odvrátit, vše „holčičí“ potlačit, přiklonit se pokud možno k otci a víceméně celý život si své mužství dokazovat, stále znovu vytvářet.“⁴⁷

Dva američtí vysokoškolští učitelé charakterizovali maskulinitu čtyřmi imperativy formou populárních sloganů:

1) *no sissy stuff* (nic zženštilého)

Muži mají stejné potřeby jako ženy, ale stereotypní mužská role je nutí, aby potlačili část sebe sama.

2) *the big wheel* (velké zvíře, důležitá osoba)

Muž musí usilovat o nadřazenost nad ostatními, jeho mužství je poměřováno velikostí úspěchu, moci a obdivu.

3) *the sturdy oak* (pevný dub)

---

⁴⁵ Poněšický, J.: 2003, str. 79, cit. dle Goldberg, H.: *Der verunsicherte Mann*. Reinbek 1986

⁴⁶ Badinterová, E.: 2005, str. 46, dle Laqueur, T. *Making Sex, Body and Gender from the Greeks to Freud*. Harvard University Press, 1990.

⁴⁷ Poněšický, J.: 2003, str. 45.

Tento imperativ odkazuje na potřebu být nezávislý a spoléhat se jen sám na sebe.

4) *give'em hell* (k čertu se všemi)

Muž musí působit zdáním odvahy, ukazovat, že je odhodlán podstoupit všechna rizika, i když rozum a strach velí opačně.⁴⁸

Podobně muže popisuje Pierre Bourdieu. Podle něj muži vždy usilovali o nadvládu nad ženami a neustále si své postavení upevňovali poukazováním na jeho zjevnou přirozenost. Mužnost představovaná tvrdostí a násilím však potřebuje druhé muže, aby si vzájemně potvrdili příslušnost ke skupině těch „pravých mužů“. „To, čemu se říká odvaha, tak vlastně někdy spočívá v určité formě zbabělosti: důkazem jsou nejrůznější situace, kdy vůle ovládat, vykořisťovat, či utiskovat dokázala přimět k zabíjení, mučení či znásilňování právě a jen proto, že si našla oporu v „mužné“ obavě z vyloučení ze světa ‚mužů‘ neznajících slabost, mužů nazývaných někdy ‚tvrdí hoši‘, protože jsou tvrdí k vlastní bolesti, ale hlavně k bolesti těch druhých...Mužnost, jak je vidět, je pojem...budovaný před očima druhých mužů a pro ně, a proti ženství, v jakémisi strachu z ženství a hlavně z ženství ve vlastním nitru.“⁴⁹

Mužnost však není budována pouze před očima druhých mužů a pro ně. Společenské nastavení ovlivňuje stejně tak i ženy, které často takovou mužnost přijímají a vyžadují, nebo si spíš ani neumí představit, že by se muži mohli chovat jinak. Během socializace se správné mužství předává rodinou a školou, kde je zvláště hodně žen, které chlapce učí, jaká role jim přísluší. Jak jsem již zmínila, v České republice změny v nahlížení na role mužů a žen probíhají pomalu. Na to, do jaké míry se ženy drží zažitých stereotypů, jsem se zaměřila ve svém výzkumu.

---

⁴⁸ Badinterová, E.: 2005, str. 127-128, dle Davidová, S.D., Brannon, R., *The Forty-Nine Percent Majority*, Adisson-Wesly Publishing Company, 1976.

⁴⁹ Bourdieu, P.: 2000, str.49

2. METODOLOGIE VÝZKUMU

2.1 Kvalitativní výzkum a *grounded theory*

Kvalitativní výzkum má kořeny v kulturní antropologii ve 20.-30. letech 20. století. Hlavní rysy její výzkumné metody spočívaly v práci v terénu, kdy pozorovatelé vstupovali do cizích oblastí a studovali zvyky jiných společností a kultur. Ve stejné době se kvalitativní metodologie objevuje v sociologických pracích Chicagské školy.¹ Teoretických přístupů, jak dělat kvalitativní výzkum, je mnoho. Ty dnešní se rozvíjejí od 60. let 20. století. Jednu z možných definic nabízejí Denzin a Lincolnová: „Kvalitativní výzkum je aktivita, která situuje pozorovatele ve světě. Skládá se ze souboru interpretativních praktik, které svět zprůhledňují a transformují. Převádí ho do série reprezentací, zahrnujících poznámky z terénu, rozhovory, konverzace, fotografie, nahrávky a vlastní záznamy. Na této úrovni je kvalitativní výzkum interpretačním, naturalistickým přístupem ke světu. To znamená, že výzkumníci studují věci v jejich přirozených podmínkách a snaží se jevům dát smysl nebo je interpretovat ve významech, které jim lidé připisují.“²

Jednou z možností, jak provádět kvalitativní výzkum, je *grounded theory*, jejíž zakladatelé jsou Barney G. Glaser a Anselm L. Strauss. V knize *The Discovery of Grounded Theory* popsali její metody jako „systematické induktivní směrnice pro sběr a analýzu dat a vytvoření teoretického rámce středního dosahu, který sebraná data vysvětlí. Během výzkumného procesu badatelé vytváří analytické interpretace, které jim upřesní, na jaká data se mají dále zaměřit a díky tomu pak mohou pročišťovat své původní teoretické analýzy.“³

---

¹ Denzin, N.K., Lincoln, Y.S.: 2003, str. 1

² tamtéž, str. 4-5

³ Charmaz, K.: 2003a, str.249-250, dle Glaser, B.G. & Strauss, A.L.: *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative research*. Chicago: Aldine.

Kathy Charmazová přinesla svůj vlastní přístup ke kvalitativní metodologii – konstruktivistickou *grounded theory*, která se chce vymezit vůči Glaserovu pozitivistickému přístupu. Ten předpokládá existenci objektivní vnější reality a vyžaduje neutrálního výzkumníka, který k ní přistupuje bez jakýchkoli předchozích názorů a hodnocení. Glaserova pozice vychází z předpokladu, že data reprezentují objektivní fakta o poznatelném světě. Významy jsou v datech obsaženy a výzkumník je objevuje.⁴

Konstruktivistická *grounded theory* naproti tomu zdůrazňuje existenci více možných realit. Připouští, že jako každý člověk má i badatel svou verzi reality, se kterou vstupuje do výzkumného procesu a jeho úlohou je být si této vlastní perspektivy vědom.⁵ V rozhovoru s respondentem (Kathy Charmazová používá označení *research participant*, protože reprezentuje pro výzkumníka rovnocenného partnera) se střetnou dvě odlišné reality, které vzájemně vytváří novou. Výzkumník tak částečně vstupuje do respondentova světa.⁶

2.2 Metodologie výzkumu v této diplomové práci

Ve svém výzkumu jsem se v mnohém inspirovala teorií Kathy Charmazové, především v hlavní myšlence, tedy že lidé si konstruují svou verzi reality. Zaměřila jsem se na to, jakým způsobem ženy vnímají muže, jakou roli jim a sobě připisují, jak tedy konstruují svůj svět. Dále se můj postup shoduje ve způsobu zpracování dat, tzn. použila jsem řádkové kódování, axiální kódování a zápis poznámek během celého výzkumu. Také jsem v souladu s postupy *grounded theory* v průběhu sběru dat přidala dvě nová témata, která se ukázala jako důležitá. V čem se můj postup spíše liší, je způsob vedení rozho-

---

⁴ Charmaz, K.: 2003b, str. 319, dle Glaser, B.G.: 1978, Theoretical sensitivity. Mill Valley, CA: Sociology Press

⁵ Charmaz, K.: 2006

⁶ Charmaz, K.: 2003b, str. 314

voru, protože jsem nevolila vyprávění příběhů, i když některé respondentky se k vyprávění samy dostaly. Téma partnerských vztahů je značně široké a protože jsem se chtěla zaměřit na určité zažité stereotypy, které mohou respondentky zastávat, držela jsem se předem připravených témat a snažila jsem se je pokud možno všechny zmínit. U některých otázek jsem záměrně volila určité formulace, abych vyprovokovala odmítavou reakci nebo naopak aby respondentka mohla rozvinout svoje názory, pokud se s mou formulací shodovaly.

Celkem jsem provedla 12 rozhovorů během března a dubna 2008. Nejkratší rozhovor trval 54 minut, nejdelší 2 hodiny 9 minut. Věk respondentek se pohyboval v rozmezí 20-63 let a všechny dosáhly středního nebo vysokoškolského vzdělání. Respondentky jsem hledala metodou *snow ball*, vzhledem k výzkumnému tématu jsem oslovila i ženy, které zažily domácí násilí. Tři respondentky zažily domácí násilí osobně, a jedna měla násilnického otce, dědečka a otčíma.

Pro pomoc při zpracování dat jsem použila program Atlas.ti, verzi 4.1 pro Windows 95.

3. VÝSLEDKY VÝZKUMU

Ve svém výzkumu jsem se zaměřila na určité charakteristiky, které mě napadaly v souvislosti se zažitými představami o mužích. Vzhledem k tomu, že partnerské vztahy jsou citlivým tématem, zvolila jsem na úvod relativně neutrální a jednoduché téma fyzických požadavků, které mělo za cíl překonat počáteční bariéry a vytvořit důvěrnější atmosféru. Ochota respondentek sdělovat mi některé osobnější informace byla různá, u některých se mi nepodařilo překonat jistou uzavřenost a jiné byly naopak velmi vstřícné. Jména respondentek jsou změněna. Rozhovory jsem přepisovala ve stejné podobě, jak jsme hovořily, tzn. v nespisovné češtině, abych zachovala autenticitu výpovědí. Budu zde proto uvádět citace v rámci možností bez jazykové korektury.

3.1 Fyzické požadavky

Jak už jsem uvedla, rozhovory jsem začínala otevřenou otázkou, jak by měl vypadat ideální partner po fyzické stránce. Nejčastěji se v této souvislosti objevovaly odpovědi, že respondentky nemají žádné speciální požadavky, muž je musí prostě něčím zaujmout a nebo zde také zaznívalo, že pokud je muž zaujme a už se zamilují, přestane hrát vzhled tak velkou roli. Tři respondentky uvedly, že jako první se soustředí na mužův nos. Teprve když jsem se pokusila odkrýt nějaké hlubší vrstvy, začalo se projevovat, že některé požadavky ženy přece jen mají. Jako první jsem zjišťovala názory na výšku postavy. Drtivá většina respondentek uvedla, že muž by měl být vyšší než žena, protože to považují za přirozené. „Já si myslím, že by to tak mělo bejt, že by ten chlap měl bejt prostě vyšší, že je to tak daný, je to takový, že i si myslím, že to pak vypadá srandovně, když ta ženská je obrbaba vůči svému chlapovi. Zaprvý vizuálně asi když se na takovej pár podívám, a

pak zčásti asi z hlediska autority. Že ten chlap pak podle mě nemá autoritu.“¹ „Tak protože to je podle přírody, myslím si, že ten muž má bejt prostě mohutnější, kterej ochrání tu rodinu, postará se o ni a tak. A měl by tak vypadat i fyzicky.“² Tři respondentky během rozhovoru použily coby atribut správného muže pojem chlapák. „No tak určitě na první pohled to je taková ta fyzická přitažlivost, která ti vlastně evokuje toho chlapáka, toho správnýho chlapa. Takže určitě tě první zaujme větší nebo vyšší, určitě musí být vyšší, větší postavy, takovej ochranitel. Ten archtetyt muž ochránce.“³

Některé respondentky připouštěly, že by mohly mít muže, který by byl stejně vysoký jako ony, ale žádná z nich vysloveně neuvedla, že by se jí menší muž líbil nebo by ho preferovala. Maximálně by to některým nevadilo, pokud by muž jinak splňoval další požadavky. „Nemyslím si, že pro mě by to bylo zásadní. Kdyby ten chlap mi vyhovoval, akorát by byl nižší, tak by to pro mě nebyla věc, kvůli který bych...nemohla s ním bejt.“⁴

Z výpovědí je vidět, že výška postavy muže je důležitým atributem mužnosti a stále platí zažitá pravidla, že muži by měli být vyšší než ženy, aby dostáli své genderové roli.

Dalším fyzickým předpokladem je tvar postavy. Některé respondentky zmínily, že by nemohly mít vedle sebe obézního muže. Obecně co se týče tvaru postavy, nebyly respondentky tak striktní jako u výšky postavy. Ovšem při otázce na svaly si většinou představily muže, který tráví volný čas chozením do posilovny, což nejčastěji otevřeně odmítaly. „Já kolikrát když vidím nějakýho namakanýho kluka, tak rovnou si řeknu ne. Jo, naopak, většina ženských je takových, že chlap by měl bejt vyloženě silnej, ale když vidím nějakýho opravdu namakance, kterej má na sobě to nařachlý tričko, z toho mu

---

¹ Denisa, 24

² Klára, 23

³ Linda, 20

⁴ Petra, 23

lezou ty svaly šílený, tak mi to nějakým způsobem evokuje, že je namyšlenej ten kluk.“⁵ Většinou respondentky vyžadovaly sportovní postavu a aby muž nebyl štíhlejší nebo lehčí než ony. „Sportovní postava, aby vypadal mužně. Aby prostě nebyl hubený...Takový mužný typ.“⁶ „A mohutnější. Abych si vedle něj nepřipadala jako nějaká samice, která ho chce - no jako kudlanka nábožná...Abych měla pocit, že mě ochrání a tak. Že nemusím ochraňovat já jeho.“⁷ O muži ochránci se ještě zmíním později.

Některé respondentky zdůrazňovaly, že je důležité, aby muž o sebe dbal a uměl se vhodně obléknout. Novodobým typem muže je tzv. metrosexuál, který o svůj vzhled pečuje ve velké míře, nejen co se týká nošení módního oblečení, ale i kosmetiky, úpravy vlasů apod. Tito muži pronikli do dříve čistě ženské domény, což ani jedna respondentka bez ohledu na věk (i když starším respondentkám jsem musela tento termín vysvětlit) nepokládala pro muže za vhodné a už vůbec ne za přitažlivé. „Nesnáším metrosexuály. Ti, co maj na sobě víc mastiček než já, tak ty ne. Fakt ne. Protože to je něco příšernýho. Co chodí pořád k holiči a lakujou si nehty a olejíčkujou si obličej, ne.“⁸ „Ne! To není chlap, to je druhá ženská.“⁹ „Nesmí trávit v koupelně víc času než já.“¹⁰ „To už není přirozený chlapský chování.“¹¹

Z některých odpovědí je patrný vášnivý odpor. Je vidět, že muž má o svůj vzhled pečovat jen do jisté míry, pak už ztrácí svůj status mužnosti. Ženy si chtějí stále udržet svou dominantu v péči o krásu. Pokud by na takového muže narazily, ztratily by určitou jistotu v sebepojetí, protože pořád ještě není ve společnosti obvyklé, aby se muž staral o svůj zevnějšek více než žena. Vrhalo by to pak na ni

---

⁵ Petra, 23

⁶ Romana, 38

⁷ Klára, 23

⁸ Jitka, 20

⁹ Linda, 20

¹⁰ Lucie, 20

¹¹ Vladka, 31

špatné světlo, protože by nesplňovala zažitý ženský stereotyp. „Mně to přijde z dost velký míry zženštilý. Vyloženě když vidím, že ten chlap o sebe opravdu víc pečuje, já bych si vedle něj připadala jak šmudla, protože já o sebe tolik nepečuju.“¹² „Kolikrát mi přijde k smíchu, když chlapi choděj na nějakou kosmetiku, pedikúru, manikúru, si říkám, (že) se mnou je něco špatně. Já to prostě nedělám a nemohla bych vedle sebe mít asi metrosexuála, že bych si přišla blbě.“¹³

3.2 Psychické vlastnosti

Stejně jako na obecné fyzické požadavky jsem se ptala i na psychické vlastnosti, které by měl ideální muž mít. Chtěla jsem vědět, co respondentky spontánně napadne dříve, než se tím budeme zabývat podrobněji. V odpovědích se v této souvislosti objevovaly různé charakteristiky, nejčastěji zodpovědnost a spolehlivost, inteligence a smysl pro humor. Některé mladší respondentky měly s touto otázkou trochu problémy, protože hned nevěděly, co mají odpovědět.

3.2.1 Chytrý

Pak jsem se zaměřila na jednotlivé vlastnosti podrobněji. To, že muž musí být chytrý a mít všeobecný přehled, považovaly respondentky za samozřejmost. Často to spojovaly s požadavkem, aby pro ně muž byl hodnotným partnerem k rozhovoru. „Musí bejt chytrej, musí mít nějakej přehled nebo nesmí to bejt úplnej tupec, musím si s ním mít o čem povídat.“¹⁴

Chytrý a inteligentní však pro respondentky neznamena intelektuál, kterého si představují spíš jako muže neatraktivního a ne-

---

¹² Denisa, 24

¹³ Petra, 23

¹⁴ Vladka, 31

praktického. „Takový typy mě spíš nepřitahujou. Nevím proč, jestli fyzicky, nevím...(Pro mě intelektuál znamená) dlouhý vlasy, brejle, křehká struktura, černej dlouhej svetr, typickej student filozofický fakulty.“¹⁵ „Prostě o ně by člověk neopřel ani hůl. Jsou takový zakřiklý, mastný vlasy, intelektuálové. No ne. To mě úplně netankuje.“¹⁶ Respondentky, které nebyly takhle radikální, hodnotily intelektuály ve smyslu, že chtějí spíš, aby jejich partner „...byl aspoň trošku normální.“¹⁷

Chytrost a inteligence se samozřejmě pojí se vzděláním. Intelektuál byl tedy zhodnocen pouze jako určitá nepraktická odnož vzdělanců, ale respondentky požadovaly, aby muž byl vzdělaný. „Zjistila jsem, že jsem vychovaná v tom, že člověk, co má základní vzdělání, je naprosto nic. Člověk, co má střední vzdělání, má právo žít. A ten, kdo je člověk s vysokým vzděláním, má nárok na uznání. Takže já pro svou rodinu, která mě tak vychovala, jsem člověk, co má nárok žít, protože mám střední školu. A teprve až budu mít vysokou školu, tak teprve si zasloužím nějaký uznání. Takže takhle nějak to asi chápu i u těch partnerů, protože to mám vštěpovaný od malička.“¹⁸

Podle toho, na jakém vzdělanostním stupni respondentky stály, hodnotily i svůj protějšek, tedy nejčastěji požadovaly, aby muž měl minimálně stejné vzdělání jako ony. „Já jsem třeba v tomhle předpojatá, a radši prostě budu s chlapem, když já budu mít vysokoškolský vzdělání, aby on ho měl taky...kdybych si automaticky měla vybírat chlapa, mám nějaký laťky, pod který nepůjdu...Beru toho přítele zčásti, i když to je autonomní jednotka, že vypovídá i něco o (mně)...Jelikož jsou v celým mým širokým rodě lidi opravdu vysokoškoláci, já bych to snad u sebe považovala za selhání a jelikož ten partner by měl bejt trošku obrazem i mě samé, tak by to taky měl

---

¹⁵ Denisa, 24

¹⁶ Klára, 23

¹⁷ Lucie, 20

¹⁸ Jitka, 20

splňovat.“¹⁹ „Tak si myslím, že by to mělo bejt, když já mám střední školu, asi by ji měl mít taky.“²⁰

Některé respondentky připouštěly, že vzdělání může být nahrazeno nějakým jiným druhem inteligence, bylo by pro ně tedy možné, aby jejich partner měl nižší vzdělání než ony, ale musel by být určitým způsobem výjimečný v jiné oblasti. „Když nebude mít stejný vzdělání jako já a pořád mě bude mít čím zaujmout, je to v pořádku. Nevím, jestli mi to člověk se základní školou může poskytnout.“²¹ „Nepreferovala jsem to nikdy. Já si myslím, že to není o vzdělání, je to o tom, jak se vlastně ten muž chová, jak vystupuje, jak se projevuje, to znamená, že opravdu i nějakej vyučenej člověk se může vyrovnat vysokoškolákovi.“²² Muž této respondentky však má vysokou školu a ona „pouze“ střední, takže zde může hrát roli i to, že si chování svého muže pouze nespojuje se vzděláním.

3.2.2 Hodný

Jak jsem se zmínila v úvodu této práce, některé ženy z mého okolí nechtějí, aby jejich muž byl moc hodný. Když jsem se ptala respondentek, co je napadne, pokud by měly vymyslet nějaké žádoucí mužské vlastnosti, jediná, která zmínila, že by muž měl být hodný, byla Jitka. Vzápětí však hned dodala, že muž nesmí být moc hodný a celkově patřila k ženám, které hodnotily příliš hodné muže velmi nelichotivě (viz str. 36). Ostatní respondentky tuto vlastnost při svém prvním výčtu žádoucích vlastností neuvedly. Zjišťovala jsem tedy, co si pod spojením „hodný muž“ představí. Nejradikálněji zněl asi názor Venduly: „Když se řekne hodnej, blbej. Hodnej, to je jako, že je pod pantoflem, opravdu blbeček...Musí taky bejt osobnost. Aby si ho člověk

---

¹⁹ Denisa, 24

²⁰ Hana, 50

²¹ Lucie, 20

²² Romana, 38

vážil, nebo něco takovýho, ale hodnej... asi to musí bejt IQ nějaký nižší.“

Jinak si respondentky označení hodný spojovaly spíše s pozitivními vlastnostmi, ale radikálně odsuzovaly muže, kteří jsou moc hodní, což si spojovaly většinou se slabostí nebo určitou závislostí. „Příliš hodný, nesmí to přehánět asi. Nesmí bejt takovej až pod pantoflem. Nebo hlupák. Chlap by měl bejt takovej chlapskej. Taková jakoby autorita.“²³ „Moc hodnej znamená, že se o tebe až moc stará. A nenechává ti vlastně prostor, abys mohla dejchat.“²⁴ „Takový ty negativně hodný (jsou) takový ty moc hodný. Takový ty rohožky až...jako že se otřeš - a nebo že nechaj se sebou dělat cokoliv. Což já úplně teda nemusím.“²⁵

Tři respondentky znaly ze svého okolí názor, že hodní muži nejsou pro ženy atraktivní. „Slyšela jsem to už od víc lidí, že holky často opouští ty hodný kluky a...nevím, čím to je. Možná pro ně nejsou tak zajímavý...“²⁶ „Říká se, že holky se rozcházej s klukama s tím, že: ‚Ty jsi na mě moc hodnej.‘ Protože mají jakoby tu jistotu.“²⁷

Radka s tím měla osobní zkušenost, chodila s přítelem, který byl na ni podle jejích slov moc hodný, takže vztah ukončila: „Ze začátku jsem byla hrozně šťastná, že jsem potkala hodnýho kluka, kterej by pro mě asi udělal cokoliv, a potom mi to postupem času připadalo trošku nudný...Asi v tom, že mi nikdy neodporoval, vždycky jsem já měla pravdu. Nebo když jsem se ho třeba zeptala, co budem dělat, tak mi řekl, že to prostě nechá na mě, že co já chci, to budeme dělat. No nuda prostě.“

U žen, které zažily domácí násilí, jsem předpokládala, že díky svým zkušenostem budou mít na toto téma odlišné názory od ostatních. Předpoklad se mi však nepotvrdil, protože všechny ženy měly moc

---

²³ Romana, 38

²⁴ Klára, 23

²⁵ Lucie, 20

²⁶ Radka, 23

²⁷ Vladka, 31

hodného muže spojeného s negativní konotací. „Já jsem chodila s jedním klukem, kterej byl tak strašně hodnej, že...byl naprostej úplnej trouba, a když bych mu řekla: ‚Jdi a skoč z okna,‘ tak by snad skočil, protože byl úplně strašně slabej. Bylo na něm vidět, že tak strašně se mi chce zavděčit, je strašně hodnej a naučenej všem být k dispozici...a to nechci. Nechci mít pocit, že si s tím člověkem můžu dělat, co chci. To je potom špatný. Ten člověk potom pro mě nemá žádnou cenu. Protože je prostě slabej.“²⁸ „No hodnej a hodnej. Pro mě třeba hodnej chlap je ten, kterej ženu netluče, neopijí se, není agresivní, dokáže komunikovat...Nemyslím tím hodnej takovej ten trouba, kterej si nechá úplně všechno líbit, nemá svůj vlastní názor a je to takovej ten člověk, se kterým se dá manipulovat. Myslím zdravou představu hodnýho chlapa. Musí to bejt člověk, kterej má svůj názor. Nemohla bych mít vedle sebe člověka, kterej by zas na druhou stranu dělal všechno tak, jak bych třeba chtěla já. To ne. Prostě musí to bejt osobnost.“²⁹

Linda, která zažila domácí násilí jako dítě, si pod pojmem hodný muž představí svého otce, který se pomocí role hodného člověka snažil manipulovat s lidmi v okolí. Také rozlišuje mezi pojmem hodný a příliš hodný. To druhé označení si spojuje s člověkem, který „...nemá sám sebe rád a proto musí (stále něco) dokazovat těm druhým a v podstatě jim ustupovat na úkor sebe, aby měl pocit, že si zaslouží lásku těch druhých.“ Na otázku, jestli muž musí být trochu zlý, aby s ním nebyla nuda, Linda odpověděla, že dříve tento názor také sdílela a díky tomu si vybírala nevhodné partnery. V nedávné době si však prošla určitou životní proměnou, během níž si uvědomila, co doopravdy potřebuje. „Tak jsem změnila ten pohled, snažila jsem se změnit úplně všechno, nebo můj přístup k věcem a i teda k vztahu a pak jsem přišla na to, že je pěkný, když je někdo hodnej a ne zlej. Že to, co bylo zlý a mně přišlo jako zábavný, ve svý podstatě nebylo vůbec dobrý.“ A důvod, proč ženy

---

²⁸ Jitka, 20

²⁹ Ivana, 43

chtějí „trochu zlé“ muže, vidí v tom, že nevěří, stejně jako ona dříve, že by si zasloužily něco lepšího. „Já mám totiž takovej pocit z těch holek, nebo já jsem to sama kdysi tvrdila, takovou představu jsem měla, že si nezasloužím nic dobrýho.“ Z této výpovědi je vidět, že s nalezením určité sebejistoty se změnil i Lindin přístup k vnímání hodných mužů.

3.2.3 „Trochu zlý“

Na otázku, zda by muž měl být „trochu zlý“, respondentky nereagovaly nijak odmítavě. Pouze se zamýšlely nad alternativními výrazy, aby se vyhnuly slovu „zlý“, které přece jen může znít příliš silně. Pro respondentky toto označení nejčastěji znamenalo, že si muž stojí za vlastními názory, které otevřeně prosazuje, je silnou osobností, je „svůj“, není pasivní. „Já nevím, jestli zlej je úplně šťastný slovo. Nesmí bejt moc hodnej. Jestli to implikuje, že musí bejt trochu zlej, tak asi jo...Musí mít svůj vlastní názor. A měl by si za ním stát. Což asi neznamená, že je zlej, ale že sebou nenechá vláčet.“³⁰ „To souvisí s tím, že je sám sebou a má nějaký názory, za kterejma si stojí, má nějaký hranice, za který už třeba nepustí toho druhýho, nebo mu to nedovolí: ‚Tak tady je moje území, tam už ne,‘ v ten okamžik je zlej, když si brání to svoje. A když je moc hodnej, tak mě pustí i tam, kam vlastně nechce, a pak se to obrátí proti němu třeba. A pak to nevyhovuje ani mně.“³¹

Některé respondentky pod tímto označením viděly muže, který je určitým způsobem usměrní, a to je pro ně žádoucí. „Zlej možná v tom, aby mi dokázal říct třeba: ‚No a teď už stačilo. Ses vyřvala, už jako stačilo.‘ Takhle aby měl i nade mnou trošku nadhled.“³² „Myslím si, že někdy třeba by měl bejt ráznější. Já se znám, občas se snažím bejt v opozici jenom proto, abych byla v opozici. Tak aby mi třeba řek, že

---

³⁰ Lucie, 20

³¹ Petra, 23

³² Jitka, 20

tohle ne. Nebo aby si prostě dokázal dupnout.“³³ „Měl by se umět prosadit, zvláště když ví, že má pravdu, já totiž někdy vím, že dělám chyby, tak by mi to měl prostě říct. Ne mi to odkejvat...Prostě takový to zdravý sebevědomí.“³⁴

3.2.4 Vlastní názor

Již několikrát zmiňovaný vlastní názor se ukázal být velmi důležitý při hodnocení mužových kvalit. Pokud muž svůj názor neprosazuje nebo nedává najevo, je to nejčastěji považováno za projev slabosti. Na otázku, jak by respondentky hodnotily, kdyby se muž během diskuzí choval spíš defenzivně, odpovídaly většinou negativně. „To se mi nelíbí. Muž musí být cílevědomý. Každý by si měl umět prosadit svůj názor.“³⁵ „To by mi vadilo. Nesmí bejt takovej ušlápnutej.“³⁶ V této souvislosti je zajímavé se zamyslet nad výsledkem diskuze. Pokud muž musí mít vlastní názor a musí si za ním stát, nejde v diskuzi dojít ke kompromisu. Objevuje se zde určitý rozpor, kdy některé respondentky o sobě dokonce uvádějí, že chtějí mít poslední slovo, ale zároveň jim imponuje muž, který umí prosadit svůj názor. Pokud se tedy má pár nějak shodnout, musí ustoupit žena. Je pro ni tedy přijatelnější, když v diskuzích ustupuje ona, než aby měla vedle sebe muže, který není dostatečně asertivní.

Označení muže, který nesplňuje požadavky správného mužství, (některé už byly v citacích zmíněny) jsou nejčastěji podpantoflák, bačkora, trouba, ňouma. Pokud je respondentky nezmínily samy, ptala jsem se, co si pod těmito označeními představují a co si s nimi spojují. Zaznívala zde obecně mužská slabost, která se projevuje tím, že se muž nechá řídit ženou, nebo se nebrání určitému ženinu chování, což

---

³³ Klára, 23

³⁴ Radka, 23

³⁵ Romana, 38

³⁶ Vendula, 63

nepřislouší jeho roli. Jak už bylo vidět výše, některé respondentky mají tato označení spojená s mužem, který je moc hodný. Opět se zde tedy projevilo, že být hodný je vnímáno jako určitá slabost. „Podpantofláci, já nevím, jestli jsou vychovaní nějak postaru, ale jsou hrozně slušní. Jako moc slušní, moc hodný. Že je to na škodu. Že se sebou hrozně nechaj zametat. Že dělaj možná pro lidi víc, než by se slušelo. Nebo ne než by se slušelo, ale že lidi od nich chtěj víc, než by měli chtít. A oni to pro ně udělaj, prostě jsou moc hodný.“³⁷ „Jak byl hodnej, byl takovej ten ňouma...“³⁸ „...Ten chlap jakoby ztrácí na hodnotě. Prostě chlap bačkora.“³⁹ Když ženy mluvily o těchto „slabých“ mužích, většinou to bylo doprovázeno smíchem nebo alespoň ironickým úsměškem. Prozrazuje to, že mužská slabost je pro ženy opravdu něco nepřijatelného.

Stejně tak jako je nepřipustné, aby muž byl slabý a nechal se řídit od ženy, zdůrazňovaly některé respondentky, že nechtějí být ve vedoucí pozici. „Já hlavně bych nechtěla být ta panovačná, ta generálka. Ta, co diriguje toho chlapa a říká mu prostě: ‚Tady buď doma, budem dělat toto,‘ tak to bych nechtěla být...“⁴⁰ O názoru, že být aktivní a vést by měl ve vztahu spíše muž, se zmíním ještě později.

3.2.5 Slušný

Další již citovanou ambivalentně hodnocenou vlastností je slušnost. V této souvislosti se objevily tři typy názorů. První skupina brala slušnost jako veskrze pozitivní vlastnost spojenou s obecně uznávanými společenskými hodnotami. Druhá skupina rozlišovala dva typy slušnosti, jeden pozitivní a druhý negativní, spojený se slabostí. „Mně vytanuly na myslí dvě charakteristiky. Buď člověk, kterej se dokáže chovat přiměřeně v určitý společnosti, což je pozitivní, a moc sluš-

---

³⁷ Lucie, 20

³⁸ Jitka, 20

³⁹ Romana, 38

⁴⁰ Linda, 20

nej...takovej uťáplej. Že nikam nechodí, kdyby měl jít do hospody a dát si pivo, to ne; prostě sedí doma a čte knížky a nikdo ho nemůže vytáhnout ven.“⁴¹ „Kdyby to byl člověk, se kterým bych chtěla strávit celý život, tak je to pozitivní; pokud je to ten slušňák...to si člověk spojuje s takovejma kategoriema, že to je šprt ve škole, s takovejma bohužel asi spíš negativnějšima záležitostma...Když se nad tím člověk v hloubi zamyslí, tak ví, že toho člověka může třeba v nějaký situaci zneužít pro to, co potřebuje, ale že to nebude člověk, kterýho bude vyhledávat úplně kdykoliv.“⁴²

Třetí skupina si pod pojetím slušný muž představila pouze negativní stránku. „Možná takovej ten nažehlenej, vzdělanej, maminčin mazánek. Asi takovej slušňák. Takovej ten málo zkušeností, moc se nevybuřuje, moc neříká svoje názory, na všechno přikyvuje a je vždycky podle pravidel oblečenej. A chová se tak, jak se od něj očekává. To je pro mě slušňák.“⁴³ „To je trošku jako hodnej...spíš možná moc hodnej...To byl takovej jeden, ještě z tanečních, hrál na housle, byl takovej mrňavej hrozně a babička říkala: ‚To je takovej slušnej chlapec,‘ a to jsem se úplně naježila; tenkrát to ještě člověk bral jako synonymum, slušnej rovná se bačkora...Ten mně právě byl nesympatickej, že byl takovej hrozně poddajnej. Hodnej určitě byl, asi možná by se o mě hezky staral...“⁴⁴

3.2.6 Společenský a zábavný

Další žádanou mužskou charakteristikou je společenská. Jak se ještě zmíním později, to, jak je partner přijímán ve společnosti, je pro některé respondentky velice důležité. Se společenskostí se pojí kromě určité obratnosti při jednání s lidmi i zábavnost. Respondentky

---

⁴¹ Petra, 23

⁴² Denisa, 24

⁴³ Jitka, 20

⁴⁴ Hana, 50

většinou zdůrazňovaly, že nechtějí, aby jejich muž byl „lev salónů“, ale je pro ně důležité, aby se ve společnosti uměl bavit. „Je to určitě příjemný, když ten člověk se dokáže bavit. Nemusí bejt teda vyloženě středem pozornosti, to ne, že by vyloženě musel, ale je to určitě příjemný, než když je to třeba člověk, kterej ve společnosti neřekne ani slovo.“⁴⁵

Stejně tak v rozhovorech občas zaznívalo, že muž musí ženu bavit a nesmí s ním být nuda. „Aby s ním byla legrace, nemusí to bejt nějak příliš, ale potřebuju vedle sebe někoho veselýho, jsem zjistila. Že s těma morousema bych asi dlouho nevydržela...Asi fakt potřebuju nejvíc tu podporu a někoho veselýho...abych se s ním nenudila.“⁴⁶ „Takže asi intelektuála, pokud by s ním nebyla zábava, tak bych se asi nudila, takže ne. Pokud by s ním zábava byla, tak proč ne.“⁴⁷

3.2.7 Ví, co chce, vzhlížím k němu

Také je velmi důležité, aby muž byl vyrovnaný a věděl, co chce, i když ten druhý požadavek zmiňovaly především mladší respondentky. „Že ví v životě, co chce. To je pro mě nejvyšší hodnota...Čeho chce dosáhnout. (Že) ví, jaká hodnota jsou pro něj peníze a ví, jaká hodnota je pro něj rodina a jaká hodnota je pro něj práce třeba. Takže ví přesně, co pro něho co znamená, takže má jasno. To je pro mě to nejdůležitější...Aby věděl, co chce, a já potom podle toho, jaký on má plány a jaký má názory na život a co on chce dělat, tak podle toho se vlastně přizpůsobím.“⁴⁸ „To by měl vědět. To by ti ten člověk nemohl ani imponovat. Měl by vědět, jakým směrem chce jít.“⁴⁹ „Možná, že už spíš ví, co v životě chtěj. To mi přijde hodně důležitý. Já nemám ráda

---

⁴⁵ Ivana, 43

⁴⁶ Radka, 23

⁴⁷ Vladka, 31

⁴⁸ Jitka, 20

⁴⁹ Klára, 23

takový ty nerozhodný kluky a ve třiadvaceti ještě všichni nemají přesnou představu o tom, co jednou bude.“⁵⁰

Jak ale ukážu později, často právě respondentky, které samy nemají úplně ujasněné životní plány, je očekávají od partnera.

S otázkou, jestli žena chce ke svému partnerovi vzhlízet a co pro to musí muž splňovat, nesouhlasily dvě respondentky, kterým se nelíbilo označení vzhlízet, ale nahradily ho slovem vážít si. Jinak si pod spojením vzhlízet k němu respondentky představovaly již zmiňované „ví, co chce“ a také to, že je muž v některých oblastech určitým způsobem převyšuje. „Měl by mít tu autoritu a měl by bejt v mejch očích v jistým smyslu vzor, samozřejmě ne zas až takovej, abych já si připadala jako debil, kterej nic neví, ale měl by mi nějakejma znalostma imponovat, měla bych se od něj chtít něčemu jakoby přiučit...“⁵¹ „Má vyšší plat, třeba má vyšší post, třeba má tu vysokou školu, kterou já nemám, to je člověk, kterej má pro mě hodnotu. Když nemá tu vysokou školu, nemá ten lepší plat a nic, musí mít třeba aspoň větší rozhled. Větší znalosti. Třeba o různých tady věcech kolem...Takovej ten všeobecněj přehled.“⁵²

Rozhled a znalosti byly zmiňovány nejčastěji jako určitý předpoklad, aby partner mohl ženu nějak obohacovat. „Bylo by fajn, kdyby byl o trošku chytřejší než jsem já...abych se měla od něj co učit...Kdyby měl všeobecněj přehled větší než já, tak to by bylo fajn.“⁵³ „Aby věděl něco, co nevím já, ale nemusí to bejt nic odbornýho...To je jedno, ale musí bejt vidět, že v něčem, nemůžu říct vyniká, ale že má zájem.“⁵⁴

---

⁵⁰ Radka, 23

⁵¹ Denisa, 24

⁵² Jitka, 20

⁵³ Lucie, 20

⁵⁴ Vladka, 31

3.2.8 Ochránce

Jak už bylo několikrát citováno, většina respondentek má zažitý obraz muže ochránce. „Připadá mi, že ty role jsou takový, že by to měl bejt ten ochranitel a že by měl bejt jakoby fyzicky silnější, větší.“⁵⁵ „Potřebuju vlastně takový ten pocit bezpečí, prostě aby chlap byl chlap.“⁵⁶

Na otázku, zda by si přály, aby se muž byl schopen kvůli nim poprat, odpovídaly respondentky nejčastěji kladně. „Tak to určitě. To je podmínka. Jak uteče a: ‚Ne, ne, ne, radši ne,‘ tak úplně u mě ztrácí na hodnotě. Přestávám si ho vážit.“⁵⁷ „Asi potřebuju vědět, že to ten člověk je schopen udělat. V krajní situaci. Že to právě není srab, kterej mě tam nechá a zdrhne. Ve chvíli, kdy takovej pocit z toho člověka mám, tak to je špatně.“⁵⁸ „Já si myslím, že ženská by měla u toho chlapa cejtit určitou obranu a zázemí. Jako nemyslím, že by to musel bejt vyloženě rváč, ale mít ten pocit, že je to prostě člověk, kterej tě opravdu třeba ochrání.“⁵⁹

V některých případech respondentky uvedly, že by bylo nejlepší, aby muž dokázal situaci vyřešit po dobrém, silou své osobnosti. „Zas bych nechtěla chlapa, kterej by se rval vyloženě. Za kterýho bych se musela stydět. Tak radši spíš chlapa, kterej bude mít autoritu, já vůči němu budu cítit ohromný respekt a to okolí taky, ale aniž by musel použít nějaký násilí. Spíš aby tu situaci uměl zvládnout tak, aby k ničemu takovému nedošlo.“⁶⁰

Celkově respondentky uváděly, že potřebují mít pocit, že muž je pro ně oporou nejen ve fyzickém, ale i v psychickém smyslu jako člověk, o kterého se mohou opřít a cítí se u něj v bezpečí.

---

⁵⁵ Hana, 50

⁵⁶ Romana, 38

⁵⁷ Jitka, 20

⁵⁸ Petra, 23

⁵⁹ Ivana, 43

⁶⁰ Denisa, 24

3.2.9 Starší

Ve společnosti existuje zažitý stereotyp, že muž by měl být starší než žena, a výpovědi respondentek to potvrzují. Ivana byla jediná, která s tímto požadavkem nesouhlasila, protože ve starším věku žila dlouhou dobu s mladším přítelem. Ale její první muž byl o víc jak deset let starší. Jinak všechny ostatní respondentky uvedly, že chtějí, aby muž byl starší nebo maximálně stejně starý jako ony. Je zajímavé, že i starší respondentky odpovídaly v tomto duchu, i když už v tom nebyly tak radikální. Ukazuje se, že je to velmi silně vžitý předpoklad, braný jako normální a nutný a některé ženy ani nevědí, proč ho vyžadují. „Já jsem byla vychovaná v tradiční rodině, kdy prostě ten chlap má bejt, jak jsme říkaly na začátku, vyšší, tak i si myslím, starší...Asi by mi vadilo chodit s mladším klukem. Nebo ne vadilo, že by mě takový typy kluků třeba nepřitahovaly, ale připadala bych si divně. Jako že já jsem divná, že chodím s mladším klukem. Myslím, že to je asi daný výchovou, nějaký pádný argumenty pro to nemám, ale asi bych si připadala zvláště. Asi by to víceméně podpořilo to, že jsem jako jeho maminka nebo nevím.“⁶¹ „Já jsem si to vždycky myslela, když jsem byla mladší (že muž musí být starší) ale zpětně za uplynulé roky jsem změnila názor a myslím, že tam může bejt věkovej odstup tak do pěti let určitě. Ale vadilo mi to, dřív mi to vadilo, stačilo o dva roky...nebo o rok. Prostě mi to vadilo. Nevím, čím to je.“⁶²

Pokud respondentky měly pro svůj názor vysvětlení, nejčastěji hovořily o mentální vyspělosti a zkušenostech staršího muže, ale připouštěly, že existují výjimky. Z jejich výpovědí je však patrné, že tyto názory nemají přesně rozmyšlené. „Určitě starší...klidně i o pár let. Ne zas o dvacet, ale třeba tak o pět let si myslím, to je ideální...Asi je takovej zkušenější a vyzrálejší. Ale mám pocit, že se staršíma klukama

---

⁶¹ Denisa, 24

⁶² Romana, 38

si obecně víc rozumím než s vrstevníkem...A nevím, čím to je. Možná, že už spíš ví, co v životě chtěj.“⁶³ „Taky záleží člověk od člověka. Ale samozřejmě že bych upřednostňovala nějakýho kluka, kterej je starší, poněvadž má i víc zkušeností a je vyspělejší, ví, jak se chovat, nevím...Ale ty ženský, já si myslím, že to tak většinou je, že chtějí mít někoho staršího. A ono se i říká, já nevím, jestli je to pravda, že chlapi pomalejc dospívaj. Jako psychicky.“⁶⁴ „Myslím si, že ten starší chlap by to měl mít v hlavě víc srovnaný. Říkám schválně - měl mít. Není to pravidlo...ale je tam taková větší pravděpodobnost, že...to bude mít srovnaný...Měl by vědět, co chce.“⁶⁵ „Já to vidím teďka...(že) stejně starý už mi přijdou mentálně hodně mladý...“⁶⁶

Na těchto příkladech je hezky vidět, že nezáleží na věku; žena si myslí, že stejně starý nebo o něco mladší muž bude pravděpodobně méně vyspělý než ona.

Věk partnera se však musí pohybovat v určitých mezích. Žádná z respondentek by nechtěla, aby její partner byl výrazně starší než ona, například o dvacet let, protože je zde velmi pravděpodobné riziko generačních rozdílů a odlišného náhledu na svět. Některé respondentky uváděly, že by si takový vztah uměly představit, ale jsou si vědomy, že z dlouhodobého hlediska není úplně vhodný. Ale připouštěly, že pokud by opravdu někoho zajímavého potkaly, možná, že by svůj náhled změnily. „Ten vztah by určitě vypadal úplně jinak, možná je to něco, co člověka taky trošku láká, asi nějaký to zajištění, ten pocit, že si tě někdo váží, že ten člověk už má nějaký svý životní cíle, něčeho už dosáhl; jako i osobností, že je zralejší, ví, co chce, možná i zčásti kvůli tomu, že opravdu Pavel (současný přítel) je v jistých ohledech takovej trošku dětinský...(Ale) z hlediska dlouhodobý perspektivy si to asi nedokážu představit. Už jenom (kvůli) takovým těm racionálním

---

⁶³ Radka, 23

⁶⁴ Klára, 23

⁶⁵ Vladka, 31

⁶⁶ Linda, 20

argumentům, třeba kdybych chtěla děti, dejme tomu za nějakých pět, šest let; a pak si říkám, jestli by se toho ten partner vůbec dožil. Říkám, zase to jsou čistě racionální argumenty.“⁶⁷ „V praxi, já nevím...furt by se mi tam asi vkrádaly ty otázky, že třeba bude chtít děti a asi máme jiný priority, že jsme přece jenom od sebe hodně daleko. I když záleží na konkrétních lidech...Nebyla bych z toho asi úplně šťastná, ale stát se to může.“⁶⁸ „To by muselo záležet na tom člověku. Kdyby se mi líbil a kdybychom si měli co říct, tak proč ne...I když čtyřicet je vážně hodně. Kdyby mu bylo takových třicet pět, tak to není problém...Ale kdyby fakt se mi někdo hrozně moc líbil a strašně moc mě nějak přitahoval, a pak z něho vypadlo, že je mu čtyřicet, tak bych to asi neřešila. To bych do toho šla.“⁶⁹

Jako důvod, proč mladé ženy přitahují výrazně starší muži, uváděly respondentky nejčastěji finanční a emocionální zázemí a zkušenosti partnera. „Já v tom vidím takovou touhu po někom, kdo bude mít tu zodpovědnost. Kde prostě můžeš zůstat tou malou holčkou a (partner je) někdo, kdo se o tebe postará jak materiálně, tak i samozřejmě emocionálně a kterej prostě povede ten vztah.“⁷⁰

Také jako jeden z důvodů některé respondentky uvedly, že si žena ve vztahu s výrazně starším mužem snaží kompenzovat neuspokojivý vztah s otcem. Vlastnost, která byla v této souvislosti také zmíněna, bylo charisma; cosi lákavého, čeho muž dosáhne s věkem a postavením. „Určitě věřím tomu, že ženský, který si berou třeba šedesátiletýho nebo o dvacet let staršího chlapa, že (to dělají proto, že tito muži) maj nějaký charisma. Maj. Ty chlapi maj nějaký charisma, protože maj ty zkušenosti, jsou známý třeba ve společnosti a nemyslím tím jenom celebrity, stačí okruh těch svejch, toho, co děláš.“⁷¹

---

⁶⁷ Denisa, 24

⁶⁸ Lucie, 20

⁶⁹ Jitka, 20

⁷⁰ Linda, 20

⁷¹ Vladka, 31

Pokud by byl ale muž ženatý, drtivá většina respondentek si byla jistá, že by se takovému vztahu vyhnula. Pouze dvě uvedly, že pokud by se zamilovaly a neznaly osobně ženu svého partnera, asi by se v tu chvíli příliš nerozmýšlely.

Vztah výrazně staršího muže s mladší ženou respondentky vesměs neodsuzovaly, i když některé ho hodnotily pouze negativně. Když jsme však hovořily o opačném případě, kdy žena by byla výrazněji starší než muž, byl z některých výpovědí cítit mnohem silnější odpor. „Takže si myslím, že ženská, když chce být s někým mladším, tak ať je. Ale jsem docela proti tomu, když si třeba padesátiletá ženská najde pětadvacetiletého kluka, protože to už je podle mě, že si ta ženská dokazuje, že jí ujíždí vlak a že ještě není tak stará, že to ještě zvládne, že na toho mladýho kluka ještě má. Nemá.“⁷² Zazněly zde i názory, že stáří u muže je posuzováno jinak než u ženy. „Tam je takovej ten stereotyp zajíček a zkušená partnerka; fakt mi přijde ten vztah starší chlap, mladší ženská prostě společensky uznávanější a já to v sobě mám taky zakódovaný. Že mi třeba nevadí tolik mladší ženská a starší chlap, protože tam jsou i takový ty stereotypy, že ten chlap pro tu mladou holku představuje nějakou zralost...Že třeba u chlapa vypadaj vrásky jako známka nějaký moudrosti, mužnosti, vědomostí, všeho. Kdežto u ženský známka utahanosti, sešlosti, seschlosti. Prostě to stárnutí u ženský je mnohem hůř posuzovaný společností.“⁷³ „A pak když bude stárnout, tak já bych chtěla vidět, jestli potom třicetiletý bude s šedesátiletou...Těžko stojej tyhle třicátníci před domovem důchodců a čekaj na bezzubou babičku.“⁷⁴

Při srovnání odpovědí na hodnocení vztahů, kde je jeden z partnerů výrazně starší než druhý, se ukázalo, že mnohem větší přijetí panuje

---

⁷² Jitka, 20

⁷³ Denisa, 24

⁷⁴ Vendula, 63

v případě, kdy je starším v páru muž, než naopak, což opět odpovídá tradičnímu nastavení společnosti.

3.3 Aktivita

Aktivita se ukázala jako samozřejmá a nedílná součást správného mužství. Žádná z respondentek by nestála o muže, který není dostatečně činný. Chybou je i to, pokud muž není dost aktivní a naplní jeho života se stane žena a vztah. „Měl by mít...určitý ambice a cíle, protože takový typy jsem poznala a ty se potom upnou jenom na ten vztah, celonáplň jeho života se stane jenom ta holka. A...začne ji prostě vycucávat tu holku. Úplně se na ni pověsí a to je hrozný pocit, já to cejtím potom jako závaží, toho člověka.“⁷⁵ „Podle mě nemůže mít člověk jako cíl, že se na někoho upne. Musí mít prostě něco svýho pro případ, že třeba nevyjde ten vztah. Mně přijde, že když nejsme spolu, on vůbec neví, jak má trávit volnej čas...(Radka mluvila o bývalém příteli, se kterým se rozešla, protože nebyl dostatečně aktivní.) Vadilo mi, že byl hrozně málo cílevědomej. To mi vadilo nejvíc ze všeho. A že měl málo zájmů.“

Aktivita v tomto smyslu tedy znamená nejen, aby muž byl cílevědomý a chtěl něčeho v životě dosáhnout, ale také aby měl nějakého koníčka. „Chlap má mít koníčka...Já si fakt myslím, že pro toho chlapa je to dobrý.“⁷⁶ „Vlastní zájmy, je to pro mě asi důležitý. Aby ten partner žil vlastním životem. A neseděl jenom doma a nekoukal na bednu nebo do počítače...A nějakým způsobem obdivuju lidi, který maj nějaký zájmy nebo za něčím si jdou.“⁷⁷ „Asi by měl. Že jak se říká, přijde domů traktorista, vezme pivo, pije pivo a kouká na televizi na Ecce homo Homolka, tak to teda nevím.“⁷⁸

---

⁷⁵ Linda, 20

⁷⁶ Ivana, 43

⁷⁷ Petra, 23

⁷⁸ Vendula, 63

To, že muž by měl mít koníčka, je považováno za samozřejmost, protože respondentky, pokud by se seznámily s někým, kdo by žádný zájem neměl, rozhodě by ho nepovažovaly za atraktivního. „Jestli bych s ním třeba chodila?...Určitě ne...Myslím si, že to je takovej ten typ, kterej má hrozně moc času a tím pádem potom tě trošku dusí. Že by chtěl bejt furt s tebou. A když jseš trošku aktivnější, tak nemáš čas na to, s ním furt bejt. A ten člověk tě musí jako něčím, já nevím, já si myslím, že by se partneři měli nějak navzájem motivovat. Že tě musí mít čím překvapit, že ho něco baví, něco umí...“⁷⁹ „To by mně asi vadilo, bylo by mi to divný. Určitě bych byla nějak podezíravá, co za tím je, nebo by mi to nepřišlo ani jako normální...“⁸⁰

Zároveň však většinou respondentky uváděly, že sice koníčky a zájmy jsou nutné, nesmějí však být na úkor času stráveného s nimi, pokud ony o tento společný čas stojí. „Kdybych měla pocit, že je koníček a potom někde dlouho, dlouho nic a pak teprve já, tak jsem na to asi moc pyšná, abych to snášela.“⁸¹ „Umím si představit, že mu věnuje hodně času, ale nesmí to bejt na úkor mě. Pokud si myslím, že to je v pořádku, že má ten koníček, jsem ráda, že se ho občas zbavím, ale nesmím mít pocit, že je to na úkor našeho času.“⁸²

Objevily se však i reakce, že mužský zájem je opravdovou nutností, a muž ho musí mít, i kdyby to mělo být na úkor času stráveného se ženou. Takový názor má například Petra. „Ale jo, když jeho to baví, tak ať klidně (tím tráví hodně času). Je to koníček, je to něco, co prostě toho člověka naplňuje...“ Petřin postoj lze však vysvětlit i tím, že je v současném vztahu nespokojená a jedním z důvodů je právě skutečnost, že její přítel není podle jejího názoru dostatečně aktivní, takže koníčkům a jiným činnostem v současné době přiřkládá velkou váhu.

---

⁷⁹ Klára, 23

⁸⁰ Hana, 50

⁸¹ Lucie, 20

⁸² Vladka, 31

Dalším z názorů, se kterými jsem se setkala ve svém okolí, bylo, že muž musí být aktivní v plánování a organizaci volného času. Kromě Jitky, která si chce svůj čas plánovat sama a ze všeho nejvíc nemá ráda překvapení, mi to respondentky potvrdily. Muž musí být ten, kdo společný program vymýšlí, maximálně se můžou dělit rovným dílem, ale pokud by měla být žena aktivnější, muž ztrácí na hodnotě. „Jak se chová ňouma? No je takovej pasivní. Třeba když už by to bylo v nějakým manželství, tak vlastně on nepřijde s žádnou iniciativou nikdy, třeba ta žena to všechno musí organizovat, on to teda potom udělá a nebo prostě se podřídí, jede tam nebo koupí to nebo něco, ale není to jakoby z jeho iniciativy. Ani třeba jakoby v nějaký tý doméně chlapský. Že třeba by se předpokládalo, že to je starost toho chlapa, že do toho ta ženská by nemusela zasahovat.“⁸³

Denisa popisovala vztah své kamarádky, který se na čas rozpadl, protože si kamarádka našla staršího přítele, který jí více imponoval. Kamarádka se jí svěřovala: „Já jsem musela vymejšlet veškerý činnosti, on nebyl ničeho schopnej, když já jsem mu řekla, co budeme dělat, (odpověděl) já nevím, mně se nechce nic, já se přizpůsobím, mě nic nenapadá...“

Ženy chtějí, aby muži byli aktivní, a pokud tento požadavek nesplňují, nejsou pro ně dostatečně atraktivní. Některé respondentky však přiznávaly, že jsou samy pasivní a ukázalo se tak, že potřebují určité vedení. „Já jsem spíš taková pasivnější. V tomhle. Takže potřebuju někoho, kdo je v tom plánování aktivnější (a) prostě se snaží vymyslet něco, s něčím přijde...Jako i bych očekávala, aby ten člověk mě obohacoval v tom, že třeba: ‚Teď se koná nějaká akce, tak pojd', podniknem tohle‘ a vymyslí nějakou novou věc třeba. Že mě nebaví furt dělat to stejný.“⁸⁴ „Musím říct, že v tomhle případě je pro mě jednodušší, když to naplánuje ten mužskej. Je to snazší. A když se mi to

---

⁸³ Hana, 50

⁸⁴ Petra, 23

nelíbí, tak se snažím navrhnout něco jinýho, co třeba by se mi líbilo víc...ale přiznám se, že je pro mě pohodlnější, když to řeší on.“⁸⁵

Mohlo by se zdát, že ženy, které jsou samy pasivní, by mohly mít pochopení pro partnera, který by byl stejný jako ony. Ale naopak se samozřejmostí předpokládají, že muž musí být jiný, protože je to ve společnosti považováno za běžné a pokud se chová pasivně, ztrácí u nich na hodnotě. Za požadavkem aktivity muže lze také vidět určitý strach z vlastní zodpovědnosti. Aktivitou a vymyšlením programu dává muž jasně najevo, co chce, a žena se může přizpůsobit, což je pro ni často přijatelnější, než kdyby v těchto situacích nesla celou zodpovědnost za mužovu i svoji spokojenost.

3.4 Finance

Ženy už dnes nejsou ekonomicky závislé na mužích a mohlo by se zdát, že to, zda je muž schopen vydělat peníze a zabezpečit rodinu, nebude hrát takovou roli. Jak se tedy respondentky dívaly na tuto problematiku? Zaznívaly zde různé názory. Jediná Vladka uvedla, že je naprosto finančně nezávislá, takže nepřemýšlí nad tím, kolik její potenciální partner vydělává. Jinak je finanční stránka pro respondentky rozhodně důležitá a většinou by preferovaly, aby muž vydělával nejméně stejně jako ony a pokud by vydělával méně, za určitých podmínek by „jim to nevadilo“. Není zde opět vyjádřeno, že by to ženy vnímaly jako něco samozřejmého. Některé respondentky zdůrazňovaly obecné nastavení společnosti, které určuje, kdo by měl vydělávat víc, a také zde zaznívalo, že tahle otázka je citlivá hlavně pro muže. „Nemyslím, že by měl vydělávat nějaký extra velký sumy. Na druhou stranu ale z těch zažitéch stereotypů si myslím, že asi by měl vydělávat víc než ženská, ale jelikož já budu to, co budu, tak každej

---

⁸⁵ Ivana, 43

chlap bude vydělávat víc než já, takže si myslím, že tohleto to splní. Myslím si, že většina chlapů to asi třeba hůř nese, když vydělává fakt míň než ženská.“⁸⁶ „No kdo by to nechtěl (aby muž zabezpečil rodinu). Myslím si, že když pracujou oba, je dobrý mít někde nějaký rezervy. Prostě kdyby se něco dělo, že víš, kam máš sáhnout a třeba bych nechtěla asi, aby ten chlap vydělával míň než já. Protože to by bylo blbý i jako pro něj...Ale to je zas ten předobraz tý společnosti. Jak to má bejt...To jsou prostě takový ty ustálený stereotypy. Ale tak nevím, možná by mi to nevadilo. Ale zas bych si pak na něj mohla vyskakovat. Že jako vydělávám víc, tak můžu.“⁸⁷ „Já si myslím, že to nedělá dobře, když má ženská vyšší (postavení) než (muž), hlavně když má větší peníze. To vidím takhle někde, že to nedělá dobrotu, když vydělává víc...Protože každé mužskej je ješitnej...A i když si to nepřizná nebo neřekne, (cítí se méněcenný).“⁸⁸

Přesto respondentky většinou otevřeně nechtěly, aby jejich muž měl vysoké postavení, zdůrazňovaly, že je potřeba, aby on sám byl spokojený se svou prací a to považují za nejdůležitější. Pokud by jejich partner měl vysoké postavení, samozřejmě by byly spokojené, ale nesmělo by příliš omezit jeho čas strávený s rodinou.

Starší respondentky vesměs uváděly, že je důležité, aby muž byl schopen vydělat peníze a zabezpečit rodinu. „Musí teda vydělat ty peníze. To v každém případě...“⁸⁹ „Měl by být zodpovědný, aby byl schopen si najít práci a vy jste v něho měla důvěru, že se nebude flákat a že mu můžete věřit, že bude vydělávat peníze a bude se snažit tu rodinu zabezpečit.“⁹⁰

Mladší respondentky nebraly muže jako jediného živitele rodiny, ale často zdůrazňovaly, že je důležité, aby muž byl schopen uživit rodinu

---

⁸⁶ Denisa, 24

⁸⁷ Klára, 23

⁸⁸ Vendula, 63

⁸⁹ Vendula, 63

⁹⁰ Romana, 38

v době, kdy je žena na mateřské dovolené nebo kdyby z nějakého jiného důvodu nemohla pracovat. „Já bych hlavně chtěla, aby je uměl vydělat...Třeba když by to byl nějaký student, takhle pracoval na tom, aby jednou ty peníze měl, tak by mi to nevadilo. Ale chtěla bych samozřejmě, aby se dokázal o rodinu postarat. Ne, aby byl samoživitel. Ale abych věděla, že třeba když se mi něco stane a nebudu moct, já nevím, měsíc pracovat, tak se o tu rodinu postará.“⁹¹

Zaznělo zde však i to, že pokud by žena měla rodinu živit sama, je to stále něco nepatřičného. „To nevím, to mně přijde divný.“⁹² „Kdybych já měla tu kariéru a já vydělávala víc peněz, tak by mi to nevadilo. Ale nevím, jak bych to potom snášela třeba dlouhodobě s tou tíhou, že ty zrovna máš pod sebou ty děti a toho manžela a oni jsou na tobě závislí a ty jsi pro ně ten zdroj. To nevím. Určitě bych byla radši, kdyby to byl takovej ten stereotyp, táta vydělává, máma se stará o děti a ještě k tomu trošku pracuje třeba, než kdybych já jenom pracovala a všichni ostatní by byli doma a jenom mě vysávali.“⁹³

Všechny respondentky téměř shodně uvedly, že nestojí o drahé dárky od mužů, spíš o nějaké drobné radosti. Určité prezentování páru na veřejnosti představuje placení účtu v restauraci. Jedna skupina respondentek očekává, že bude muž platit vždycky. „Připadá mi lepší, když platí ten chlap, ne kvůli tomu, že já bych chtěla ušetřit, ale tak prostě mi to přijde lepší a vůbec si neumím představit, že bych za toho chlapa platila. To mi přijde takový divný...V nejhorším každé sám. Ale neumím si představit, že bych platila...To mně je nějak proti srsti.“⁹⁴ „Jo, nechám si zaplatit večeři, mám radost, když někdo přinese dárek, kytku nebo zaplatí kino. To si myslím, že by i měl ten chlap. Že v tomhle oni jsou prostě handicapovaný a měli by cálovat.“⁹⁵

---

⁹¹ Radka, 23

⁹² Hana, 50

⁹³ Jitka, 20

⁹⁴ Hana, 50

⁹⁵ Vladka, 31

Druhá skupina si chce někdy zaplatit za sebe nebo se střídat s mužem, maximálně aby to bylo úplně vyrovnané. Žádná z respondentek však neuvedla, že by považovala za normální, kdyby platila více a častěji než muž. „Já myslím, že už jsem dost emancipovaná, abych si zaplatila sama za sebe nebo by mi přišlo dobrý to prostě střídat, že jednou zaplatí on, podruhý já...Mně to přijde hezký, když to ty kluci dělaj, že za tebe zaplatěj, ale na druhou stranu už nežijem v tý době, kdy vydělávali jenom chlapi...“⁹⁶ „Buď fifty fifty a nebo jednou on, jednou já. Ale já placení nemám ráda. Jako když někdo platí za mě...Mě se na to ptá spousta lidí a já nemám asi žádnéj racionální důvod; říkám si, proč má platit on, nebo pořád proč má platit on, když pracujeme stejně. Mně to přijde takovej blbej přežitok.“⁹⁷

Kromě Ivany, která by se na první schůzce určitě nenechala od muže pozvat, respondentky odpovídaly, že by je zaskočilo, pokud by muž odmítl za ně zaplatit nebo dokonce chtěl, aby celou útratu zaplatily samy. „To bych zaplatila, ale už bych s tím člověkem se asi dál nechtěla vidět.“⁹⁸ „Asi bych si to zaplatila sama, ale přijde mi to divný. Prostě už bych možná s tím člověkem nikam nikdy nešla.“⁹⁹ Stejně odpověděla i Vladka, která si pravděpodobně vydělává nejlépe ze všech respondentek: „Tak si to zaplatím, urazím se a už s ním nikam nepůjdu.“

To, že placení v restauraci je jakási prezentace páru navenek, hezky vystihuje Denisa: „Přijde mi spíš logický, že bude platit chlap, už jenom kvůli tomu, jak to bude vizuálně vypadat, než když bude platit ženská. I když vlastně ve výsledku to budou společný peníze. Že třeba mnohdy to udělám, že třeba zaplatím za chlapa, a (řeknu): ‚Hele, tak to za mě zaplať,‘ ale dám mu peněženku.“

---

⁹⁶ Klára, 23

⁹⁷ Lucie, 20

⁹⁸ Jitka, 20

⁹⁹ Romana, 38

Placení v restauraci ukazuje, že si jsou ženy vědomy toho, jak jsou role rozděleny a pořád je dodržují, i když třeba v oblasti rodinného rozpočtu už tradiční rozdělení rolí tolik nevyžadují. Může to být také důsledek toho, že rodina a její financování je více soukromou záležitostí, kdežto pokud by se ženy prezentovaly na veřejnosti v určité nadřazené pozici nad mužem, cítily by se nepatřičně.

3.5 Domácí práce

Rozdělení rolí v domácnosti je jedním z nejlepších indikátorů toho, jak striktně se ve společnosti rozlišují úlohy podle pohlaví. Rozlišování „mužských“ a „ženských“ prací je u nás běžné, každý si pod tím něco představí a také se stále předpokládá, že každý by měl umět „svou“ práci, být na ni automaticky „nadaný“, protože je mužem či ženou.

Starší respondentky zastávaly názor, že domácí práce by měly být rozdělené klasicky, muž by měl být kutil a žena obstará běžný provoz domácnosti. „Já to tak mám, (že muž by měl být kutil)...já bych ho nebrala jako chlapa...kdyby to neuměl. Prostě si myslím, že je to tak jako daný. Že by měl tohle umět a měl by se o tohle postarat....a já klidně ráda uvařím.“¹⁰⁰ „Já si myslím, že bačkora muž je takovej, kterej se bojí, je bojácnej; pak mně se nelíběj ty ženské vlastnosti, když mají, to znamená: háčkujou, pletou, s tím jsem se taky setkala. To se mi nelíbí, mně přijde, že chlap by tohle dělat neměl. A potom že třeba jsou přepečliví, až moc. Je to prostě na závadu. Třeba co se týká nějakých domácích prací, úklidu a takový.“¹⁰¹

Zajímavý byl průběh rozhovoru s Vendulou, která mě na začátku překvapila svými celkem radikálně vyjadřovanými názory, kdy tvrdila, jak nechápe ženy, které obskakují svoje manžely. Když jsme se pak

---

¹⁰⁰ Hana, 50

¹⁰¹ Romana, 38

dostaly k tématu, jak jsou u nich domácí práce rozděleny, objevil se určitý rozpor, protože Vendula uvedla, že dělá všechny klasické „ženské“ práce sama a její muž se angažuje hlavně na chalupě. „Když přijde v 7 večer, tak na něm nebudu chtít, aby luxoval...Ale v podstatě si myslím, že tý ženský to tak nemůže vadit, aby, já nevím, vyprala, dala prádlo do pračky a vyndala ho z pračky. Navíc já ráda žehlím, tak mi to nevadí...Jsem to brala, jako že to se musí. Že jsem se holt vdala a měla jsem děti...Že jsem to vydržela (obstarávat domácnost, když ještě chodila do práce).“

Mladší respondentky zdůrazňovaly, že doba se mění, pracují oba manželé, takže by se měli dělit o každodenní péči o domácnost. Kromě Lindy, která chce práci rovnoměrně rozdělit mezi partnera a sebe, ostatní většinou nazývaly mužovu práci v domácnosti „pomocí“, tedy ne něčím, co by opravdu mělo z poloviny ležet na mužových bedrech. Zajímavé bylo, že několik respondentek, které stojí o dělení prací, si neumí představit, že by muž žehlil. „Doufám, že jednou se aspoň dokážem domluvit, že aspoň s něčím pomůže, třeba umejt nádobí a tak. Asi bych po něm nechtěla, aby žehlil. Ale kdyby třeba jednou za čas uvařil, tak to by bylo fajn...Nechce se mi říkat, že (žehlení) je ženská práce, ale přijde mi to takový zvláštní, chlap se žehličkou...Mně by se nejvíc líbilo, kdyby to bylo nějak trochu rozdělený...Vaření, no musela bych to nějak zvládat. Ale zas aby nebylo úplně všechno na mně.“¹⁰² „Když chlap žehlí, je to divný. Ale zase myslím si, že když umeje nádobí nebo vyluxuje, tak ho to rozhodně nezabije. A nevím, proč bych měla po celým bytě lítat sama, když on je na tom úplně stejně.“¹⁰³ Ale nejen žehlení nebylo považováno za „mužskou“ práci. „Asi bych po něm nechtěla, aby myl nádobí, to chlapi moc neumějí...“¹⁰⁴

---

¹⁰² Radka, 23

¹⁰³ Lucie, 20

¹⁰⁴ Klára, 23

Ze způsobu, jak o tomto tématu ženy mluví, je znát, že berou domácnost na svoji zodpovědnost, když „nechtějí“ nebo „chtějí“ něco po muži, jinými slovy, stále mají v sobě zakořeněno tradiční rozdělení rolí a stejně to vnímají i muži, kteří se zatím v domácnostech příliš neangažují. A jak už bylo výše zmíněno, muž, který dělá „nevhodné“ domácí práce, bývá společností považován za slabého, protože rutinní domácí práce jsou málo ceněné. Tohoto společenského snižování mužů angažujících se při domácích pracích si byly vědomy i některé respondenty. „Když by třeba měla být reklama na nějakýho chlapa, kterej meje nádobí, a měla bych ho ohodnotit, tak mi atraktivní nepřijde, ale myslím si, že to k tomu vztahu patří. Že by to měli mít takhle rozdělený. Že bych ho vůbec nepovažovala za slabocha...“¹⁰⁵ Linda uvedla, že by dokázala muže ocenit za to, pokud by na toto společenské hodnocení nebral ohledy: „Svým způsobem (ho obdivuju). Že se nebojí, že ztratí tu svoji mužnost tímhle. To je si tak jistej sám sebou, že je naprosto v klidu a když je potřeba, tak prostě vyžehlí, postará se o děti a prostě uklidí domácnost.“

K tématu, zda by muži měli pečovat o nejmenší děti a odcházet na mateřskou dovolenou, respondenty uváděly, že proti tomu v obecné rovině nic nemají. (Tedy opět to neznamenal, že by tuto možnost braly jako samozřejmou nebo že by to od muže očekávaly.) Mladší ženy často zdůrazňovaly, že ony samy se o tuto zkušenost nechtějí připravit. „Nedokážu si představit, že já bych si někde budovala kariéru a můj manžel by se staral doma o dítě a byl s ním na mateřský. To si myslím, že by se asi nikdy nestalo.“¹⁰⁶ „Mně by to asi nedalo. Já bych sobecky chtěla být s těma dětma doma já. Ale jo. Proč ne. Určitě to není o slabosti, spíš si říkám, jestli by ho to bavilo. Nebo rozhodně nemám pocit, že chlap, kterej je na mateřský, je nějakým způsobem méněcennej...(Proč by ho to nemělo bavit?) To jsou asi ty zažitý stereo-

---

¹⁰⁵ Denisa, 24

¹⁰⁶ Klára, 23

typy...Mně by asi de facto nevadilo, kdybych přišla domů a žehlil někdo jinej, ale zase asi bych byla ochotná tolerovat, kdyby to nechtěl dělat.“¹⁰⁷ Podle Denisy však muž na mateřské dovolené ztrácí svůj status mužnosti: „Rozhodně bych o to nechtěla přijít, takže spíš chlap na mateřský asi ne. Nemyslím si, že by to bylo nějaký špatný, že by nebyli schopný chlapi vychovat dítě dobře, ale myslím si, že to prostě náleží těm ženám...(Muž na mateřské dovolené není) vyloženě slabej, neschopnej, ale prostě nemužskej. Zase ty stereotypy.“

Jako důvod, proč muži odcházejí na mateřskou dovolenou, uváděly respondentky finanční nutnost, protože partnerka vydělává víc. Ani jedna z žen nepřipustila, že by muž mohl chtít zůstat na mateřské dovolené, protože by měl „pouze“ zájem starat se o své dítě.

3.6 Emoce

Všechny respondentky si přejí, aby jejich partner dával najevo emoce, kladné i záporné, ovšem v přiměřené míře. U Kláry se objevuje malý rozpor, protože uvádí, že by chtěla všechno řešit v klidu, ale v jiné části rozhovoru si stěžuje, že čeští muži jsou málo emotivní na rozdíl od balkánských mužů, kteří vše prožívají mnohem intenzivněji. „Myslím si, že já taky tolik emoce neprojevují, takže bych čekala od toho partnera, že to bude podobný. Ale zase na druhou stranu, když ty emoce neprojevuje, tak to je takový divný. A tak my nikdy nevíme, co chceme, že jo.“

3.6.1 Emoce v hádkách

Hana, která měla zkušenost s psychickým násilím, byla k projevům emocí zdrženlivější, ale ostatní respondentky s násilnou zkušeností

---

¹⁰⁷ Lucie, 23

považují projevy emocí v přiměřené míře za nutné. Jinak většinou respondentky chtějí, aby se emoce v hádkách ventilovaly, protože to přispěje k pročištění atmosféry. „Já mám ráda možná tak trochu tu Itálii, jako výměnu názorů...Myslím si, že je lepší, když si lidi všechno vyřikaj, než aby to v sobě dusili a aby to vybuchlo. Nemám ráda, když mu třeba řeknu, co se mi nelíbí a on odejde...Mlčení mi přijde úplně nejhorší ze všeho. To snad i ten křik mi přijde milejší, i když to taky není nic příjemného...Protože zase když by partner mlčel, tak by pro mě bylo těžký za ním přijít. Já se nerada vtírám...“¹⁰⁸ Některé respondentky si navíc stěžovaly, že by se rády pohádaly, ale jejich partner jim to neumožňuje. „Třeba teďka s Petrem to je takový, že si říkám: ‚Do prčic, tak projev ty své emoce, tak se se mnou sakra pohádej! Tak ten hlas zvyš, tak mě pošli do háje!‘...Potřebuju někoho, kdo je schopen trošku si dupnout a ty emoce projevit...“¹⁰⁹ „To je právě u nás problém, že můj mužskej se nehádá. Já bych se pohádala a on se začne smát...Tak co můžu, akorát s něčím třísknout...Náš táta nekřičí, protože nemá žádný emoce...“¹¹⁰

V otázce hranic v hádce se respondentky rozdělily na dvě poloviny. Jedna polovina, včetně těch, co zažily domácí násilí, by první facku považovala za důvod k rozchodu. Druhá polovina vnímá facku jako ještě přijatelný emocionální projev. Některé respondentky si jsou však vědomy, že takto hypoteticky lze o tomto tématu jednoduše mluvit, ale v konkrétní situaci by řešení bylo pravděpodobně složitější. „Já bych si řekla, že se to asi může opakovat a myslím, že v takovém vztahu bych nebyla. Možná, že se mi to teď jednoduše říká, když jsem to nezažila.“¹¹¹ „Když by se mi tohle stalo, tak za standartních okolností bych od toho člověka asi odešla a nebo by to byla taková podmínka. Jako: ‚Hele, to´s přehnal a to už nikdy neuděláš.‘ Pak mám pocit, že u toho

---

¹⁰⁸ Radka, 23

¹⁰⁹ Petra, 23

¹¹⁰ Vendula, 63

¹¹¹ Radka, 23

člověka je něco špatně. Protože je fakt agresivní a to pak může přijít asi kdykoliv...Ale třeba jsem vnímala, že opravdu když člověk je v krizi, tak uvažuje úplně jinak... (Petra mluvila o bývalém příteli, kterého potkala v těžké životní situaci, když jí umřel otec a přesto, že se k ní tento přítel nechoval hezky, upnula se na něj a jeho špatné chování nevnímala.) On prostě na mě kašlal, ale já jsem to nechtěla vidět. Protože pro mě bylo důležitý, že jsem s ním, že někoho mám, že mám jakoby nějakou oporu, i když to tak úplně nebylo. Ale zdánlivě. On na druhou stranu byl takovej chlapák, co třeba mně teď chybí na Petrovi, vím, že by se za mě postavil a tak, ale na druhou stranu už to bylo asi moc, že on se porval třeba...To je asi k těm pak týranejm ženám, že opravdu pro ně je důležitý, že někoho maj a pak už jim to asi ani nedochází třeba, že je to špatně...že je těžký odejít. Když pak jsou závislý.“

Stejně tak respondentky, které zažily domácí násilí, než od partnera odešly, vnímaly útoky jako svoji vinu. „Já se přiznám, že zezачátku má člověk takovej ten pocit, že teda je to jeho vina, že vlastně něco způsobil a vyprovokoval, pak se stydí to někomu říct, protože je mu trapně...Takže já jsem to taky chvíli snášela, protože mi bylo hanba a styděla jsem se...“¹¹² „Už jsem došla do té fáze, kdy jsem si říkala, že to je vlastně moje vina, jak jsem četla takový ty články, jak nějaký ty ženský si říkaly: ‚No to už je moje vina.‘ Já jsem říkala: ‚Jak ta ženská může říct, že je to její vina? Vždyť všichni vidíme, že to není její vina.‘ A pak jsem se dostala do té situace, kdy jsem si říkala: ‚No vidíš. Kdybys dneska držela hubu, tak se ti nic nestane.“¹¹³

3.6.2 Citlivost

V této souvislosti rozlišují respondentky mezi citlivostí a přecitlivělostí. Citlivost je u mužů žádaná, ale jen do určité míry, pak už to

---

¹¹² Ivana, 43

¹¹³ Jitka, 20

značí slabost. „Aby to nebyl takovej ten člověk, kterýho se všechno dotkne, aby to nebyl kňoura, ale normální vnímavěj člověk. K starostem druhejch...Ale říkám, zase takovej bolestínek nějakěj, to taky by nebylo asi dobrý.“¹¹⁴ „Já si myslím, že by měl bejt citlivej, ale zase ne přecitlivělej...aby poznal, že třeba mě něco zranilo...ale zase aby to nebyl takovej chlap, co se rozbřečí při každým velkým problému. Silnej i citlivej jako dohromady.“¹¹⁵ Jinými slovy, muž musí být schopen v určitých chvílích projevit svou sílu a v jiných zase citlivost. „Rozhodně mi nevadí, když chlap je citlivej, nepovažuju to za žádný projev slabošství, na druhou stranu jsou situace, kdy by naopak měl bejt oporou a nepřitáhne mě to, když se bude chovat tak citlivě, jak se třeba chovat chce.“¹¹⁶ „Takže aby byl takový ten, co se nechá opečovávat, aby měl ty svoje problémy a taky se mi přišel svěřit, byl ten citlivej a chudáček, takový to moje miminko, ale pak, když je čas zasáhnout a být chlap, aby se přeměnil a byl ten silnej, co mě ochrání.“¹¹⁷

Respondentky příliš často mužský pláč nezažily a pokud ano, tak nejčastěji pouze v mezních situacích, při rozchodu, úmrtí někoho blízkého apod. V těchto situacích by taky mužský pláč tolerovaly jako normální a přirozený. „Pochopím, když muž brečí třeba po smrti někoho blízkýho. Ale správný jakoby ti silní mužští moc nebrečej většinou.“¹¹⁸ Respondentky neuváděly, že pláč by měl být součástí té žádoucí mužské citlivosti. Mužský pláč je tedy pojímán jako něco neadekvátního, na co muži mají maximálně v některých situacích „právo“.

Některé mladší respondentky uvedly situaci, kdy ještě považují pláč za adekvátní, a to při smutném filmu. „To bysme brečeli spolu. To je

---

¹¹⁴ Ivana

¹¹⁵ Radka, 23

¹¹⁶ Denisa, 24

¹¹⁷ Jitka, 23

¹¹⁸ Romana, 38

v pohodě.“¹¹⁹ „Nevadí mi, když chlap brečí u filmu...ale zase když brečí u večerníčku, tak si myslím, že už je něco špatně.“¹²⁰ Pro jiné (a nejen starší) by to ale znamenalo něco neadekvátního. „No to by mně asi přišlo divný. To asi by mi nepřišel jako chlap. I když nevím, třeba by to právo měli mít taky.“¹²¹ „Pokud by mu to evokovalo třeba něco z minulosti, tak bych to asi dokázala pochopit, ale když by u každého romantického nebo smutného filmu brečel, tak by mi to asi přišlo trochu zvláštní. Jako pro chlapa netypický...jako samozřejmě, můžou někdy plakat i muži, při nějakých situacích...(Ale) asi bych měla úplně pocit bezmoci, kdyby se přede mnou nějaký chlap rozbřečel.“¹²²

3.7 Slabost

Jak už bylo patrné výše, slabost je považována za vlastnost, která mužům nepřísluší. Na přímou otázku, jak by ženy reagovaly na nějaký její projev u partnera, neodpovídaly většinou tak radikálně. Lze to shrnout tak, že přístup respondentek k mužské slabosti byl podobný jako u pláče, který si s ní většinou spojují. To znamená, že ji tolerují, ale nesmí přesáhnout jistou hranici. „Já myslím, že z většiny věcí se člověk hroutit nemusí, ale když se stane něco nějakému blízkému člověku, to se zhrouť každéj. I když je tvrdej chlap....Ale třeba kdyby za mnou přišel kluk a rozbřečel se, že se bojí, že neudělá zkoušku, to mi přijde až moc přecitlivělý.“¹²³ „Může samozřejmě projevit slabost, ale taky ne nějak extrémně. Samozřejmě, každéj může mít nějaký slabý chvílky a asi by to měl dát najevo, aby to v sobě zbytečně nedusil. Ale zas aby se hned kvůli všemu nerozklepal.“¹²⁴ Objevovaly se zde však i radikálnější výroky. „Asi bych nesnesla takovou trosku, která by furt

---

¹¹⁹ Klára, 23

¹²⁰ Lucie, 20

¹²¹ Hana, 50

¹²² Radka, 23

¹²³ Klára, 23

¹²⁴ Radka, 23

jenom litovala, že to nezvládla a tak.“¹²⁵ „No (muž, který něco nezvládá) asi...není normální. Protože by měl všechno zvládnout v podstatě. Když nemá třeba nohu, tak nemůže jezdit na kole. Tak to jo, ale jinak by se měl snažit vždycky všechno udělat, dosáhnout něčeho, postarat se.“¹²⁶

3.8 Projevy lásky

Jak jsme viděli, ženy chtějí, aby muž byl silný a citlivý zároveň a uměl projevit tyto dvě stránky ve vhodných situacích. Respondentky by o citlivost muže stály ve chvíli, kdy si přejí, aby jim naslouchal. Většinou se s tím ale u mužů nesetkaly a berou to jako téměř nesplnitelné přání. Romana nepovažuje schopnost naslouchat za mužskou vlastnost: „To je hezký. To jsou ideální vlastnosti. Ale to moc nefunguje. A když zase moc naslouchá, tak to jsou většinou takový ty muži bačkory. Prostě který nejsou mužský. Který mají spíš ženské vlastnosti.“

Stejně tak by si ženy často přály, aby se muž choval empaticky, poznal, když je něco trápí, a zachoval se správně. To znamená, aby rozeznal, kdy je vhodné se ženou mluvit a kdy ji naopak nechat na pokoji. „Já si myslím, že by to měl odhadnout, vždyť jsou někdy situace, když se do věci šťourá, tak to není šťastný a zase naopak. To si zrovna myslím, že by mohl poznat...kdy šťourat a kdy ne. A nebo kdy třeba přinést kytku a tak.“¹²⁷ Některé respondentky si však uvědomují, že tento požadavek není příliš splnitelný. „Každá holka chce mít chlapa, kterej vejde do místnosti a ví, na co myslí, jak se cejtí a co by měl říct, co by měl udělat. A to je prostě blbost. Tady téhle iluze už jsem se vzdala a snažím se spíš otevřeně mluvit o tom, co cejtím a co si myslím.“¹²⁸

---

¹²⁵ Denisa, 24

¹²⁶ Vendula, 63

¹²⁷ Lucie, 20

¹²⁸ Linda, 20

Respondentky stojí o projevy lásky svého partnera, ale tyto projevy nesmějí být příliš časté. „Ne tak, aby mi psal esemesky s tím, že mě miluje nebo aby mi furt říkal, že mě miluje, to bych řekla, že za chvíli omrzí...“¹²⁹ „Jo, ale ne moc často. To si myslím, že Pavel říká zbytečně moc často. Protože vždycky pak visí ve vzduchu takový to ‚já tebe taky‘ a to já strašně nerada říkám.“¹³⁰ „To by mi neměl říkat moc často, mně se to nelíbí, když si to lidi často říkaj...a přijde mi to, že to tak hrozně zevšední.“¹³¹ Jak už bylo dříve zmíněno, příliš hodný muž je někdy vnímán jako závislý na partnerce, což mu ubírá na přitažlivosti. Mohli bychom zde vidět souvislost, protože pokud muž projevuje lásku své partnerce příliš často, ztrácí tím na hodnotě nejen tyto projevy, ale také sám partner, který se tak ocitá ve více závislé pozici. Jakou roli hraje ve vztahu jistota, zmíním ještě později.

3.9 Sexuální stránka

Kromě Venduly a Lucie, které nepovažují sexuální stránku vztahu za tolik důležitou, se respondentky shodovaly v tom, že muž by měl být aktivní i v sexuální oblasti. Ženy to od partnera očekávají a maximálně připouštějí, že mohou být také někdy samy aktivní, ale nikdy nechtějí, aby byl muž v sexu pouze pasivní. „Určitě. Muž má bejt aktivní.“¹³² „Nechci takovýho, kterej si lehne a bude očekávat, že ho obšťastním, takže určitá aktivita by tam měla být. Jako i se mi líbí, že pak už tam naskakujou takový ty vzory, že chlap je chlap a ženská je ženská jako ve své podstatě. A navzájem se doplní.“¹³³ „Pro mě je důležitý, aby byl aktivní, aby se nebál udělat něco, co mu neřeknu, aby udělal něco, a když by se mi to nelíbilo, tak ze ozvu. Aby se to nebál udělat třeba.

---

¹²⁹ Radka, 23

¹³⁰ Denisa, 24

¹³¹ Radka, 23

¹³² Romana, 38

¹³³ Linda, 23

Nebo přijít s něčím novým...Když bych měla bejt jenom já aktivní, tak to je špatně...Protože já to sama nedokážu bejt aktivní. Ať už v tom sexu nebo takhle.“¹³⁴

To, že je mužská pasivita v sexu považována za něco negativního, se projevovalo i v tom, že některé respondentky, pokud by musely být samy aktivní, by to vnímaly, jako že muž nemá zájem. „Asi bych neuměla bejt aktivní já. To by mně vadilo. Protože bych to brala, že o mě třeba nestojí nebo tak.“¹³⁵ „Aby mi každopádně dal najevo, že se mu líbím, já to totiž neumím...Mně to přijde hrozně trapný...(kdybych) někomu naznačila, že se mi líbí, tak mi to přijde, že jsem hrozně směšná...Oni jsou kluci i pasivní?...(To jsou asi) nějaký filozofové.“¹³⁶ „(Já jsem) taková ta pasivka. Někdy ne, ale většinou jsem ráda, když převezme iniciativu. Aspoň na začátku teda. (Kdyby byl pasivní), to bysme se asi hlavně nedočkali. Já bych si řekla, že teda asi nemá zájem, že ho nebudu do ničeho nutit. Možná bych to zkusila jednou a potom by záleželo na tom, jak by se zachoval. Ale vím, že kdyby mě asi jednou odmítnul, že bych určitě už nikdy nic nezkoušela.“¹³⁷

Kromě výjimek respondentky navíc uváděly, že chtějí, aby muž byl také v sexu drsnější nebo obecně dominantní. Většinou také chtějí, aby k tomu uměl být i něžný, ale musí projevovat i sílu. „Možná by mně imponovalo, kdyby ten chlap mě nějakým způsobem překvapil a byl takovej jako fakt svůdce. K čemuž trošku možná patří i dominance, ale ne žádný bičíky. Ale aby člověk měl pocit, že ho ten chlap trošičku možná ovládá.“¹³⁸ „Mně přijde fajn, když ten chlap dokáže bejt i drsnej i něžnej...Ale jako asi potřebuju, aby dokázal bejt jako takovej drsnější.“¹³⁹ „(Líbí se mi), když je dominantnější, když je on ten, kdo

---

¹³⁴ Petra, 23

¹³⁵ Hana, 50

¹³⁶ Klára, 23

¹³⁷ Radka, 23

¹³⁸ Denisa, 24

¹³⁹ Petra, 23

vede. Což neznamena, že bych jako nebyla já taky aktivní, ale tohleto si myslím, že je taková mužská věc, že on by si měl spíš říct.“¹⁴⁰

Klára mluvila o srbských mužích, kteří se vůči ženám chovají dominantně i v jiné než sexuální oblasti. „To jsou prostě TY CHLA-PI...Mně přijde, že jsou víc pudově založený. Když si odmyslíš veškerý svoje vzdělání, a takovýhle věci, tak tý ženský to prostě imponuje.“¹⁴¹

Respondentky většinou nepotvrzovaly předpoklad, že by muž měl být v sexu zkušený (kromě Petry, jejíž přítel byl v sexu úplným nováčkem a nyní to připisuje k jeho slabostem). Tři respondentky uvedly, že v současnosti mají partnera, který neměl žádnou předchozí sexuální zkušenost.

Přesto se i v sexuální oblasti potvrzuje, že ženy očekávají spíš tradiční rozdělení rolí, kdy muž musí být aktivní a vést, aby splnil svou mužskou úlohu.

3.10 Rodiče

Vnímání společnosti a jejích hodnot je předáváno především rodinou během socializace. Proto mě zajímalo, jaký byl vztah rodičů respondentek a co jim rodiče mohli předat. Čtyři respondentky označily vztah rodičů za hezký, ostatní popisovaly vztahy jako určitým způsobem neuspokojivé, nejčastěji vyhaslé po emocionální stránce. Pouze rodiče Vladky a Lindy se rozvedli, Jitka uvedla, že poznala pouze otčíma. Tyto tři respondentky měly také ve vztazích velké problémy, protože si k sobě neustále vybíraly určitým způsobem nevhodné partnery.

Hana a Ivana, které obě žily s násilným partnerem, popisovaly vztah svých rodičů jako téměř idylický. Jejich otcové (stejně jako otcové některých dalších respondentek, viz dále) hráli v rodině spíš pasivní

---

¹⁴⁰ Vladka, 31

¹⁴¹ Klára, 23

roli a matky se ve většině situací chovaly skrytě nebo otevřeně jako hlava rodiny. Nepotvrzuje se tedy, že by si ženy vybíraly násilného nebo jinak nevhodného partnera pouze na základě rodinného vzoru.

Všechny respondentky se chtějí vyvarovat chyb rodičů, některé přímo uvedly, že by si přály mít úplně odlišný partnerský vztah než jejich rodiče. „No hledám něco úplně jinýho, než oni co maj.“¹⁴² „Bojím se, abych do něčeho takovýho nesklouzla jednou. A hlavně si nejsem jistá, jestli bych tohle zvládla. Jestli bych spíš z té rodiny neutekla, spíš bych si říkala, že třeba na mě někde čeká něco jinýho...Já vím, že to u nás ještě není tak strašný, rodiče se nebijou, nenadávaj si ani nic podobnýho, ale přijde mi to stejně smutný.“¹⁴³

Pro jiné respondentky je však otec nejlepší muž, jakého kdy poznaly a žádný další se mu nemůže vyrovnat. „Já mám hrozně super tátu, takže jak si holka vybírá kluka podle otce, tak já to mám fakt docela těžký...Prostě můj táta je úplně ideální chlap. I když samozřejmě má svoje vrtochy...Já jsem ti popsala ty vlastnosti, co by měl mít chlap, tak on je klidnej, milej, umí úplně všechno, všechno opravit, všechno udělat, dokáže zajistit rodinu, umí riskovat a vždycky, když riskuje, tak se mu to vyplatí, staral se o nás...Ale je to fakt strašný. Protože takovýhle kluci už moc neexistujou.“¹⁴⁴ „Táta je ideální mužskej. A takovej už není...Celej život ho hledám a takovej prostě není. Nesmírně hodnej, tolerantní, pracovitej, ochotnej pomoct komukoliv s čímkoliv, prostě výbornej člověk. Takovej druhej už se nenarodil.“¹⁴⁵

Většina respondentek však hledá (nebo hledala) partnera v zásadních či méně zásadních směrech odlišného, než byl jejich otec. „On je hrozně hodnej, vzdělanej všechno, vtipnej, když na to přijde, ale já bych ho nechtěla...právě proto, že je taková flegmatická povaha...A

---

¹⁴² Lucie, 20

¹⁴³ Radka, 23

¹⁴⁴ Klára, 23

¹⁴⁵ Ivana, 43

nebo že je takovej taky jako: ‚Tak půjdeme tam.‘ ‚Jo, dobře.‘...Je hodně hodnej a je takovej přizpůsobivej, což je kladný, ale kdyby si občas postavil hlavu, že by ho to taky nezabilo.“¹⁴⁶

Respondentky, jejichž rodiče měli špatný vztah, uvádějí, že je otec do velké míry ovlivnil při výběru partnerů. „Chci hlavně někoho, kdo bude jinej než on, protože on byl právě ten případ, jak špatnej člověk vychází ze špatné rodiny, k tomu ještě psychopat, já bych totiž řekla, že si vybírám stejný typy, jako je on. Aniž bych chtěla. Já se tak strašně snažím si najít někoho jinýho než byl on, protože já jsem vlastně jinýho člověka, vedle mámy, jako otce nezažila...A vůbec nevím, jak to mám udělat, aby nebyl ten další takovej, jakej je on.“¹⁴⁷ „Otec mě několikrát zapřel, že nejsem jeho dcera. Čili já ani jakoby nemám mužskej vzor. Takže já vlastně vůbec nevím, jak se chlap má k ženský chovat...Já jsem ho neměla kde získat a v tom je nějaká moje nejistota, že nevím, co chci, nechci a potom narazím doopravdy na nedospělýho (partnera).“¹¹⁸ „Neměla jsem žádněj dobrej mužskej vzor a sama jsem to potom cejtila jako takovej handicap ve vztazích, když jsem začínala mít ty první známosti a vůbec jsem nevěděla, jak se mám chovat k tomu druhýmu. Nebo jak by se on měl chovat ke mně.“¹⁴⁸

Zajímavé je, že ve všech nerozvedených rodičovských párech, kromě případu Kláry a Venduly, popisovaly respondentky svého otce v podřízené pozici. „Mamka asi podle mě není moc tolerantní. A taťka je doma tak trochu podpantoflák. Že se radši ani moc neprojevuje, mi přijde.“¹⁴⁹ „Já bych řekla, že u nás možná spíš hlava rodiny byla máma. I když to tak třeba na první pohled nevypadalo, ale bylo to tak. Nebo je to tak možná doteď.“¹⁵⁰ „Máma je taky hodná, ale přece jenom si myslím, že v tom jejich vztahu ona byla ta, která to tak trochu

---

¹⁴⁶ Lucie, 20

¹⁴⁷ Jitka, 20

¹¹⁸ Vladka, 31

¹⁴⁸ Linda, 20

¹⁴⁹ Radka, 23

¹⁵⁰ Ivana, 43

korigovala.¹⁵¹ „Ona tatínka brala jako hlavu rodiny, ale...byla ten krk.“¹⁵²

Z těchto výpovědí se zdá, že ženy svůj obraz silného a v určitém smyslu dominantního muže získávají spíš někde jinde než v otcově vzoru. Role mužů a žen jsou tak silně ve společnosti zakořeněné, že se předávají i jinak než osobním příkladem. Rozdělení světa na mužský a ženský je všeobecně rozšířené, takže to lidé považují za dané, i když to v jejich rodině může fungovat odlišně.

V rozhovorech jsem se také chtěla dozvědět, co respondentkám předaly jejich maminky, které pro ně představují hlavní ženské vzory. Ptala jsem se, jestli jim matky mimo jiné radily, jakého muže si mají vybrat, jak má vypadat a fungovat partnerský vztah. Až na výjimky respondentky uvedly, že téma vztahů bylo u nich doma spíše tabuizováno, matky (nebo jiné ženy v rodině) se se svými dcerami na toto téma příliš nebavily. „Já jsem byla takovej samouk. Ani když jsem byla malá i když jsem byla třeba v pubertě, my jsme o tom vůbec nemluvili. U nás doma. Vůbec o vztazích, o citech, o tom, co třeba jsme prožívali i doma, takže to bylo hodně, že každý si řešil to svoje, sám osobní.“¹⁵³ „Asi mi máma nikdy takhle rady nedávala...Nicméně celá moje výchova byla taková, že mě vlastně nechali bejt...s nikým z rodiny jsme se nebavili o vztazích.“¹⁵⁴ „V životě jsem se o tom nebavila.“¹⁵⁵ Tyto výpovědi svědčí o tom, že v naší společnosti není příliš obvyklá otevřenost mezi rodiči a dětmi v otázkách citů a podobných intimních tématech. Zároveň to však nebrání tomu, aby si dívky vytvořily celkem jasné představy o mužích a partnerských vztazích.

---

¹⁵¹ Hana, 50

¹⁵² Romana, 38

¹⁵³ Linda, 20

¹⁵⁴ Petra, 23

¹⁵⁵ Vladka, 31

3.11 Partnerské vztahy

Zajímalo mě, jestli se měnily názory respondentek na muže a vztahy během jejich života a jaké byly důvody případné změny názorů. Respondentky nejčastěji uváděly, že slevily z některých svých nároků, které se týkaly nejvíce požadavků na vzhled a na to, aby byl jejich přítel princem na bílém koni pouze s kladnými vlastnostmi, případně nejoblíbenější chlapec ze třídy, všemi zbožňovaný, který si vybere právě je. Nyní už si většinou uvědomují, že nikdo není dokonalý. Radka měla v pubertě požadavek, aby její přítel byl hodný, ale časem změnila názor (viz str. 35)

Když mi vyprávěly respondentky, které zažily domácí násilí, o svých násilných partnerech a o tom, proč se do nich zamilovaly, objevovala se zde většina již zmíněných „mužných“ vlastností. „(Byl) chytřej, vzhledově nebyl vůbec krasavec, ale byl to člověk, z kterého vyzařovalo nějaký charisma. Něco z něj prostě šlo, co mě nesmírně přitahovalo. Byl o jedenáct let starší než já, takže takovej zkušeněj, chytřej, sečtělej, měl přehled, dalo se s ním bavit úplně o čemkoliv, oproti klukům v mém věku, já jsem byla tehdy hodně mladá, to mi bylo devatenáct a devatenáctiletý kluci, s těma se v podstatě nedalo bavit o ničem. To byl chlap, s kterým jsem mohla mluvit o divadle, o kině, o módě, prostě úplně o všem. A mně tím začal imponovat v té době a už to bylo.“¹⁵⁶ „On chodil do stejné školy jako já, takže mě vlastně neoslnil, já jsem ho úplně nesnášela...O něm bylo známo, že je zvláštní...hrozně podnikavej. V politice se nějak angažoval...Různým svým kamarádům rozjížděl nějaký projekty a fakt byl strašně podnikavej. A pak mě pozval na rande...a to, že má nějaký známý, že má peníze...že je známej, to bral jako normální a úplně normálně se se mnou bavil... A že vlastně se nekochal tím, co je, co dokázal...tím mě dostal...(Byl) takovej, že

---

¹⁵⁶ Ivana, 43

ví, co chce, někam směřuje, ví, co od života očekává, to, co jsem chtěla.“¹⁵⁷ Stejně tak Hanin bývalý manžel byl o deset let starší, velmi aktivní, sportovec, který je podle jejích slov ještě ve svých šedesáti letech fyzicky zdatnější než ona.

Očekávala jsem, že ženy, které zažily násilný vztah, budou mít na některá témata úplně odlišné názory než zbytek respondentek, právě proto, že získaly zkušenost, která by jejich náhled mohla změnit. Tento předpoklad se ale nepotvrdil, jak bylo vidět na předchozích stránkách. Jediná žena, která si prošla určitou zásadnější změnou v nahlížení na muže na základě svých negativních zkušeností, byla Linda (viz str. 36). V určitém smyslu změnila své nahlížení i Vladka, která, jak už bylo také zmíněno, nemá kladný vztah ke svému otci a vybírala si dlouhou dobu nevhodné typy partnerů a nyní s pomocí psychologa nachází vlastní rovnováhu. Ale názory obou těchto žen se od ostatních liší pouze v jednotlivostech a jinak zapadají do značné míry mezi ostatní.

3.12 Kdo jsem já?

Respondentky často otevřeně přiznávaly, že je pro ně důležité hodnocení okolí. „Myslím si, že mi docela záleží, jak ten přítel působí na ostatní...Asi bych nerada měla pocit, že ten člověk je ve společnosti zavrhovanej, že jim přijde neatraktivní, nudnej, vadilo by mi to. To radši zkousnu někoho, na koho budu trošku žárlit...“¹⁵⁸ „Je pro mě důležitý, jak je vnímanej okolím. Ať už ženama nebo chlapama...Určitě. Protože důležitý je pro mě v tý společnosti, aby byl nějakým způsobem branej.“¹⁵⁹ „Třeba by se mi líbilo, kdyby byl oblíbenej. Mě trošku totiž odradí...když mi třeba kamarádky řeknou něco negativního o mým partnerovi, tak hned přemejšším, jestli to tak je, jestli náhodou nemaj

---

¹⁵⁷ Jitka, 20

¹⁵⁸ Denisa, 24

¹⁵⁹ Petra, 23

pravdu, tak kdyby se aspoň většině líbil. Ne, že bych se úplně podřizovala názoru ostatních, ale má to na mě trošku vliv. Co si myslí okolí.“¹⁶⁰

Některé respondentky uváděly, že je názor okolí zajímavý dřív a teď už mu věnují méně pozornosti. „Teď je to jiný, ale v těch dvaceti opravdu chtěl mít člověk hezkýho kluka vedle sebe, aby kamarádky říkaly: ‚Jé, ta má pěknýho kluka!‘ Teď je to prostě jiný...Je to příjemný (když je partner hodnocen přítelkyněmi pozitivně), ale nemusí to bejt.“¹⁶¹ „V patnácti...jsem si říkala: ‚Ten kluk, to musí bejt skejťák, musí bejt pěkněj a musí bejt hustej...Hlavně, aby se líbil mejm kamarádům, to bylo strašně důležitý...(Teď) samozřejmě by bylo příjemný, kdyby všem přišel skvělej a tak, ale asi to není důležitý.“¹⁶²

Lpění na názorech okolí vypovídá o určité nejistotě, protože když člověk nevěří sám sobě, potřebuje, aby mu okolí potvrdilo, že jedná správně. Také to však vypovídá o tom, že tlak společnosti v otázkách nastavení mužských a ženských rolí je velmi silný a pokud si chce člověk uspořádat své vztahy jinak, musí vyvinout velké úsilí a neustále překonávat nepříjemnou skutečnost, že bude velkou částí svého okolí do jisté míry odmítán.

Nyní se dostáváme k otázce jistoty ve vztahu. Jak už jsem dříve naznačila, jistota znamená pro některé ženy ztrátu atraktivity partnera i celého vztahu. „Aby furt ta ženská měla pocit, že si tím chlapem nemůže bejt jistá, protože potom je to takový, že si neuvědomuje, co doma má...Je problém, že ve vztahu s naprosto ideálním člověkem je to takový, že najednou nejsou nikde žádný problémy, není co řešit, a najednou i když všechno probíhá v pohodě, automaticky člověku tam nacvakne nuda, stereotyp nebo tak.“¹⁶³ „Když mám všechno dovolený a nemám potřebu se snažit, tak mám pocit, že je pro mě nějaká jistota

---

¹⁶⁰ Radka, 23

¹⁶¹ Ivana, 43

¹⁶² Klára, 23

¹⁶³ Denisa, 24

ten člověk, vyloženě jistota za jakéjkoliv okolností, tak to je demotivující a pro mě špatně.“¹⁶⁴ „Není to špatná věc, ale zase takový to moc jistý...Já si myslím, že to člověk vycejtí, takový to přesvědčování: ‚Ty seš ta jediná!‘ tak to mi vadí. Nebo není to výzva...Myslím si, že člověk by se neměl přestat snažit. A když to má moc jistý, tak se přestane snažit.“¹⁶⁵ „Z jedné strany hledám jistotu a z druhé by mi přišel asi trochu míň atraktivní. Možná, že...bych si řekla, (že) jeho mám jistýho a když se objeví někdo jinej, možná bych ho i opustila.“¹⁶⁶

Malá část respondentek, si uvědomovala, že jistota ve vztahu má hodnotu a navíc partnera nikdy nelze považovat za jistého. „Já si myslím, že nikdy nemáte nic jistýho. A někoho jistýho už vůbec ne. Člověk se musí pořád snažit. Ve všem. A hlavně ve vztahu taky.“¹⁶⁷ „Zažila (jsem vztah, kde jsem považovala partnera za jistého) a měla jsem pocit, že je to už špatně, že je to nuda a mně přijde, že to bylo takový dětský, očekávání určitýho dobrodružství, nebo to, že člověk není spokojenej s tím, co má. A teďka když už jsem byla delší dobu sama, tak dokážu ocenit, co to je, mít opravdu někoho a vážit si toho...Chtěla bych vědět, že jsem jediná žena v jeho životě a on je (můj jediný) chlap.“¹⁶⁸

Touha po určité nejistotě ve vztahu i další požadavky žen by se daly vsunout pod celkem společensky rozšířený názor, že ženy nevědí, co chtějí nebo že chtějí vždy to, co nemají. Člověk touží po vztahu, ale když v něm získá jistotu, přestane si ho vážit. Ale co znamená tato jistota? Ženám se zdá, že tento stav vzniká na základě chování muže, který nesplňuje žádanou roli sebevědomého a nezávislého člověka. Na druhý pohled zde můžeme vidět určitý paradoxní strach z jistoty, kterou nejistá žena sama v sobě nemá a proto pořád něco hledá a

---

¹⁶⁴ Petra, 23

¹⁶⁵ Lucie, 20

¹⁶⁶ Radka, 23

¹⁶⁷ Romana, 38

¹⁶⁸ Linda, 20

nikdy není spokojená. Teprve pokud ji v sobě najde a bude vědět, kým je a co je opravdu důležité, bude si věřit natolik, aby vytvořila hluboký vztah s druhým člověkem a nepovažovala jistotu v něm za nudu a stereotyp.

Jak už jsem dříve uvedla, ženy si přejí, aby muž věděl, co chce. Pro některé mladší je to záruka, že jim muž ukáže směr, když ony si zatím nejsou jisté, jak by jejich život měl přesně vypadat. „V tom ještě vůbec nemám jasno. Protože na jednu stranu chci, aby ten chlap se realizoval v práci a já mohla být s dítětem a na druhou stranu si vůbec nejsem jistá, jestli nechci budovat kariéru...Takže nevím, jak to budu mít. To asi vyvodím až z té situace. Koho budu mít. Jakýho otce. Jestli teda nějakýho.“¹⁶⁹ „Teď mám pocit, že jsem úplně rozsypaná, že se v sobě vůbec nevyznám, kam se vrátit, co a jak se sebou udělat...To kdybych věděla...To je hrozně těžký, chtěla bych, aby lidi okolo mě a já abych byla šťastná, abych měla rodinu, která funguje. Abych měla děcka, který dobře vychovám...A co něco víc, já nevím, bylo by to pěkný něco udělat, ale vůbec právě nevím.“¹⁷⁰ „Já nevím. Každopádně bych chtěla dělat něco, co mě baví...Nechtěla bych bejt nikde zaměstnaná, chtěla bych pracovat na vlastní triko, každopádně asi bych chtěla mít tři děti, nějakýho prima manžela, nevím, kde ho najdu...nevím, jestli bych chtěla žít v České republice...“¹⁷¹

Pět respondentek se označilo za dominantní ve vztahu a nebo silnou osobnost. Přesto se tyto ženy nelišily od ostatních a vyžadovaly, aby je partner v něčem převyšoval. Stejně tak jako zbylá většina uvedly, že celkově na sebe mají vysoké nároky, neumějí samy sebe pochválit, pochybují o sobě a nejsou se sebou spokojeny. „Já furt mám pocit, že potřebuju se v něčem zlepšovat nebo posouvat, zdokonalovat a jsem takový nesebevědomý stvoření. Mám takový tendence, že nic

---

¹⁶⁹ Jitka, 20

¹⁷⁰ Petra, 23

¹⁷¹ Klára, 23

neumím, nic nezvládám, všechno špatně...Ve chvíli, kdy se dostanu k nějakým lidem, který dělají věci, spoustu toho umějí, všechno jim jde, jsou inteligentní, všechno ví, všechno znaj, najednou jsem taková zmoklá slepice, že vlastně nevím vůbec nic.“¹⁷² „Na sebe mám spíš vysoký (nároky). Musím být vlastně nejlepší...Ne, že bych musela být úplně nejlepší, nejúžasnější, nejkrásnější, nejoblíbenější, ale nějaký standard mám...Neumím (se pochválit), (jsem) spíš zakomplexovaná než sebekritická.“¹⁷³ „Já jsem dlouhou dobu měla problémy se sebevědomím...Jsem si říkala, že se nikomu nemůžu líbit a ona to vlastně nebyla pravda...Jsem na sebe dost často naštvaná...Dost často nejsem se sebou spokojená. Abych sama sebe pochválila, tak to musím udělat hodně.“¹⁷⁴ „Jsem sebekritická. Vcelku nepřetržitě. A bez přestání. A asi oprávněně...Mám i blběj pocit, když mě lidi chválí, že to možná nebude úplně pravda.“¹⁷⁵

Nespokojenost se sebou samou a nejistota je podle mě jeden z důvodů, proč ženy chtějí, aby je muž v něčem převyšoval. Zdroje nejistoty můžeme hledat v různých oblastech. Začít můžeme od psychologické podstaty každého jednotlivce přes společenské nastavení, které stále přetrvává z doby, kdy bylo normální považovat muže za významnější než ženy. Ty se tím pádem pořád musejí probojovávat k svému společenskému uplatnění a stále musejí v určitých oblastech dokazovat, že mají stejné schopnosti jako muži. A takové dokazování vyžaduje značnou sílu a vytrvalost, což nejsou vlastnosti, ke kterým by byly holčičky u nás vychovávány.

---

¹⁷² Petra, 23

¹⁷³ Vladka, 31

¹⁷⁴ Klára, 23

¹⁷⁵ Lucie, 20

4. ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem se pokusila ukázat, jakým způsobem u žen fungují zaběhnuté stereotypy v nahlížení na muže a jejich roli. Výzkum ukázal, že ženy chtějí stále tradiční typ maskulinity, tzn. muže vyššího než jsou ony, aby je byl schopen ochránit, staršího, který bude mít dost zkušeností, chytrého, nejlépe o něco chytřejšího než jsou ony samy, aby si ho mohly dostatečně vážit. Muž nesmí být příliš hodný, což signalizuje určitou slabost a závislost na ženě. Naopak musí být sebejistý, vědět, co v životě chce a chovat se aktivně při plánování volného času i v sexu. Ženy předpokládají, že muž finančně zajistí rodinu, i když už tato starost nebude ležet celá pouze na jeho bedrech. V domácnosti existují stále některé práce, které jsou podle respondentek pro muže nevhodné, ženy stále berou za samozřejmost, že domácnost je jejich úkolem a po partnerovi chtějí, aby jim pouze pomáhal. Ženy tolerují mužský pláč a slabost, ale tyto projevy nesmějí překročit jistou míru. O projevy citů ve vhodných situacích však stojí. Důležité je, aby muž měl obě stránky, silnou i citlivou, a uměl je dát najevo v pravých chvílích.

Ve všech oblastech se ukazovalo, že respondentky vnímají role mužů a žen jako celkem jasně rozdělené. Pokud by se muž choval jinak než přísluší jeho pohlaví a žena by tak byla nucena být silnější, aktivnější, nezávislejší nebo jinak by ho převyšovala, ztrácel by jako partner na hodnotě. Pokud ženy hodnotily samy sebe, ukázalo se, že nejsou dostatečně sebejisté. Tuto jistotu a oporu jim tedy mají poskytnout muži.

Ženy, které zažily domácí násilí, se ve svých názorech příliš nelišily od ostatních respondentek. Ukazuje se, že ani zkušenost s vyhraněnými projevy žádaných mužských vlastností neměla v těchto případech velký vliv na pojetí „správné“ mužnosti.

Tento výzkum byl snahou o nahlédnutí do mysli žen, ale vzhledem k malému počtu respondentek je to spíš jen malá ukázka, jaké názory se ve společnosti objevují. Celý problém je velmi složitý z psychologického hlediska, i z hlediska přístupu mužů, na který jsem se zde nezaměřila a jsem si vědoma, že některá témata (například jistota ve vztahu spojená se stereotypem a další) mohou být podobně vnímána také ze strany mužů.

Závěr, který pro mě vyplynul z tohoto výzkumu, je takový, že ženám u nás zatím chybí dostatek sebevědomí na to, aby mohly budovat rovnocenné vztahy s muži. Tím, že ženy nemají dostatek vlastní jistoty, hledají ji u mužů. To se však pojí s tím, že je muži musejí v určitých směrech převyšovat, aby si jich vůbec ženy mohly vážit. V okamžiku, kdy si budou ženy natolik jisté samy sebou, že už tento požadavek pro ně bude bezpředmětný, budou schopny přijímat i mužovu slabost jako přirozenou součást osobnosti každého člověka. Takové změny samozřejmě souvisí s nastavením celé společnosti, která by měla přestat rozdělovat svět na mužský a ženský, což se sice už v určitých společenských oblastech děje, ale v jiných toto rozdělení stále přetrvává.

SEZNAM LITERATURY

- Badinterová, E. 2005: XY, O mužské identitě, Paseka, Praha
- Bílý kruh bezpečí, 2002: Domácí násilí – přístup k řešení problému ve vybraných evropských zemích, BKB & Nadace Open Society Fund, Praha
- Bourdieu, P. 2000: Nadvláda mužů, Karolinum, Praha
- Buriánek, J., Kovářik, J., Zimmelová, P., Švestková, R. 2006: Domácí násilí - násilí na mužích a seniorech, Triton, Praha
- Čulík, J. 2008: *Ženy nejsou méněcenné bytosti, pane Klausí!*
<http://www.blisty.cz/art/39525.html>
- Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. 2003: The Landscape of Qualitative Research, Sage, London
- Diamond, J. 2004: Třetí šimpanz, Paseka, Praha a Litomyšl
- Fromm, E. 1993: Strach ze svobody, Naše vojsko, Praha
- Fromm, E. 1996: Umění milovat, Český klub, Praha
- Gjuričová, Š., Kocourková, J., Koutek, J. 2000: Podoby násilí v rodině, Vyšehrad, Praha
- Gödtel, R. 1994: Sexualita a násilí, Český spisovatel, Praha
- Goldner, V., Penn, P., Sheinberg, M., Walker, G. 1998: *Love and Violence: Gender Paradoxes in Volatile Attachments*,
<http://www.austlii.edu.au/au/journals/MULR/1998/8.pdf>
- Horney, K. 1977: The Neurotic Personality of Our Time, Routledge & Kegan Paul, London and Henley
- Horneyová, K. 2000: Neuróza a lidský růst. Zápas o seberealizaci, Triton, Praha
- Horneyová, K. 2004: Ženská psychologie, Triton, Praha
- Charmaz, K. 2003a: Grounded theory. Objectivist and Constructivist Methods, in: Denzin, N.K., Lincoln, Y.S.: The Landscape of Qualitative Research, Sage, London

- Charmaz, K. 2003b: Qualitative Interviewing and Grounded Theory Analysis, in Holstein, J.A., Gubrium, J.F.: Inside Interviewing, Sage, London
- Charmaz, K. 2006: *Special: An Interview with Kathy Charmaz: On Constructing Grounded Theory by Antony J. Puddephatt*, Cornell University, USA
http://www.qualitativesociologyreview.org/ENG/Volume5/QSR_2_3_Interview.pdf
- Lorenz, K. 2003: Takzvané zlo, Academia, Praha
- Marhánková, J. 2007: *Domácí násilí - výpovědi žen žijících v azylovém domě*,
<http://www.genderonline.cz/view.php?cisloclanku=2007010607>
- Pikálková, S. 2004(ed.): Mezinárodní výzkum násilí na ženách, Česká republika 2003: Příspěvek k sociologickému zkoumání násilí v rodině, Sociologický ústav Akademie věd ČR, Praha
- Poněšický, J. 2003: Fenomén ženství a mužství, Triton, Praha
- Vavroň, J. 2008: *Českám chybí větší sebevědomí, ukázal průzkum*
<http://www.novinky.cz/clanek/139242-ceskam-chybi-vetsi-sebevedomi-ukazal-pruzkum.html>

SHRNUTÍ

Tato diplomová práce se zaměřuje na ženskou představu žádoucí maskulinity a její společenské pozadí a souvislosti. Práce se soustředí především na tradiční stereotypy v rozdělení rolí mužů a žen v partnerských vztazích a jakým způsobem se tyto stereotypy projevují. Podklady pro práci tvoří kvalitativní výzkum, který představuje dvanáct hloubkových rozhovorů se ženami ve věkovém rozmezí 20 - 63 let. Část respondentek tvoří ženy, které ve vztahu zažily fyzické i psychické násilí, a jejich bývalí partneři tedy představují určitý vyhrocený typ maskulinity v jejím tradičním pojetí. Výzkum ukázal, že ženy očekávají a vyžadují, aby jejich muž byl silný, aktivní a v určitém směru dominantní, protože k tomu, aby ho uznávaly a mohly s ním žít v partnerském vztahu, je musí v určitých oblastech převyšovat. Tyto požadavky odpovídají tradičnímu uspořádání společnosti, zabraňují však tomu, aby ženy a muži vytvářeli skutečně rovnocenné partnerské vztahy.

SUMMARY

This diploma work aims at the woman's view of desirable masculinity and its social background and context. The work especially focuses on established stereotypes in disposal of man's and woman's roles in partner relationships and the manifestation of these stereotypes. The ground for the work is a qualitative research which means twelve depth interviews with women in age range from 20 to 63 years. A part of respondents are women who experienced a physical and mental violence in their intimate relationship and their ex-partners thus represent an extreme type of masculinity in its established conception. The research has shown that women expect and demand strong, active and in some way dominant man, because if they want to respect him and live with him in a partner relationship, the man should be in some way superior to them. These demands correspond to traditional configuration of our society, but they hinder women and men from constructing really equal partner relationships.

PŘÍLOHA Č.1

Seznam a stručná charakteristika respondentek

Denisa

Věk 24 let, studuje Filozofickou fakultu UK, má dlouholetého přítele, se kterým není úplně spokojená, oba byli svoji první partneři.

Hana

Věk cca 50 let, středoškolské vzdělání, čerstvě rozvedená, v manželství zažila psychické násilí.

Ivana

Věk 43 let, střední zdravotnické vzdělání, rozvedená, v současné době po rozchodu s dlouholetým přítelem, v mládí zažila fyzické násilí ve dvouletém manželství.

Jitka

Věk 20 let, vystudovala gymnázium, v současnosti je sama, předchozí přítel ji fyzicky týral, ostatní partneři byli také něčím specifictí, s nevlastním otcem nemá příliš hezký vztah.

Klára

Věk 23 let, studuje Filozofickou fakultu UK, nezažila zatím trvalý vztah, nemá sexuální zkušenost.

Linda

Věk 20 let, studuje Filozofickou fakultu UK, nyní má začínající vztah, její otec a dědeček byli násilní alkoholičtí, otčím rodinu psychicky týral, před nedávnou dobou si prošla životní změnou.

Lucie

Věk 20 let, studuje Filozofickou fakultu UK, v době rozhovoru měla začínající vztah, který mezitím ukončila.

Petra

Věk 23 let, studuje Lékařskou fakultu UK, v současnosti je v neuspokojivém vztahu s dlouholetým přítelem.

Radka

Věk 23 let, studuje Husitskou teologickou fakultu UK, v době rozhovoru měla krátkou dobu přítele, vztah ukončila a nyní je s novým partnerem.

Romana

Věk cca 38 let, středoškolské vzdělání, vdaná 17 let, v manželství je spokojená.

Vendula

Věk 63 let, středoškolské vzdělání, nyní v důchodu, v dlouholetém harmonickém manželském vztahu, před 5 lety se jí zemřela dcera při autonehodě.

Vlad'ka

Věk 31 let, vysokoškolské vzdělání, momentálně je na začátku partnerského vztahu, její rodiče se rozvedli po bouřlivém období, když jí bylo 8 let, k otci má celkově negativní vztah.

PŘÍLOHA Č. 2

Přepis rozhovoru s Jítkou

Před nahráváním respondentka mluvila o tom, že by mohla jít na vysokou školu, ale nemůže se rozhodnout, co by chtěla studovat.

T. Takže bude to o tom, co si myslíš o chlapech, co se ti na nich líbí a nelíbí a tak.

R. To jsem pochopila, no.

T. Takže cokoliv tě napadne.

R. A na jaký téma to je?

T. No, právě co si ženský myslej o chlapech, jaký chtěj chlapy.

R. A co studuješ?

T. Sociologii.

R. Mhm, dobrý. Tak jo, tak to bude super.

T. No tak nejdřív – takže cokoliv tě napadne, tak mě to zajímá, jo?

R. Určitě. Svěřím se.

T. To je super. Nejdřív něco, co je vidět na první pohled, nějaký fyzický předpoklady, jestli máš nějaký požadavky.

R. Co mě na chlapovi vždycky jako zaujme na první pohled, tak to je velkej nos. Já jsem normálně zjistila, že jsem na takový ty obrovský, orlí, špičatý, hodně veliký, tlustý nosy.

T. To je zajímavý, no. *(smích)* No ale jinak jakoby něco, co prostě vyžaduješ, aby ten chlap měl.

R. Co musí mít jako fyzicky?

T. Hm.

R. No tak to vůbec nevím, protože všichni mí chlapi byli, někteří byli malí, někteří vysocí, většinou teda byli tmavovlasí, byli takoví celkově snědí. Nevím proč. A přitom se mi snědí chlapi vůbec nelíbí. Ale víš, jako takoví nějak, když to vidíš, když toho chlapa vidíš, tak najednou prostě víš. Takže většinou byli teda snědí. Snědí, černovlasí, jako takový ty typický černý vlasy. Takže možná to bylo zvláštní, jsou možná i hrubí na první pohled a nebo zas až tak úplně jako, no zženštilí úplně ne, asi jo, asi takový drsný možná. Hm. A s tím velkým nosem, no. To je jako předpoklad číslo jedna.

T. Jo. Ale jakoby měla jsi oba dva tyhle typy, jo? Jako že tě zaujme i někdo, kdo vypadá drsně i někdo, kdo je takovej jemnej?

R. Jo, i někdo třeba menší jako já, to už je teda extrém a i někdo třeba světlolasej, ale mně se třeba líbí světlolasej kluk, modré oči, blondatý vlasy, světlá pleť, i třeba zrzavej, ty jsou strašně hezcí. Ale někdy, když potom se na ně podívám a třeba bych se jim i líbila, tak si je nikdy nevyberu.

T. Jako zrzavý světlolasej.

R. No. Že mě nikdy, jako ta chemie tam nezafunguje. Že mě nějak nezaujmu potom už na druhý pohled.

T. No a kdyby byl třeba jako obtloustlej nějaký?

R. Jako tlustej úplně?

T. Hm, no nebo tak jako i trochu jenom, prostě bříško.

R. Bříško nevadí.

T. Nevadí. Ale moc tlustej-

R. Jako kdyby byl už fakt nějaký takovej, no tak to asi ne. To asi ne. Měl by vypadat zdravě, měl by být spíš jako takový, když má bříško, tak spousta chlapů má bříško, ale pokud je takovej ten nezdravej, tvarohovitej, takovej ten, co vyjde z postele, pak jde do auta, z auta do kanceláře, z kanceláře do auta a pak domů, tak fakt to ne.

T. To znamená trochu sportovní postava?

R. Sportovní ani ne, jenom ne prostě takovej ten tvarohovitej člověk, takovej tlustej, hodně tlustej. To by mi vadilo.

T. Takže prostě ani nevyžaduješ, aby třeba chodil do posilovny nebo tak?

R. Ne. Nevyžaduju. Měla jsem jednoho kluka, kterej tak strašně moc chodil do posilovny, až měl sto pět kilo, těžkou nadváhu, ale svalů prostě, až mu vlezly na mozek, takže jedl jenom maso a hnusný nějaký proteinový věci a bylo to fakt nechutný. A už to bylo, jako měl nádhernej zadek. Super (*smích*) ten zadek. Ale ten zbytek už ne. Takže nemusí chodit do posilovny.

T. Ani tak jako jenom se tak udržovat. Dvakrát tejdne jenom tak, aby nevypadal-

R. Nemusí. Ne, to není podmínka.

T. No a teda aby byl vysokej?

R. Ne. Taky ne. Teda. Vysokej, to se mi líbí. Když řekneš vysokej, tak jo. Ale nakonec moc vysokých partnerů jsem neměla.

T. Hm, tak ty jseš malinká taky, tak-

R. Měla jsem teda toho posledního, toho jsem měla hodně vysokýho a to jsme vypadali už potom, jako že byl vysokej a já jsem byla tak malinkatá, že jsme vypadali srandovně. Ale není to podmínka, no. Tak jako že když si vezmu podpatky, aby jsme byli stejně. Pak jsem spokojená.

T. Takže o trošku vyšší aby byl jako.

R. Mhm. Měl by být.

T. No a třeba chceš, aby se uměl jakoby za tebe poprat?

R. Tak to určitě. To je úplně podmínka. Jo. Jak uteče a – ne, ne, ne, radši ne, tak to prostě úplně u mě ztrácí na hodnotě. Přestávám si ho vážit.

T. No a chceš, aby byl jako chytrej zároveň?

R. No určitě. Protože jsem zjistila, že jsem vychovaná v takovém tom, člověk co má základní vzdělání, je naprosto nic. Člověk, co má střední vzdělání, tak má právo žít. A ten, kdo je člověk s vysokým vzděláním, má nárok na uznání. Takže já pro svou rodinu, která mě tak vychovala, jsem člověk, co má nárok žít. Protože mám střední školu. A teprve až budu mít vysokou školu, tak teprve si zasloužím nějaký uznání. Takže takhle nějak to asi chápu i u těch partnerů, protože takhle to mám vštěpovaný od malička.

T. No a teď bys teda chtěla někoho, kdo je na tom líp jakoby ještě nebo teda toho středoškoláka?

R. Buď stejně nebo líp. Ale hůř určitě ne. Protože pak už je to základní vzdělání, nebo nějaký výuční list a to už nevím teda. To už se mi moc nezdá.

T. No a když si představíš nějakýho intelektuála vyloženě.

R. Filozofa? Co se jenom probírá knížkama a když svítí sluníčko, tak zjišťuje, jestli jsou erupce na slunci nebo tak?

T. No třeba. *(smích)*

R. Ne to ne. Spíš tak jako takovýho zdravě inteligentního.

T. Jo, to znamená teda, aby neležel v knihách pořád a tak.

R. Jako jo. Aby četl knížky, ale ne pořád.

T. Jo. A třeba takový ty, co o sebe hodně dbaj, takový ty metrosexuálové.

R. Nesnáším metrosexuály. Ne. Ti, co maj na sobě víc mastiček než já, tak ty ne. Fakt ne. Protože to je něco příšernýho. Co chodí pořád k holiči a lakujou si nehty a olejičkujou si obličej, ne.

T. No a jaký máš požadavky, co se týče tý hygieny. Jako co musí, aby se ti nehnušil.

R. Vyměněný spodní prádlo. Každý den. Vyčištěný zuby, nemastný vlasy, dobře, nějaký krém na obličej, možná krém na ruce a to by možná i stačilo. Vyčištěný uši, tak to je asi samozřejmost.

T. Voňavka.

R. No nějaký parfém, deodorant.

T. A třeba holení?

R. No tak to stoprocentně. To už do toho počítám. Takže každé den ráno by se měl oholit, umýt si zuby, udělat si něco s vlasama, ale jako nemusí si je foukat fénem a umývat, jenom prostě něco s vlasama, dát si deodorant, nějak se prostě navonět, jestli si třeba, když bude mít oblek, tak jako se postarat o své boty, protože nikdy není nic horšího než mít oblek a mít špinavý boty. Takže něco s těma botama, upravit se, aby nikde nic netrčelo a může jít.

T. A třeba holení jako v podpaží nebo takhle-

R. No tak to jo. V podpaží jako kdyby, taky záleží na tom, jak to vypadá, že jo. (*smích*) Ale jo, asi jo. A tak to zas nemusí být každé den.

T. Jasně, ale kdyby byl zarostlej takhle, tak by ti to vadilo?

R. Jako já nemám celkově ráda moc takový jako chlupatý, takže když je to na hrudníku, celý břicho, podpaží, tak už je to takový, no až moc možná.

T. Takže klidně aby si holil i ten hrudník.

R....No jako hrudník bych ještě přežila, ale kdyby měl úplně hrozně chlupatej hrudník a hrozně chlupatý podpaží, tak bych si ho zaprvé asi nevybrala vůbec a kdybych si ho vybrala náhodou, tak určitě by si to měl holit. Aspoň to podpaží.

T. No a ted'ko nějaký psychický vlastnosti, který jako musí splňovat ten chlap tak, aby tě bavil.

R. Aby mě bavil.

T. Nebo abys prostě si ho vážila.

R. Musí mít smysl pro humor, určitě takový to, jako že vždycky se to nějak udělá, že mít smysl pro odpovědnost, ale vědět, kdy prostě se to ještě nemusí hrotit. A kdy už prostě je čas nasadit vážnou tvář a něco řešit. Takže smysl pro humor určitě, měl by to být takovej trošku ten ochránce, měl by být hlavně v pohodě úplně, nevím, co by měl splňovat takhle psychickýho. Nějakou vlastnost...Určitě by neměl být ale zamindrákovanéj. Měl by být úplně nějaký, klidnej člověk, co to má v hlavě srovnaný, takže nějaký zkušenosti aby měl, to je možná důležitější než nějaká vlastnost. A určitě, mě vůbec nenapadá, co by měl mít jako takhle, no asi ten smysl pro humor, to je úplně nejdůležitější podle mě v životě. Jak nemáš tohle, tak nemáš nic. Ale měl by být určitě hodnej. Ale zas ne takovej ten trouba. Takže hodnej středně. Všeho s mírou.

T. A jak se to jakoby, co to přesně znamená? Jako ne trouba.

R. Takovej ten, jako chceš i příklady? Co se mi kdy stalo a tak?

T. Hm. No třeba.

R. Tak (*smích*) jsem prostě chodila s jedním klukem, kterej byl tak strašně hodnej, že nevím, on měl asi tak málo zkušeností nebo něco, ale byl o hodně starší než já. Mně bylo tehdy patnáct, jemu bylo devatenáct, což jsem si teda myslela, že jako je

něco to. No ale kromě toho, že byl metrosexuál a měl na sobě tolik mastí, že prostě každá jeho část voněla úplně jinak a každý večer si musel umývat vlasy, aby neměl ráno kousičky gelu ve vlasech, tak kromě toho byl naprostej úplnej trouba a když bych mu řekla prostě - jdi a skoč z okna, tak by snad skočil, protože už byl fakt jako úplně strašně slabej, že bylo na něm vidět, že tak strašně se mi chce zavděčit, a tak je strašně hodnej a naučenej všem být k dispozici, že se už nechal až skoro týrat, trápit, využívat, strašně zneužívat a to nechci. Abych...nechci mít pocit, že si s tím člověkem můžu dělat, co chci. To je potom špatný. Ten člověk potom pro mě nemá žádnou cenu. Protože je prostě slabej. Takže aby nebyl slabej.

T. A ještě nějakou jinou zkušenost máš podobnou třeba?

R. S někým takhle jako slabým? Ne, to byl jedinej. Naštěstí. Dalšího bych asi nepřežila. *(smích)*

T. No a když se třeba o někom řekne, že je slušnej, tak co si jako pod tím představíš?

R. Když je někdo slušnej?

T. Hm.

R. Možná takovej ten nažehlenej, vzdělanej, mamincin mazánek. Asi takovej slušňák. Takovej ten málo zkušeností, moc se nevybuřuje, moc neříká svoje názory, na všechno přikyvuje a je vždycky tak jako podle pravidel oblečenej. A chová se tak jako, tak jak se od něj očekává. To je pro mě slušňák.

T. No a když jakoby s tím chlapem diskutuješ, tak právě, no to už jsi možná řekla, že vlastně když by jako hodně ustupoval a byl takovej nerozhodnej, tak by ti to vadilo?

R. Mhm. Určitě. Protože já jsem strašně dominantní, ale hrozně, hrozně úplně moc, a se mnou se moc nedá vydržet. Ale já si nemůžu najít nikoho submisivního. Kdo by se mi podřizoval. Protože mě by to přestalo bavit. Já potřebuju někoho, kdo je stejně dominantní jako já. Abych mu pořád mohla, aby jsme měli pořád nějaký střety a konflikty a já mu pořád mohla dokazovat, že prostě jsem, že jsem ta, co vítězí. Takže submisivní člověk ne ke mně.

T. Jo. Takže nějakej takovej ňouma, nebo podpantoflák, to je přesně jakoby-

R. To, co nechci. Aby byl takovej často se bouřící, ale podpantoflák.

T. Co to znamená?

R. Aby jako byl pod pantoflem, tak ale jako ne úplně, no to je těžký. Aby mě poslouchal na slovo, ale vždycky se se mnou hádal a já mu mohla ukázat, že prostě mám pravdu.

T. Jo takhle, abys nakonec jako zvítězila.

R. Jo a on byl zase pod tím papučem tam.

T. To je zajímavý.

R. To bych chtěla.

T. No a chceš, aby ten chlap jakoby plánoval program? Nějakej společnej, aby jako byl v tomhle aktivní?

R. Ne, to si chci řídit já. Domluvit se, s tím, že já to navrhnu a on souhlasí. To je můj systém. A když s něčím přijde, tak já musím souhlasit. Nemám ráda překvapení. Třeba večer mám pro tebe překvapení. Nesnáším. Musím vědět, co to je, kdy to je, jestli s tím souhlasím a všechno kolem.

T. Jo. A chceš, aby byl ve společnosti zábavněj?

R. Jo.

T. Abys měla pocit, že to je někdo, kdo jakoby v tý společnosti je jako ryba ve vodě, nebo něco tak?

R. Hm. Asi jo.

T. Že kdyby byl nějakej utáplej-

R. Ne, tak to ne, to by mě asi nebavilo.

T. No a souhlasila bys s tím, že aby tě to bavilo, tak že musí bejt trošku zlej?

R. Trošku zlej, na mě zlej?

T. No tak jako obecně, no.

R. Trošku zlej...*(ztišení)* Já jsem teďka právě se rozešla s jedním klukem, ten byl teda zlej, takže nevím, jestli teď chci někoho zlýho, ale ten byl skrytě zlej, ten totiž první rok zlej vůbec nebyl, to byl až takovej skoro až ňouma. Jsem si říkala, jako jestli to není podezřelý. A pak začal být až moc zlej. Takže zlej spíš ne. A takovej, zlej možná v tom, aby mi dokázal říct třeba - no, a teď už stačilo. Ses vyřvala, už jako to a už stačilo. Takhle jako měl i nade mnou trošku nadhled. Ale zlej přímo asi ne.

T. Jo. A můžu se zeptat, v čem teda byl jako zlej?

R. Ten můj přítel?

T. No.

R. Ten mě bil.

T. Aha, až takhle jako hodně. Jo. A jak dlouho to trvalo?

R. Půl roku, než jsem se mohla přestěhovat. Takže my jsme vlastně nějak v červenci zjistili, že to nefunguje a v září, v říjnu jsme se dohodli, že se odstěhuju a až v lednu jsem se odstěhovala. Takže to bylo docela dlouho. Takže už jsem došla dokonce do takové té fáze, kdy jsem si říkala, že to je vlastně moje vina, víš, jak různě jsem četla takový ty články, jak nějaký ty ženský si říkaly - no to už je moje vina. Já jsem říkala - jak ta ženská může říct, že je to její vina? Vždyť všichni vidíme, že to není její vina. A pak jsem se dostala do té situace, kdy jsem si říkala - no vidíš. Kdybys dneska držela hubu, tak prostě, tak se ti nic nestane. Takže jsem byla v té fázi, že

to byla moje vina. Ale pak jsem se z ní, naštěstí to bylo těsně před tím, než jsem se od něj odstěhovala, takže jsem se z toho dostala.

T. Takže jako tu sílu jsi k tomu našla kdy, nebo na základě čeho?

R. No spíš, že ten člověk se nezačal měnit jako postupně, ale změnil se najednou. Z toho úplně strašně hodnýho člověka najednou prostě se stal někdo a já jsem vůbec nevěděla, kdo to je. Jsem se na toho člověka dívala, úplně jsem si říkala – kdo jseš? S kým já to bydlím? Kdo to na mě mluví? Jemu se změnil úplně hlas. Úplně se mu změnil výraz v tváři. Změnil se mu úplně, cokoliv, už všechno, co bylo předtím, bylo pryč. Přišel úplně jinej člověk. A během měsíce, ani ne. A tak jsem si říkala – to není pravda, to není možný. To takhle nebude. To byla první fáze: to není možný. Pak byla druhá fáze: je to možný, musím s tím něco dělat. Dá se to ještě spravit. A pak už byla fáze, to už byl asi třetí měsíc, kdy: ne, musím jenom utýct. Takže pak jsem začala tajně si hledat byt, tajně s kamarádkou, s tou to nakonec nevyšlo, no a on se to nějak dozvěděl, takže to potom bylo ještě horší a pak už jsem jenom utekla. Tady k sestřence naproti. Takže to bylo takový...*(zvoní telefon)* Já nemůžu zvednout telefon a nemůžu ho ani položit. To jsou nějakí zákazníci. Ale už tady nejsme, takže maj smůlu. Aby to nerušilo.

T. No tak snad v pohodě.

R. Takže zlý chlapi teď zrovna nefrčej.

T. No a co si myslíš, když mluví sprostě?

R. Když chlap mluví sprostě? No to není moc fajn. Jako je sprostě a sprostě. Že jo. Takový ty hodně sprostý slova a ty jako rozhodně nepoužívám ani já a jenom opravdu když třeba o někom chci říct, že je třeba fakt hajzl, tak jako to občas jo, ale jinak nepoužívám sprostý slova, takže to nemám ráda ani u druhých. A kdyby chlap mluvil sprostě, tak určitě ne. A zvlášť třeba když mluví doma, když třeba zakleje, nebo něco, tak je to něco jinýho, než když mluví sprostě třeba fakt v té společnosti, nebo někde, kde se to nehodí.

T. No a myslíš, že by každej chlap měl mít nějakýho koníčka?

R. Mhm, určitě. Jinak doma sedí na zadku *(smích)*, dívá se na telku nebo se zaměřuje na to, co je doma špatně a snaží se tu energii ventilovat zase někde, nebo zas hodně pracuje, takže na koníčky nemá čas a to je taky docela špatně. Protože pak je jenom vlastně v napětí, v nějaké té tenzi a vůbec nemá čas si to někde vyventilovat, takže si to začne ventilovat na té holce. Si myslím já.

T. Hm, takže kdybys třeba potkala někoho, kterej by vlastně řek, že nic moc nedělá, tak co by sis myslela?

R. Hm, jako člověk, co nechte, nedělá vůbec žádněj sport ani nechodí rád třeba na procházky, nelozí po horách, kdo neposlouchá žádnou hudbu, nechodí na koncerty, no tak to je mrtvej člověk.

T. No a myslíš si, že by chlap měl bejt starší než ženská?

R. Starší než já? No víš co, já si totiž myslím, že by měl být starší, protože to je takový jako že... *(zvoní telefon)* mi někdo volá, já to položím...já si myslím, že...*(dívá se na mobil)*

T. Máš hezký tetování.

R. No to je hrozný úplně, já totiž teďka čekám, až vymyslí něco, čím by mi to odstranili, aby mi nezůstala jizva. Víš a ono to teďka nejde. Takže co se týče těch chlapů. Tak já si myslím, že by chlap měl být starší než ženská, ale další věc je taky to, že se těším, až mi bude dvacet pět a najdu si nějakýho třeba dvaadvacetiletýho zajdu. *(smích)* Takže si myslím, že ženská, když chce být s někým mladším, tak ať je. Ale jsem docela proti tomu, když si třeba padesátiletá ženská najde pětadvacetiletýho kluka, protože to už je podle mě to, že si ta ženská dokazuje, že jí prostě ujíždí vlak a že ještě není tak stará, že to ještě zvládne, že na toho mladýho kluka ještě má, nemá. Takže to zas takovej extrém moc ne.

T. Jo. No a když je to obráceně, když chlap má mladší ženskou o hodně. Jako je mu třeba čtyřicet a-

R. Jí je dvacet? Jako spíš už je to teďka ve společnosti víc uznávaný, než když je to právě naopak, když ta ženská má toho mladýho chlapa, je to častější, ale to nevím. To nevím, jak se k tomu postavit, protože si říkám, proč ne, stejně jako u té padesátileté ženské, proč ne, ale podle mě ten chlap je trochu takovej šašek, co si stejně jen tak dává, dodává sebevědomí a říká si – já přece ještě nejsem tak starej, já ještě můžu a ta ženská, ta mě přece chce. A nechce, ona chce jenom peníze, že jo. Nebo spíš takový ty jistoty, zázemí. Ale zas, taky jsem měla jednoho teda o dost staršího přítele, to mi bylo sedumnáct a jemu bylo třicet a už to bylo taky trošku o něčem jiným. Samozřejmě ten vztah byl takovej, že on už byl jinde než byli moji vrstevníci, což se mi tehdy líbilo, protože neřešil takový to, kam půjdem dneska pít a ať mě máma nevidí s cigaretou a takový ty věci, ale spíš řešil už úplně jiný problémy, ale pak jsem vlastně zjistila, že mě stejně bere jako dítě, takže nevím, nevím, jak bych se k tomu postavila teď.

T. Ale v té době ti to imponovalo, že je starší.

R. Hm, v té době jo. V té době jsem si říkala – prostě to je super, žádná moje spolužačka, mi bylo sedumnáct, žádná moje spolužačka takhle prostě staršího přítele nemá, to je super, a pak ještě mi říkali – on je pro tebe starej, pane bože, on je starej-

T. Hm, a teď ti je kolik?

R. Dvacet. Takže se těším, až mi bude těch pětadvacet.

T. Jo, jo. No takže třicet, jakoby to bylo nějakých třináct let, umíš si představit, že bys třeba teď měla taky někoho takhle staršího? Nebo ještě staršího třeba?

R. Staršího, jako někoho, komu by bylo přes třicet?

T. No, nebo čtyřicet třeba.

R. To by muselo záležet na tom člověku. Kdyby se mi líbil a kdybychom si měli co říct, tak proč ne. Čtyřicet už je možná moc, ale teď to, takhle když si představím čtyřicetiletýho chlapa, tak je starej a asi ne, ale kdyby přišel nějaký, kterej by mě teda nějakým způsobem oslovil, tak myslím, že by to nebyl problém. Že bych se tomu úplně nebránila. I když čtyřicet je vážně hodně. Kdyby mu bylo takových třicet pět, tak to není problém. Ale čtyřicet už je asi dost. Ale kdyby fakt se mi někdo

hrozně moc líbil a strašně moc mě nějak přitahoval a pak teda z něho vypadlo, že je mu čtyřicet, tak bych to asi neřešila. To bych do toho šla.

T. Takže už by tě neovlivnilo, kdyby ti ostatní říkali – on je starej, on je starej?

R. Ne.

T. Takže myslíš, že to bylo jenom tím, že předtím jsi byla jakoby moc mladá a teď už se to změnilo?

R. Ne, ne, to nebylo tím, že mě předtím někdo ovlivňoval, já jsem, i když mi říkali – on je starej, on je starej, tak já jsem to moc nebrala, protože já jsem byla tehdy úplně jako poblouzněná naprosto byla, ale já jsem spíš potom, až když ta zamilovanost vyprchala, jsem si uvědomila, že ten člověk mě vůbec nebere tak, jak já беру jeho, protože já ve svých sedumnácti a jako holka jsem ho měla ráda úplně jinak, než on ve svých třiceti jako sedumnáctiletou holku. Jo takže on mě bral úplně, úplně jinak, ať tvrdil, co chtěl, tak prostě, nemůžu říct, že jsem byla jenom pro zábavu, nebo pro zpestření, nebo něco takovýho, protože jsme spolu byli přece jenom rok a půl, takže jako to je chvílka, ale zase ne chvílka na to, aby to byl prostě nějaký úlet. To je docela dlouho. Takže nevím, jak mě tehdy bral. Takže to byl zrovna, taky to byl zvláštní vztah, protože to byl zrovna ten, co strašně moc cvičil a do toho ale jako myslím, že bral nějaký drogy a točil nějaký porno, takže

T. Až tak?

R. *(smích)* To ti určitě Karolína neříkala.

T. Neříkala, že až takhle.

R. Neříkala, že mám samý zvláštní kluky?

T. No to říkala, že máš zvláštní, ale až takhle, to teda ne.

R. No takže každej z těch, co jsem ti říkala, byl divnej, takže ten poslední mě bil a tady ten a mezitím a předtím a potom jich byla spousta takových zvláštních. Takže, já mám totiž strašnou smůlu. Co se týče chlapů. Protože já věřím tomu, že to, co vyzařuješ, takovýho člověka i si k sobě přitahuješ. Takže, jako víš, jako on to z tebe cítí třeba, že jseš slabá nebo že jseš taková nebo maková, nebo že na tebe můžou jít a že já si k sobě přitahuju úplný blázný. Fakt úplný normálně blázný. To jsou lidi, kteří jsou prostě nějakým způsobem cvaklí. Jako třeba buď strašně moc pijou. Nebo jsou chorobně žárliví. No nebo tadyti berou drogy. Nebo ten poslední přítel mě bil. Nebo jeden můj přítel byl bisexuální. Jo takže jako já jsem to nevěděla, ale pak jsme třeba šli po ulici a potkali jsme nějakýho jeho kamaráda s jeho přítelkyní. A ta přítelkyně toho kamaráda byla strašně hezká. A my jsme šli a já jsem třeba čekala, že řekne – vidíš to, vidíš to, takovou sukni, tu si příště vem, vidíš, jak v tom vypadala dobře? A on místo toho řekl – vidíš, jaký mám krásný kamarády? To je můj kamarád Lukáš, ten je pěkný, že? *(smích)* Jo a já jsem prostě málem spadla. Takže já si k sobě přitahuju jenom takovýhle.

T. No a čím myslíš, že to je? Vypadáš normálně celkem. *(smích)*

R. No právě, to nevím. To bude asi nějakým, jako že něco vyzařuju. A nevím, co to je, ale jako už se fakt bojím. Takže teď jsem nějakou dobu sama a vždycky, když vidím nějakýho kluka, co se mi líbí, tak utíkám pryč. Se seberu a utíkám pryč.

T. No a třeba kdyby byl jako ženatej? Kdyby sis našla někoho ženatýho?

R. Ne. Já mám zas takovou hloupou, hodně holek mě za to ne odsuzuje, ale říká, že jsem blbá, protože já když vidím někoho zadanýho nebo ženatýho, tak si uvědomím, že on má doma nějakou přítelkyni, nebo manželku nebo prostě někoho. A říkám si – ale to je holka. A já jsem taky holka. A my holky přece máme držet při sobě.

T. No to je hezký.

R. Takže s ženatým, zadaným ne. Nikdy.

T. Takže když ten chlap opustí rodinu kvůli nějaký mladší partnerce, já nevím, po dvaceti letech, tak co si o tom myslíš?

R. Tak to už většinou má, to je něco vevnitř. Nějaký něco mezi nima. Jestli si nerozumí nebo on má ten pocit, že mu ujíždí vlak, jako stává se to teď docela často, nevím. To už vždycky nějaký důvod je mezi nima. Neříkám, že ho odsuzuju, nelíbí se mi to, ale co můžu dělat, že jo. Nejsem pro, ale nemůžu říct, že jsem ani proti, protože je to každýho věc. A vždycky je něco za tím, co my nevidíme.

T. Jasně. No a kdybys takhle někoho potkala a on by ti právě říkal tady to, že prostě-

R. Že kvůli mně opustí rodinu?

T. No že jakoby ta, že ten vztah už nefunguje s tou manželkou a že se tam vlastně trápí a že tě hrozně miluje.

R. Ne. Nevěřím.

T. Nevěřila bys mu to.

R. Ne. Má děti a má manželku, kterou si vzal, tak ať si to vyřeší. A neutíká někam jinam. Sakryš.

T. *(smích)* No a co pro tebe znamená jako teda k tomu partnerovi vzhlízet? Musí třeba vědět, co chce?

R. No to určitě. Musí, musí být, abych k někomu vzhlížela? Jak musí vypadat? Musí být inteligentní, musí mít práci a musí vědět, čeho chce v životě dosáhnout. Musí mít nějaký plány. Ale ne jako že přítel mojí sestřenky, co s ní bydlím, chce mít, chce si koupit Ferrari a hrad. Jo tak pane bože, jako z kterýho Marsu spadl? Takže spíš takový nějaký plány, že v životě bych jednou chtěl dosáhnout toho, že budu třeba řídit nějakou firmu. A chci mít třeba, chci se svou rodinou žít někde v zahraničí. Nebo chci být v Praze. Chci jít někam na venkov. Jo, aby prostě věděl, co chce, a já potom podle toho, jaký on má plány a jaký má názory na život a co on chce dělat, tak podle toho já se vlastně přizpůsobím. Ale pokud ten člověk – a já nevím. Tak já nevím, co bude příští rok. A kde já budu. Kde já budu bydlet, no já nevím. No tak takovej člověk ne. Takže vzhlížím k člověku, kterej má nějaký plány, uskutečnitelný, realizovatelný a kterej má nějaký vzdělání. A kterej je v něčem lepší než já. K takovému člověku vzhlížím. Kterej má samozřejmě nějaký charakter. Ne nějaký psychopat, ježiš maria. To ne.

T. A lepší než ty teda? Jakoby v tom, třeba v zaměstnání, že má vyšší plat? Nebo v čem třeba ještě?

R. Třeba. Má vyšší plat, třeba má vyšší post, třeba má tu vysokou školu, kterou já nemám, to je člověk, kterej má pro mě hodnotu. Má třeba, nemusí mít ani, když nemá tu vysokou školu, nemá ten lepší plat a nic, musí mít třeba aspoň větší rozhled. Větší znalosti. Třeba o různých tady věcech kolem. V životě. Takovej ten všeobecněj přehled.

T. Jo. Rozhled takovej. A očekáváš, že bude platit v restauraci, když půjdete spolu?

R. Jo.

T. Takže kdyby ti řek – hele, dneska platíš ty, tak to bys-

R. Ne. To bych se asi, jo. To bych zaplatila, ale už bych s tím člověkem se asi dál nechtěla vidět. *(smích)* Protože ten můj přítel, co bral ty drogy, točil porno a ještě strašně moc cvičil, tak byl ještě úplně tak strašně zvláštní, že chtěl po všech, mně tehdy bylo sedmnáct, jsem chodila na gympl, a on byl nějakým výrobním ředitelem v nějaké firmě, měl prostě chemickou školu, tak taky z čeho si vařil ten perník. Ale jako byl fakt hrozně chytřej na jednu stranu a na druhou stranu byl strašnej primitiv teda, to jsem zjistila samozřejmě pozdějc, ale on nechával všechny za všechno platit. On měl plat, já nevím, kolik, přes třicet tisíc čistýho měl tehdy a já jsem byla fakt sedmnáctiletá holka, co studuje gymnázium někde a on fakt mě klidně nechal zaplatit v restauraci, nebo jsme třeba šli v supermarketu a on přijel s vozíkem k pokladně, třeba nákup za tisícovku, on otevřel peněženku a říká – jé, Jitunko, já mám sto padesát korun, co budeme dělat? No. *(smích)* Takže to ne. A to dělal svojí mamce, svojí sestře, všem. Takže nebrat takový. Vůbec.

T. Jo. No a nějaký drahý dárky, jakoby chceš, aby ti kupoval nějaký drahý dárky? Prstýnek třeba.

R. Je to milý, ale zas to nic neznamená. Protože *(úsměv)* ten můj poslední přítel mi kupoval drahý dárky, jako hodně drahý, jako tady ten telefon třeba mi koupil a plesový šaty a cokoliv, já jsem třeba zavolala – byla jsem včera v obchodě a strašně se mi tam líbily plesový šaty. A on mi řekl – pokud stojí do pěti tisíc, tak si je kup, já ti pošlu peníze na účet. A udělal to. Ale co to znamená, jakou to má váhu? Myslím, že žádnou. Když bude ten člověk chtít, tak to udělá a nějakej ten dárek dá, ale když to neudělá, tak to neznamená, že nemá rád. Takže není to podmínka.

T. Jasně. No a tys měla teďko ten vztah, že jo, násilnej, tak když tady mám jakoby otázku, jestli si může holka dovolit ke klukovi to samý, co on k ní jakoby v hádce, že třeba když ona mu dá facku, tak jestli on jí může taky dát facku, to máš možná už teď nastavený trochu jinak.

R. ...Když ona mu dá facku, tak on by jí to neměl vrátit, protože holčičí facka a klukčičí facka je trošku něco jinýho. Ale zas proč by holka měla dávat klukovi facku jenom, tak jako samozřejmě, protože jí strká, protože se hádaj, no tak jako fajn, ale proč kluk by se měl držet a holka ne. Při hádce by se vůbec nemělo používat násilí. Vůbec žádný. Ani holka, ani kluk. Sice holky jsou víc hysterický nebo se to tak aspoň bere, ale, nebo málokdy se udrží, víc brečí nebo já nevím, co, víc jako dávají ven emoce, což teda já nevím, jestli je to normální nebo nenormální, nebo nevím, ale nemělo by se vůbec používat násilí. Myslím, že ta holka se může udržet, i když jí ten kluk prostě řekne cokoliv, aby mu facku nedala.

T. Jasně. A máš to teď třeba tak, že jako když už by se tě třeba nějak dotknul, tak že bys s ním okamžitě skončila, nebo-

R. Kdyby mi dal kluk facku?

T. Hm.

R. No tak okamžitě. Určitě.

T. A když jsi to jakoby předtím zažila, tak's to jakoby nějak omluvila v tu chvíli nebo sis-

R. Víš co, to bylo totiž takový, jako že to nebylo, že by mi přímo dával facky, to bylo takový, že třeba přišel domů a já jsem normálně už byla z práce doma a něco jsem udělala. Něco jsem si tam normálně dělala, jídlo nebo prostě jsem byla třeba v kuchyni. A on přišel a něco mi řekl. A já jsem neodpověděla, protože jsem věděla, že už na něj nesmím mluvit. Protože ať mu řeknu cokoli, tak ho to rozlíti a začne útočit. A on přišel a jak byl vlastně o hodně vyšší než já, byl vysokej, tak prostě přišel a takhle jako do mě strčil. Těma svýma devadesáti kilama. A já jsem prostě třeba se bouchla o dřez a upadla jsem na zem. Nebo přišel, že mu někdo v práci řekl, že je na mě moc hodnej. A tak mě jenom tak chytl za ruce a takhle jako se mnou bouchl o ledničku. Takže přímo jako rány to nebyly. Ale já jsem zjistila, že to dělá proto, že s ním nemluví. Nebo i když s ním mluvím, i když nemluví. To bylo právě to. Že když jsem s ním nemluvila, tak mi třeba jenom nadával. Prostě přišel a jenom mi nadával. A když jsem byla potichu, tak už mě třeba, tak do mě nestrkal. Nežďuchal mě na zem, nevyhrožoval mi, že mě vyhodí, on třeba mě vzal do náruče a vyhrožoval, že mě vyhodí ven. Normálně před byt. Takže to bylo takový, že víš co, strašná panika a nevíš, co máš dělat. Jseš ve věcech na doma, nemáš klíče a hlavně on, jak byl v tom vzteku, v nějakým tom svým amoku, tak byl třeba schopnej mě tam nechat celou noc. Takže prostě najednou se bráníš a on tě drží a už máš ty modřiny samozřejmě a už to je domácí násilí nebo je to násilí a cítíš na sobě násilí, i když ti třeba nedal facku.

T. No tak to je určitě.

R. No takže něco takovýho, ale předtím, jak ses ptala, tak jsem měla přítele, který byl úplně v pohodě, s kterým jsme se vždycky smáli a byl úplně, úplně v pohodě, ale někdy jsme se třeba jako ne hádali, ale jako jsme si říkali – a ty, a ty a tamto a já jsem mu dala facku a on mi jenom tak ze srandy dal zpátky. Nikdy mě to nebolelo, někdy samozřejmě, když jsme to udělali, tak jsme se, potom když to byla hádka, tak jsme se na sebe naštváli a pak on mi říkal – a proč tys mi mohla dát facku a já tobě ne, a já říkám – no to je pravda, a zametli jsme to. Ale nikdy se mě nějak víc než fackou ze srandy nedotkl a bylo to v pořádku. Ale když by to teď někdo udělal, tak bych to asi nezvládla. Nepřeždu to.

T. Jasně. No a teď něco příjemnějšího zase. Tak ještě nějaký další kladný vlastnosti, který chceš, aby ten chlap měl. Jako třeba aby ti naslouchal, byl ohleduplněj a tak.

R. Aby se zeptal, jak se mám nebo když se cítím špatně, tak aby chodil po špičkách a vařil mi čaj, zavezl mě k doktorovi a tak, aby trošku vydržel moje rozmary. Takový to, že každý den přijdu s novým svetříkem a budu otravovat a utrácet jeho peníze, no to snad ne, ale aby měl pevný nervy. To určitě. Takže aby byl určitě ohleduplněj, to je jasný, aby byl chápavej, aby měl v pořádku rodinu jeho, svou vlastní a to je

takový, že ti divní lidi vycházejí z divných rodin. Takže aby byl v pohodě. Aby byl vyrovnanejší. To je nejdůležitější.

T. A jak bys chtěla, aby reagoval, když jseš smutná, jako když ti je nějak blbě psychicky.

R. Aby poznal, jestli je čas mě nechat se vysmutnit nebo jestli má cenu mě rozesmívat, dostávat mě z deprese nebo ze splínu nebo jak se to dá říct. Takže aby poznal, kdy fakt být ticho a chodit po špičkách, dělat si svoje a nechat mě a kdy má cenu mě vzít někam a zlepšit mi náladu.

T. Jo. A chceš, aby jako si o tom třeba s tebou povídal?

R. Hm, jo. Určitě. Abych se mohla svěřit. Aby byl taková vrba trošku. Ale samozřejmě klukovi nemůžeš říct úplně všechno. Takže, ale jo. Když mám třeba špatnej den v práci, abych mohla přijít a říct – v práci to dneska bylo fakt hrozný, můžu ti říct, co se strašnýho stalo? Tak aby si sedl a pak mi řekl – JO, to je fakt hrozný. Fakt jseš dobrá, žes to zvládla.

T. Jasně. No a chovali se tak předchozí partneri? Takhle jakoby ideálně?

R. Jo. Právě, že jo. Všichni teda samozřejmě ne. Ale když vezmu toho posledního, tak ten jo. Ten teda jako dokázal naslouchat. Právě proto měl spoustu i takových protikladných vlastností. Že prostě v jednu chvíli byl ochotnej mi naslouchat a všechno možný a v druhé chvíli už ne. Takže, ale jinak co vím, co jsem měla partnery, tak jsem vždycky přišla a říkala jsem třeba – ve škole nebo v práci nebo s mámou, mam nějakej problém a vždycky jsem se mohla svěřit. To jako je hodně důležitý, myslím.

T. Jo. A jak chceš, aby ti dával najevo, že tě má rád?

R. Aby to bylo poznat, no. Nemusí říkat – miluju tě, každej den, ani nosit kytky. Já mám ráda sice kytky, ale nemusím je mít fakt každý den, to už je potom podezřelý. Ale tak...aby to bylo prostě poznat. Aby fakt, když se chci svěřit a je poznat na mně, že se chci svěřit, aby si sedl a poslouchal a aby mi pomohl, když jsem fakt třeba nemocná, což je třeba taky důležitý, protože když má někdo nějakou, něco, si zlomí nohu, tak aby pomohl, aby mi byl oporou. To je důkaz lásky. Že stojí při mně, vydrží moje špatný nálady...a pořád je v pohodě.

R. Jo. A jak moc chceš, aby byl citlivej on?

T. Mně nevadí, když kluk brečí. Ale nemám ráda, když někdo, některej kluk brečí kvůli tomu, že ví, že mě tím naprosto odzbrojí. Protože když kluk brečí, tak prostě mě tím úplně dostane a já odpouštím i vraždy. Takže...nemám ráda, když někdo tohle využívá. Ale když se chce svěřit, tak samozřejmě vyslechnu. Vždycky. Když můžu nějak pomoci, já jsem takovej ten opečovávací typ, takže když můžu se o někoho starat, tak je to taky super. Takže aby byl takový ten, co se nechá opečovávat, aby měl ty svoje problémy a taky se mi přišel svěřit, byl takovej ten citlivej a chudáček, takový to moje miminko, ale pak když, když je čas zasáhnout a být chlap, tak aby se tak jako přeměnil (*úsměv*) a byl ten silnej, co mě ochrání.

T. Jo. A kdyby třeba projevoval nějak slabost, třeba že by něco nezvládal vyloženě, tak...vadilo by ti to?

R. Ne, asi ne. Myslíš třeba v práci?

T. Třeba.

R. Ne, tak to bych mu byla asi oporou. Snažila bych se s ním o tom mluvit a navrhnout nějaký řešení, nějak ho uklidnit, dodat mu energii, sílu, tak každý občas něco nezvládne, že jo.

T. Hm. No a chceš, aby dával najevo emoce? Jako jak kladný, tak záporný.

R. Mhm. Určitě. To je úplně stoprocentní. Protože když člověk nedává najevo emoce, tak nevíš. Nebo po čase samozřejmě už víš, jo, že když se tváří zrovna takhle, tak to znamená, že je naštvanej a když se tváří takhle, tak to znamená, že je v pohodě. Ale určitě.

T. No a ty záporný? Třeba jako že zvýší na tebe hlas nebo tak, jako že poznáš, že je naštvanej, tak radši, aby to dal najevo, abys to věděla prostě?

R. Mhm. Než aby to v sobě dusil a pak jenom přišel, že třeba se rozcházíme, protože. Ať to radši řekne, ať radši křičí, ať radši zvyšuje hlas a ať se to radši řeší. I když to chlapi moc nedělaj. Chlapi docela neradi řeší problémy. Takhle otevřeně. Takže nevím.

T. To je pravda, no. No a ty kladný, takže třeba chceš, aby za tebou chodil, jako že se chce mazlit nebo tak?

R. Mhm. To jsem teda ještě nezažila, ale jo. *(smích)* Určitě.

T. No a jak teda...no?

R. Všechny, všechny vlastnosti, který má, tak určitě by je neměl schovávat, ani skrývat ani nějak potlačovat. Protože to stejně nejde dlouho. Takže určitě, hned na rovinu. Přiznat barvu.

T. Jo. A nemáš třeba spojený, protože jak říkáš, že ty chlapi to moc často neprojevuju ty kladný emoce nebo se jako neradi mazlej nebo tak, tak nemáš to spojený teda s tím, že je to součástí toho mužství správného jakoby?

R. Že si myslím, že správněj chlap není takovej jako něžnej?

T. Hm.

R. Ale jo, myslím, že jo, ale já spíš nemám ráda takový jako tulení, mazlení, líbání, objímání na veřejnosti. To mi docela vadí. Ale i hádky. Jo takový to, že nemám ráda takový ty hysterický scény, kdy někdo na sebe křičí z jedné strany chodníku na druhé. Takže já mám ráda prostě. Všechno jakoby, ne že bych se na veřejnosti přetvařovala. Jenom mám ráda, když se všechno řeší doma, v klidu a soukromí. Nemusí to bejt ani doma, jenom v klidu a soukromí mezi těma dvěma, když se to dotýká těch dvou. Takže, ale něžného chlapa, něžného chlapa jsem určitě zažila, no to byl ten bisexuální přítel. Ten byl něžnej, to jo. A to byl právě že jedinej, co byl takhle jako něžnej, že až pak jako přišel a to, fakt jako jak děcko byl a možná že to bylo tím, že byl tak zženštilej. Já nevím. Ale bylo by to, bylo to fajn. To mi vůbec nevadilo. Prostě se mi líbilo na něm. Kdyby teda se mu nelíbili ti jeho kamarádi. *(smích)*

T. No a jak teda reaguješ na to, když se rozbere ten kluk?

R. No tak ho obejmou a chlácholím a utěšuju a zachraňuju. A tak jako. Hladím a – neboj a to bude dobrý a jak ti můžu pomoci? Já jsem taková ta máma.

T. Jo a přesně tak chceš, aby on reagoval na ten tvůj?

R. Stačí, když mě jenom obejmou. U mě stačí jenom obejmout a já tak jako cítím takový to teplo a nemusí ani nic říkat. Jenom obejmout.

T. Jo. A ty jsi říkala, že se o něj teda ráda staráš, a stejně tak chceš, aby on se staral o tebe, když je potřeba?

R. Když je potřeba. O mě se moc nemusí starat, ale třeba...Když už někdy potom potřebuju, tak jo. Já jsem spíš taková ta, že by se chtěla starat, taková ta, ono to vychází z té její dominance, že se tak jako starám, tak mám všechno pod kontrolou. Ale když já jsem třeba fakt na dně a potřebuju, tak by to bylo fajn, aby taky přišel. A staral se chvilku. (*úsměv*)

T. No a jak to máš s tím, že když chlap dělá třeba nějaký ženský práce jako v domácnosti nebo tak?

R. No to by teda měl. Umývat nádobí, v každém případě. Chlap i ženská dohromady. O to se prostě nediskutuje, či je to práce. Obou...Nesnáším vysávání. Nevysávám, neluxuju, nesnáším to. Takže chlapská práce. (*smích*) Ne, ale víš co, to je taky tím, že moje máma měla přítele, s kterým jsme byli deset let, protože já vlastně nemám tátu a ona měla přítele deset let a s tím to měli takhle jako skvěle, no on byl příšernej, takovej psychopat. On byl hroznej. Ale oni to měli udělaný tak, že oni spolu měli takový souznění. Že prostě on chodil nakupovat, on vysával, on umýval nádobí na střídačku s ní, on vařil na střídačku s ní, ona teda prala, možná, že to mám taky takhle zakotvený. Že prostě vaření, umývání nádobí, takový to vysávání, vytírání podlahy a takový ty věci, o to se klidně, to si myslím, že by se mělo dělit. Ale takový jako že třeba praní, o to taky. Jako strčit věci do pračky. To je úplně primitivní. Ale takový to jako třeba žehlit, to teda nějaký můj přítel myslím, že žehlil, že jsem ho viděla. Myslím, že i dva dokonce. Ale mám takovej pocit, mám to tak jako zakotvený, že to je ženská práce. Nebo ne ženská práce, ale že to dělám já. Takže jako žehlit, utírat prach, poklízet celkově, to si dělám já, možná kvůli tomu právě, že já si dám to...tu květinu přesně tam, kde potřebuju, ovladač od televize je tam, kde já chci. Že to je moje práce.

T. Hm. No a chceš, aby ten chlap třeba uměl, já nevím, opravit tamhle kohoutek?

R. Mhm. Jo. Určitě, protože můj bývalej přítel, ten poslední, když se nám vlasama ucpala vana a já jsem to neuměla vytáhnout, protože už to bylo moc hluboko, tak místo aby odšrouboval ty tři šroubečky, tak zavolal opraváře. Takže ne. Ne. Ať může aspoň, ať umí aspoň odšroubovat nějaký šroubky. To stačí.

T. A třeba chlap, kterej se každěj den stará o malý děti?

R. Jako jestli bych chtěla, aby můj přítel nebo manžel byl na mateřské dovolené?

T. No a nebo naopak, jestli ti přijde, že se to pro ty chlapy nehodí nebo co si o tom myslíš prostě, no.

R. Myslím si, že pro chlapy se to hodí. Že je to fajn, že by to podle mě mohli zvládnout a není to nic těžkýho, ale v případě mě bych chtěla být na mateřské dovolené já. Ale nejsem proti tomu, aby byla chlapská jako rodičovská dovolená. Ale já chci svoje děti mít jednou sama. Za spolupráce toho otce. Ale nevadí mi to.

T. Takže nemáš pocit, že ten chlap je právě tím zženštilej?

R. Ne. Mám tady zrovna , co se u nás tady učí, jmenuje se pan Malík a ten má teda malou holčičku a jeho manželka teda pracuje a tak právě míval třikrát týdně nějakou chuť, aby sem mohl chodit na němčinu k nám a jinak se staral o tu holčičku on. Protože měl kancelář doma.

T. No a chceš, aby byl úspěšnej v práci teda ten tvůj partner?

R. No podle mně totiž se můžou dohodnout ti manželé nebo ten pár, partneři, protože musí se dohodnout. Protože jenom jeden z nich může dělat kariéru. Neříkám, že to může být jenom ženská nebo jenom chlap. Musí se dohodnout. Pokud chtěj mít děti. Protože...když budou dělat kariéru oba dva, tak to dítě bude strádat. Takže buď ten manžel bude mít teda kancelář doma a bude s tím dítětem víc nebo ta manželka bude třeba chodit jenom na částečný úvazek do práce a nebude se realizovat v práci, ale zase doma a jeden z nich to takhle nějak musí. Aby to dítě mělo aspoň pořádně toho jednoho rodiče a toho druhýho teda taky samozřejmě pořádně, ale ne tolik. Protože když budou oba dva strašně vytížení, tak jak to bude vypadat.

T. No a když teda ty chceš bejt na tý mateřský, tak asi bys teda čekala, že ten chlap bude zabezpečovat tu rodinu.

R. Jo. Ale víš co, v tom ještě vůbec nemám jasno. Protože na jednu stranu chci, aby ten chlap se realizoval v práci a já mohla být s tím dítětem a na druhou stranu si vůbec nejsem jistá, jestli nechci budovat nějakou kariéru. Protože ještě nedávno jsem měla jasno v tom, že chci budovat za každou cenu, teda chci budovat za každou cenu rodinu a že chci mít ty děti a že prostě budu takhle jako pracovat a všechno jak dělám teď, ale jednou, až přijdou děti, tak prostě se na to vykašlu a budu jenom s těma dětma. A tím si teď vůbec nejsem jistá. Takže nevím, jak to budu mít. To asi vyvodím až z té situace. Koho budu mít. Jakýho otce. Jestli teda nějakýho. Jestli potkám takovýho nějakýho psychopata, tak asi žádnej otec dětí nebude. *(smích)*

T. No ale chtěla bys, aby jako vydělával nějaký peníze, abyste jako se měli dobře?

R. Mhm. Nemusí to samozřejmě, nechci žádnýho milionáře, ale aby nebyl problém s tím, jestli koupíme tenhle sunar nebo tenhle sunar.

T. No a umíš si představit, že bys teda měla nějakýho manažera úspěšnýho, kterej by domů nosil hrozný peníze, ale fakt jako byl doma hrozně málo díky tomu?

R. To nevím. To vůbec nevím. Jako peníze jsou super, ale já jsem to nikdy nezažila zaprvé a zadruhé, znám takový ty strašný filmy, jak ten manažer je pořád v práci.

T. Zoufalý manželky, ne?

R. No to naštěstí, na to se nedívám, ale viděla jsem nějakou tu Chůvu Nanny? Něco takovýho teďka bylo v kině, já jsem na tom byla, nějak se to jmenovalo anglicky, nevím, to je jedno. A tam právě byl ten, co měl manželku a byl pořád pryč. Pořád. Samozřejmě měl milenkou, tak jasný a ta žena s ním měla to dítě jenom kvůli těm penězům. Protože ho kdysi měla ráda a věděla, že by ji opustil za chvíli. Tak si s ním pořídila to dítě a nakonec prostě byla znuděná, nespokojená, nevěřila si, protože manžel ji neměl rád, nejezdil za ní domů, věnoval se práci, měl očividně milenkou, dítě nevypadalo tak, jak ona chce, nebylo spokojený, nebylo šťastný, protože ona nebyla šťastná. Takže ne. Asi ne.

T. Takže radši aby třeba vydělával trochu míň, ale byl s tebou doma.

R. Mhm.

T. No a je teda důležitý, aby se jako postaral o tu rodinu? Aby se uměl postarat?

R. Jo. Když budu na mateřské dovolené a nebudu pracovat, tak jo.

T. A jinak ne?

R. Jinak by mi nevadilo, v případě nevím jakým, kdybych já měla tu kariéru a já vydělávala víc peněz, tak by mi to taky nevadilo. Ale nevím, jak bych to potom snášela třeba dlouhodobě s tou tíhou, víš, že ty zrovna máš pod sebou ty děti a toho manžela a oni jsou na tobě závislí a ty jseš pro ně ten zdroj. To nevím. Určitě bych byla radši, kdyby to byl takovej ten stereotyp, táta vydělává, máma se stará o děti a máma ještě k tomu trošku pracuje třeba, než když bych já jenom pracovala a všichni ostatní by byli doma a jenom mě vysávali. To nevím.

T. Jo, jasně. No a dělá ti dobře, když víš, že se ten tvůj přítel třeba líbí i jinejm holčkám? Jako že ti ho třeba záviděj?

R. Mhm. To je příjemný, ale pak trošku žárlím. Ale je to hezký. Spíš když mi někdo řekne – jo, jo, dobře sis vybrala. Nebo sluší vám to spolu. Nebo tak. To je milý.

T. No a jestli ti na tom teda vyloženě záleží, abys prostě měla tu jistotu, že to-

R. Ne. Mně stačí, když se líbí mně.

T. No a co se ti vybaví, když se řekne, že už ho máš jistýho? Nebo máš s tím nějakou zkušenost, že by sis to říkala?

R. Máš ho jistýho?

T. Hm.

R. Jako máš ho jistýho. S tím žádnou zkušenost nemám. Jako že už je můj, že už jsem ho dostala?

T. No jako že už je tvůj a že už se právě nemusíš snažit ho nějak jako dobývat, nebo prostě – mám ho jistýho a už mě to nebaví.

R. Aha, no tak to spíš mám opačnej jako názor, že kluci si myslí, že maj tu holku jistou, ale teda já mám vždycky pocit, že i když jsem s tím člověkem třeba už dýl nebo tak, tak nikdy nemám pocit, že ho mám jistýho. Pořád se může něco stát a on

pořád může potkat někoho jiného a zjistit, že mu na mě něco tak strašně vadí, nebo něco se může stát a on mě může opustit. Takže nikdy nemám pocit, že ho mám jistýho.

T. A třeba ten, jak byl moc hodnej, ten první nebo nějakej, tak nebylo to jako i tím, že měla opravdu pocit, že tě tak strašně miluje, že už jako to ani nebylo přitažlivý?

R. Mě celkově nepřitahoval, protože na mě, ne nepřitahoval, ale celkově na mě působil úplně špatně, než by normálně měl. Že byl takovej hrozně, jak byl hodnej, jak byl takovej ten ňouma, tak ani, ani jsem ho nechtěla mít jistýho. Ani prostě už to nebylo, že bych ho měla jistýho, ale už jsem ho jako takhle setřepávala jako hmyz, že on byl úplně na mě přísátej až. Tak jsem si říkala, že nebylo dne, kdyby mi nezavolał, dne, kdy by, nějaké party, kterou by neplánoval beze mně, nebo úplně cokoliv, takže to nebylo, že jsem ho měla jistýho, to už bylo něco až za tím. Že už jsem ho měla úplně...přisátýho. Takže ani tohle nebyl ten případ (*smích*) našťestí.

T. Jo. No a kdybys mohla říct teda ještě jednou, za co si toho partnera vážíš, nějaký jsou hlavní hodnoty pro tebe, jako životní, pro toho partnera.

R. Hodnoty, pro který si vážím toho člověka?

T. No.

R. ...No že má jasno. Že ví v životě, co chce. To je pro mě nejvyšší hodnota. Ví v životě, co chce. Čeho chce dosáhnout. A třeba ví, jaká hodnota jsou pro něj peníze a ví, jaká hodnota je pro něj rodina a jaká hodnota je pro něj práce třeba. Takže ví přesně, co pro něho co znamená, takže má jasno. To je pro mě to nejdůležitější.

T. Mhm. A co se ti líbí jakoby v sexu? Jako líbí se ti prostě, když je aktivní a dominantní nebo něco jiného?

R. (*smích*) Tak to jsem vůbec nevěděla, že na takový otázky přijde řeč, takže co se týče sexu, tak jak jsem v normálním životě strašně dominantní, tak jsem potom v sexu strašně submisivní. To mám naopak. Přehozený. Ale někdy jsem se strašně, většinou třeba když ten člověk, mám pocit, že mě ovládá, nebo že už jak kdyby se tam trošku přimíchá toho reálného života, tak strašně ráda zvláště v sexu potom tomu člověku ukážu, že je úplně, úplně prostě pode mnou a že je prostě nic. A ať z toho mám, ale zas prostě když to ten člověk nepřezene, tak to mám zas obráceně než v tom normálním životě. Že vůbec nejsem dominantní. A taky záleží určitě na partnerovi. Takže určitě tak.

T. To je zajímavý. No a chceš, aby byl taky něžnej nebo jako spíš-

R. Ne. Většinou ne.

T. Spíš toho drsnějšího.

R. Mhm.

T. A kdyby teda byl pasivní, tak by tě to s ním nebavilo?

R. Ne. To by byla nuda. Vůbec.

T. No a pamatuješ si třeba od maminky nějaký rady do života? Co se týče chlapů?

R. Jo. O panenství, si pamatuju, co mi říkala, něco jako že – nemáš kam spěchat, je to to nejcennější, co máš a rozmysli si, s kým to bude poprvé nebo něco takovýho a jinak jako takhle co se týče sexu... Já od patnácti teda jsem měla antikoncepci hormonální, takže jsem nějak byla vždycky chráněná. Ale to teda máma vůbec nebyla nadšená, když jsem za ní přišla, že teda bych něco takovýho chtěla a právě že ještě asi měsíc po tom, co teda jako s těžkým srdcem mi tu antikoncepci zaplatila, tak mě přímo doma, přímo když šla z nákupu (*smích*) chytila v posteli přímo při tom s mým jedním tam nějakým klukem, takže to dopadlo docela, to byl řev a se se mnou nebavila. Kluka vyhodila.

T. Aha. To jste nebyli ani zavřený v pokoji jako?

R. No právě že my jsme měli tak zvláštní byt, že vlastně byla, takhle jak se vešlo, bytový dveře, takhle byla chodba a přímo takhle na té chodbě, z té chodby šel můj pokoj. Takhle rovně byla kuchyň. A normálně pak je to jádro, koupelna a tak. Takže ona když otevřela, s těma těžkýma taškama, takhle se upravila, postavila to a podívala se doleva, tak tam přímo takhle viděla ty dveře a ty byly otevřený, protože já jsem věděla, že máma, to bylo o prázdninách v deset hodin dopoledne, to znamená, že máma je v práci, chodí každé den ve čtyři, já jsem netušila, že si zrovna vezme dřív polední pauzu, aby mohla donést ty velký tašky domů, a my jsme teda měli otevřeno a já jsem měla přes celej pokoj takovou strašně velikánskou postel. Fakt obrovskou a pak všechno kolem, protože ten pokoj byl docela velkéj, takže ona přímo takhle když se otočila, tak viděla na tu postel, přímo na nás dva a ztuhla, zrudla, zbledla, zrudla a začala rvát. (*smích*) Takže tak.

T. No a jinak jakoby něco jinýho, nejenom co se týče sexu, prostě jakýho kluka by sis měla vybrat nebo tak.

R. Ať tě má rád. Ať je hodnej a ať tě má rád. Ať tě netrápí a ať ti pomáhá. To byly asi její slova.

T. Mhm. No a jsou tvoje názory stejný teda? Nebo se to liší?

R. No ať mě má rád, no jasně, ať je hodnej, ať ti pomáhá, hm, asi stejně.

T. Takže se podle toho řídíš, v podstatě.

R. No víš co, když já si někoho vyberu, tak já si ho nejdřív vyberu. Nějak si ho k sobě přitáhnou (*smích*) a až když jsem s ním, tak zjišťuju, jestli je teda, jestli mě má rád, jestli je hodnej, jestli mi pomáhá. A většinou to teda dopadne tak všelijak.

T. (*smích*) No a teda ty jsi jakoby nejdýl zažila toho přítele maminky, tak jako měli ten vztah, jakej měli ten vztah? Nebo jak to fungovalo u vás doma?

R. ...Máma byla hrozná, uřvaná, nepříjemná, asi bych ji lískla být ním, tak asi bych ji zabila, on byl naprosto v klidu, i když byl debil, on to dělal kvůli tomu, že prostě věděl, že když mámu nechá jako vyřvat, nějak jako vykňourat, jo, tak že ona potom bude v klidu, že když jí vyhoví, tak ona se uklidní a bude spokojená, takže on byl takovej... Že jí vždycky vyslechnul, všechno za ni zařídil, ona jenom přišla, začala mmm, mmm a už se začala tak krabatět jak malý děcko. A on už – jo, jo, zařídím, udělám, ano, to, dobře, fajn, jenom aby prostě, aby byla zticha, aby měl klid.

T. Takže spíš byla hlava rodiny jako ona.

R. No na první pohled jo. Na druhéj to řídil všechno on. Protože on byl totiž hrozně dobrej manipulátor. Takže on věděl, že když on tu mámu nechá, takhle jako se vyfňukat a potom jí to splní, takže ona se bude cítit, jako že jí vyhověl, že jí má rád, že se na něj může spolehnout, že jí vždycky pomůže, a to pro ni byly takový ty priority a ve skutečnosti on to dělal zjištěně. Protože věděl potom, že jí bude mít v moci. Že ona už potom, víš co, když to potom za tebe někdo zařizuje jeden rok, dva roky, tři roky, tak čtvrtý rok už jsi nebyla na úradě a čtvrtý rok už vlastně-

T. Už vůbec nevíš, jak to funguje.

R. Nechodíš do obchodu a nevíš, no.

T. No a myslíš si, že by chlap měl jako bejt ta hlava rodiny, chceš to tak taky?

R. Ne.

T. Ty chceš bejt.

R. Já jsem totiž štír, ještě k tomu, nevím, jestli na to věříš, já teda jako tak normálně, já nevím, ale říká se teda, jsem teda o sobě někde četla, že buď je moje pravda nebo vůbec žádná. A to je můj případ.

T. To funguje. No a kdybys měla toho přítele teda nějak jako ohodnotit jako chlapa, prostě na nějakým žebříčku prostě, kde by byl?

R. Ten přítel mámy.

T. No, no, no.

R. Kde by byl? No někde v kanálu zahrabanej (*smích*) a utlučenej palicí. Ne, já jsem ho strašně nesnášela, my jsme se neměli rádi, takže on byl úplně prostě, úplně dole někde. Ale v naší rodině kde byl, tak byli s mámou tak jako zhruba, nemůžu říct nastejno, myslím, že tam vládl.

T. No a takže sis říkala – chci hlavně někoho, kdo bude jinej, než on?

R. No chci hlavně někoho, kdo bude jinej než on, protože on byl právě ten případ, jak špatnej člověk vychází ze špatné rodiny, k tomu ještě psychopat a k tomu, já bych totiž řekla, že já si vybírám stejný typy, jako je on. Aniž bych chtěla. Já se tak strašně snažím si najít někoho jinýho než byl on, protože já jsem vlastně jinýho člověka, jako vedle mámy, jako otce nezažila, až prostě k sobě přitahuju ty úplně stejný typy. A vůbec nevím, jak to mám udělat, aby prostě nebyl ten další takovej, jakej je on. A vůbec nevím, jak na to. Takže radši jsem sama.

T. Takže tě v tomhle ovlivnil ten jejich vztah, myslíš, hodně?

R. Mhm. Myslím si, že co se týče toho, jak oni spolu byli, tak on se k ní vždycky choval hezky. Což musím říct, že vždycky k mámě se choval hezky a vždycky byla máma ta, co si k němu dovolila víc. Víš, jako ona teda mu nikdy nedala facku, ale zrovna ona byla ten případ, kdy ona by mu dala facku a on by jí to nikdy nevrátil. Takže víš, taková ta drzá, co si může dovolit všechno a on k ní nic a – ne a dobrý a takový, víš, jako že si nechal všechno na první pohled líbit. Ale takže to jsem od nich pochytila, takový to, že se samozřejmě dělili o tu domácnost a hodně jsem, po-

dle mě jo, podle mě ten vzorec chování v rodině jsem od nich pochytila. Protože jako od koho jinýho. Ono vlastně i babička s dědou, s kterýma jsem žila předtím, byli takový, že babička vždycky – dědo, prosím tě, zmlkni, ty tam sed', ty buď v rohu, ty neotravuj a děda – já mám jenom hlad. No tak ona donesla jídlo, zmlkni, najez se a jdi spát. Víš, taková jako – neotravuj.

T. No a když si vezmeš ty zkušenosti, který jsi teda získala s těma svejma vztahama, tak myslíš, že se jakoby nějak změnilo to tvoje nahlížení na chlapy obecně?

R. Hm.

T. A v čem?

R. Já mám teďka, to je blbý, že mě zpovídáš v takové špatné fázi, ale já mám strašně špatnej teďka pohled na chlapy. Takovej jako že úplně hroznej. Že si vůbec nejsem jistá, jestli chci vůbec v životě nějakýho chlapa a jestli vůbec chci ty děti a jestli vůbec jako chci budovat nějakou tu rodinu. Protože já mám vždycky takovou smůlu, že s někým jsem a on je fakt jako ten rok nebo půl roku je úplně fajn a je úplně podle mých představ, možná on není, jenom spíš já ho tak vidím. A pak se najednou něco změní a ten člověk je úplně jinej, takže se strašně bojím, že si někoho zase najdu a on bude zase strašně fajn a pak se zase změní. Takže už nikomu nevěřím. Vůbec. Vůbec nikomu nic nevěřím. Vůbec. Třeba ten můj přítel, tak kromě toho, že mě bil, tak úplně strašně moc lhal. Ale úplně jako já jsem si to potom vlastně, všechno mi to tak jako docházelo, takže už při první schůzce, co jsme spolu měli někdy v červnu roku dva tisíce, já nevím, šest, tak strašně lhal. Úplně hrozně. Ve všem. V tom, jakou má rodinu, v tom, co dělá, kde studuje, úplně ve všem. V každé blbosti. Jako jak kdyby prostě seděl na černé židli a tvrdil ti, že je bílá. Protože on měl nějakou představu, že bílá je lepší. Jo takže to bylo takový, nevím. Takže nevěřím chlapům. Vůbec. Nevím, jestli lidem, ale chlapům určitě ne.

T. Hm. A pamatuješ si třeba, jako jaký jsi měla představy v pubertě? Jako koho bys chtěla a jestli se to třeba liší teďko.

R. No jo, v pubertě jsem chtěla takovýho toho strašně, nějakýho kluka, co je strašně populární, víš, takovýho toho, jak jsou ty seriály z high school a tak, takovýho toho, co ho chtěj všechny holky a on si nakonec vybere tebe. Víš, takovýho, že jseš pro něj jen ty ta jediná a všechny ty krásný holky odsune, tak takovýho. Toho, co ho chtěj všichni a jenom ty ho máš. A teď, teď bych chtěla někoho úplně, úplně normálního, klidně i staršího, i když teda kdo je v pětatřiceti, čtyřiceti, jak jsme se bavili, kdo zase je svobodnej a je normální, že jako (*smích*) takže zas takhle, ale...Ale spíš někoho, kdo vůbec nemusí bejt oslnivě krásnej, oslnivě vtipnej ani oslnivě bohatej, jenom prostě ať je úplně v klidu. V pohodě, ať má jasno, ať je vyrovnanej, ať je spokojenej sám se sebou.

T. Hm. A pamatuješ si třeba, čím tě zaujal ten předchozí partner?

R. No. Takže on chodil do stejné školy jako já, takže mě vlastně neoslnil, já jsem ho úplně nesnášela. Úplně jsem ho nesnášela, myslela jsem si, že ho zabiju. No o něm bylo známo, že je takovej jako zvláštní. Zvláštní, no zvláštní. A on je takovej jako že hrozně podnikavej. Jako že v politice se nějak angažoval a něco pomáhal nějak, ne že měl firmu, ale jako nějakým různým svým kamarádům tam různě rozjížděl nějaký projekty a fakt byl strašně podnikavej. A pak mě nějak pozval na rande a byli jsme na té první schůzce a byli jsme prostě úplně v pohodě a to, že má nějaký známý, to, že má peníze, to, že je takovej nebo makovej, že je známej, nebo já nevím,

co, tak to bral, jako že je to normální a úplně normálně se se mnou bavil. Právě to, že byl úplně v klidu. Že byl úplně v pohodě a že vlastně se jak kdyby nekochal tím, co je, co dokázal, jak se má a tím mě dostal. My jsme si měli strašně moc co říct.

T. Takže ti připadal takovej nějakěj srovnanej a jako za vodou, tak nějak.

R. Jako takovej, že ví, co chce, někam směřuje, ví, co od života očekává, to, co jsem chtěla. Ale to nakonec bylo úplně jinak.

T. Úplně jinak. A on byl starší než ty?

R. Mm, no o rok.

T. A chodil teda na gympl s tebou. A angažoval se v politice. To je zajímavý.

R. No právě. On byl právě, na svůj věk byl úplně, on potom i kandidoval, tak nakonec byl, byl někde nějakěj radní a (*smích*) prostě víš co, jako já už jsem potom ani nevěděla, co je z toho lež. A co je z toho pravda. Samozřejmě na kandidátní listině jsem ho viděla. To, že někde měl být, jsem taky viděla. Ale pak jsem zjistila, že se angažuje v různých věcech, ale ne ve všech čistých věcech. Že za spoustou věcí jsou různý takový jako že, ale nevěděla jsem je. Vypadalo to jako podvod. Ale byl to doopravdy podvod? Nechtěl to udělat jenom, aby mi řekl – vidíš, já tady dělám podvod, jsem dobrej, prostě jsem bystrej a jdu do toho, jsem podnikavej a podívej a my to zvládnem, my je prostě nějak jako ošidíme. Podívej, jak jsem dobrej, my to tady s těma klukama zvládnem. Nevím, jestli to byla pravda nakonec. Spousta věcí jo a spousta věcí ne a já doteďka nevím, co byla pravda, co ne. Ale na první pohled, tím, že byl takhle podnikavej, jinej, než mí vrstevníci, tak tím mě dostal. A přitom byl stejně starej jako já, vlastně o rok.

T. Hm. No a kdybys zjistila, že jseš jeho první holka, jako ne třeba jeho ale nějakýho prostě partnera, tak vadilo by ti to?

R. No já jsem byla jeho první holka. (*smích*)

T. Fakt?

R. Já jsem to nevěděla. Já jsem to dlouho nevěděla a já jsem tehdy byla taková jako že strašně drzá a taková jako že, no taková prostě, že jsem říkala všechno, co si myslím. To většinou dělám i dneska, ale už většinou jako rozumněji. A my jsme spolu byli asi tři měsíce a on byl takový jako že, jo, v pohodě, všechno v pohodě, ale nechtěl se mnou spát. Já jsem si říkala – tři měsíce, no a pak jsem na rovinu řekla, že je mi s ním dobře, ale jestli se mnou nebude spát, tak si prostě najdu milence (*smích*) a tak jsem ho tak nakonec nějak donutila. No a pak teda když jsem ho donutila, tak on mi teprve řekl, že jsem jeho první holka. No a to teda jako mi nevadilo, ale přišlo mi to takový jako že zvláštní. Ale nevadilo mi to.

T. Jako nebylo to, že by klesnul v tvých očích hned.

R. Mm, to ne. To není důležitý. Zvláštní to bylo, ale jinak ne.

T. No a myslíš si, že máš vysoký požadavky?

R. Mhm. Určitě. (*smích*) Proto vždycky to dopadne, tak jak to dopadne. Určitě mám. Nebo spíš, já mám sice nějaký požadavky, ale pak vždycky, když vidím, co jsem si to,

pane bože, vybrala, tak si říkám, že bych si to normálně nikdy nevybrala jako. Že to prostě něco zafunguje, prostě něco a nevím, ten člověk je vedle mě a já vůbec nevím, kdy, proč a jak a co tam vlastně dělá.

T. No a myslíš si o sobě, že máš i vysoký požadavky jako na sebe?

R. Hm. Určitě. Strašný. Chci toho po sobě hrozně moc.

T. A co třeba.? V čem jako?

R. No třeba v práci, v osobním životě určitě taky, navíc já jak jsem takovej ten starací typ, tak já mám strašnou potřebu se starat o svoji mámu. Takže mám pocit, že se o ni málo starám, protože ona vlastně bydlí jinde, nebydlí v Praze. Takže málo se starám o mámu, málo hlídám, jak ona jí (*smích*) málo hlídám, kolik spí, málo hlídám, kdy jde z práce, protože ona je hroznej workoholik, hroznej. To jsem po ní. Málo pracuju, jo, mám málo přesčasů, málo cvičím, málo jím zdravě, málo se učím jazyky, málo studuju, jo, nemám na to, abych šla na vysokou školu, protože jsem blbá a takhle jako tak na sebe mám takový nároky.

T. Jo. No a myslíš, že teda najít toho pravýho je těžký kvůli čemu?

R. Protože to nepoznám.

T. Že to nepoznáš?

R. No. Ono spíš jako ten pravej je každej. (*smích*) A pak nakonec, nebo každej ne, ale ten přítel, jak jsem s ním byla naposledy, jsem říkala, to je ten pravej. On je prostě úplně dokonalej. On byl vysokej, tmavovlasej, úžasně v hlavě srovnaný, měl supr práci, prostě byl o rok starší a přesto byl úplně jinde, než jeho vrstevníci, byl prostě, měl mě strašně rád, udělal pro mě fakt první poslední, takže, poslouchal mě na slovo, přesto se se mnou občas hádal, takže jsem měla zase, víš, bylo to úplně všechno prostě super. A už jsme si měli koupit byt a plánovali jsme, že si založíme rodinu, a všechno mělo být úplně a nakonec...To jsem myslela, že je ten pravej. A nebyl. Takže se bojím dalšího toho pravýho. (*smích*) Ale nevím. Až to přijde, tak to přijde.

T. No a kdybys měla říct, jak by vypadal tvůj ideální život, jako čeho chceš dosáhnout? Nějaký hlavní hodnoty pro tebe.

R. Být šťastná. Úplně jenom být šťastná. S kýmkoliv, kdekoliv, jakkoliv. Vůbec nezáleží, jestli budu v Česku nebo někde jinde, vůbec nezáleží na tom, jestli budu žít ve městě nebo na vesnici, ani jestli budu pracovat nebo mě bude živit manžel. Jenom prostě chci být šťastná, v té chvíli, jak budu. Takže to je úplně, úplně nejdůležitější. Abych byla spokojená. Jak budu spokojená, tak už nezáleží na tom, jestli budu řiditelka nebo prodavačka.

T. Mhm. Takže až budeš na smrtelný posteli, tak když se ohlídeš, tak prostě-

R. Chci vědět, že všechno jsem udělala dobře, všechno mám vyřešený a že jsem si to prostě užila. A že všechno, co jsem chtěla, tak jsem udělala.

T. A to je teda...rodina.

R. Určitě. Rodina, nějaká, nevím, teď zrovna nevím, ale asi nějaká rodina a spokojená moje rodina, myslím i širší rodina. Že jsme všichni v klidu, v pohodě, že se navštěvujeme, klidně budu taková ta tlustá, co navštěvuje tu svou tetu a drbe na pavlači, klidně. Když mě to bude bavit.

T. Hm. Myslíš, že tě to bude bavit?

R. To se uvidí. Když ne, tak půjdu klidně dělat někam ředitelku nebo tu prodavačku. Klidně.

T. No tak jo, tak děkuju.

R. Pomohla jsem ti?

T. No moc, to byl moc krásnej rozhovor.